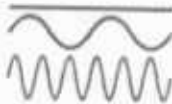

2016

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СОБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СКОПЈЕ

Датум:	31.03.2014		
Бр.:	08	853/1	

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Бр. 03-678/1
31.03.2014
СКОПЈЕ

ПРЕДМЕТ: Доставување на Годишен извештај за работа во 2016 година

Почитувани,

Согласно член 35, став (1) од Законот за енергетика, во прилог на овој допис Ви го доставуваме на усвојување Годишниот извештај за работата на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија во 2016 година.

Со почит,

ПРЕТСЕДАТЕЛ

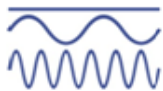
Димитар Петров

Прилог:

-Годишен извештај за работата на РКЕ РМ во 2016 година

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија во 2016 година е изготвен согласно членот 35 од Законот за енергетика, со кој е утврдена обврска за Регулаторната комисија за енергетика, најдоцна до 31 март од наредната година, до Собранието на Република Македонија да достави за усвојување Годишен извештај за својата работа во претходната година.

Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија во 2016 година содржи детални информации за извршување на надлежностите согласно Законот за енергетика и Законот за утврдување на цени на водни услуги, како и информации за материјално-финансиското работење.

Со Законот за енергетика исто така е утврдено дека Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика е потребно да се достави и до Владата на Република Македонија и до Министерството надлежно за вршење на работите од областа на енергетиката, заради запознавање.

Во извештајот е даден преглед на активностите реализирани од страна на Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2016 година, со посебен осврт на:

- состојбите на пазарите на енергија,*
- состојбите поврзани со регулирањето на тарифите и цените,*
- изготвувањето на регулативата,*
- активностите на меѓународно ниво, и*
- преглед на финансиското работење на Регулаторната комисија за енергетика.*

ЧЛЕНОВИ НА РКЕ

Димитар Петров, претседател

м-р Куштрим Рамадани, заменик претседател

Видан Кулевски, член

Светлана Јаневска, член

м-р Елена Маркова-Велинова, член

м-р Дејан Бошковски, член

Енвер Елмази, член

март, 2017 година

СОДРЖИНА НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ

ВОВЕД	5
I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА	6
II. ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	9
II.1 Општи податоци за електроенергетскиот систем на Република Македонија.....	9
II.2 Состојба на пазарот на електрична енергија	17
II.2.1 Производство, набавка, потрошувачка и цени на електрична енергија.....	20
II.2.2 Квалитет на електрична енергија.....	28
II.2.3 Развојни и инвестициски планови.....	31
II.3 Прописи.....	35
II.3.1 Правила за изменување и дополнување на Правилата за пазар на електрична енергија.....	35
II.3.2 Мрежни правила за изменување и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија Скопје.....	35
II.3.3 Правила за доделување на прекугранични преносни капацитети.....	36
II.3.4 Правила за продажба на вишоци на електрична енергија.....	36
II.4 Лиценци.....	37
II.5 Одобрување на цени на електрична енергија.....	40
III. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАС	43
III.1 Општи податоци за секторот на природен гас во Република Македонија.....	43
III.2 Состојба на пазарот на природен гас.....	44
III.2.1 Развојни и инвестициски планови.....	52
III.3 Прописи.....	53
III.3.1 Правилник за изменување и дополнување на правилникот за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас.....	53
III.3.2 Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас.....	54
III.4 Лиценци.....	54
III.5 Одобрување на цени на природен гас.....	55
III.5.1 Тарифи за вршење на енергетски дејности пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас за 2017 година на АД ГА-МА Скопје	55
III.5.2 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на Дирекцијата за технолошко - индустриски развојни зони – Скопје, (ДТИРЗ).....	55
III.5.3 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на ЈП „КУМАНОВО ГАС“ – Куманово.....	56
III.5.4 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на ЈПЕД „СТРУМИЦА ГАС“ – Струмица.....	56
III.5.5 Месечни продажни цени на природен гас во 2016 година на МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС ДООЕЛ-Скопје.....	57
IV. ПАЗАР НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА	60
IV.1 Општи податоци за секторот на топлинската енергија во Република Македонија...	60

IV.2	Состојба на пазарот на топлинска енергија.....	63
IV.2.1	Развојни и инвестициски планови.....	67
IV.3	Прописи.....	70
IV.3.1	Правилник за изменување на Правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги.....	70
IV.3.2	Тарифен систем за изменување и дополнување на Тарифниот систем за продажба на топлинска енергија.....	70
IV.4	Лиценци	70
IV.5	Одобрување на цени на топлинска енергија	71
IV.5.1	Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 29.07.2016 година, а со примена од 01.08.2016 година	71
V.	ПАЗАР НА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИОГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ	76
V.1	Општи податоци за нафтениот сектор во Република Македонија.....	76
V.2	Состојба на пазарот на нафта и нафтени деривати.....	78
V.2.1	Учесници на пазарот.....	78
V.2.2	Производство, набавка и продажба на нафтени деривати.....	80
V.3	Лиценци.....	84
V.4	Одобрување на цени на одделни нафтени деривати.....	86
VI.	ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА	95
VI.1	Прописи.....	95
VI.2	Повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.....	96
VII.	МОНИТОРИНГ НА ЕНЕРГЕТСКИТЕ ПАЗАРИ.....	100
VII.1	Прописи.....	101
VII.2	Активности на Секторот за мониторинг на енергетските пазари во 2016 година.....	103
VIII.	РЕГУЛИРАЊЕ НА ВОДНИ УСЛУГИ.....	105
VIII.1	Општи податоци за водниот сектор во Република Македонија.....	105
VIII.2	Закон за утврдување на цени на водни услуги и Регулаторната комисија за енергетика.....	107
IX.	ПРЕТСТАВКИ, УПРАВНИ И СУДСКИ ПОСТАПКИ.....	111
IX.1	Претставки	111
IX.2	Управни постапки.....	112
IX.2.1	Постапки за одлучување по спорови поведени пред Регулаторната комисија за енергетика.....	112
IX.2.2	Постапки по жалби поднесени до Комисија за решавање на жалби во областа на енергетиката	113
IX.2.3	Барања за слободен пристап до информации од јавен карактер.....	114
IX.3	Судски постапки.....	115
IX.3.1	Постапки пред Управен суд.....	115
IX.3.2	Постапки пред Основен суд.....	115
X.	МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ	118
X.1	Учество во работата на Одборот на регулатори на Енергетската заедница	118

X.2	Учество во работата на Советот на европските регулатори за енергетика	121
X.3	Учество во работата на Регионалната асоцијација на енергетските регулатори....	122
X.4	Учество во европските интеграции	124
X.5	Имплементација на проекти и учество на други настани.....	125
XI.	ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2016 ГОДИНА	128
XI.1	Финансирање на Регулаторната комисија за енергетика.....	128
XI.2	Финансиски резултати од работењето на Регулаторната комисија за енергетика..	128
XI.3	Биланс на приходи и расходи на Регулаторна комисија за енергетика на РМ за 2016 година.....	133
XI.4	Биланс на состојба на Регулаторна комисија за енергетика на РМ за 2016 година.	134
XII.	АКТИВНОСТИ ВО 2017 ГОДИНА	136

ВОВЕД

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторната комисија за енергетика) е основана во 2003 година и ги врши работите кои што се однесуваат на регулирање на прашањата поврзани со вршењето на енергетските дејности определени со Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 6/16, 53/16 и 189/16) и регулирање на прашањата поврзани со цените на водните услуги определени и со Законот за утврдување на цени на водните услуги („Службен весник на Република Македонија” бр. 7/16).

Регулаторната комисија за енергетика е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите и има својство на правно лице, а за својата работа најмалку еднаш годишно ги известува Собранието на Република Македонија и Владата на Република Македонија.

Работењето и донесувањето на акти на Регулаторната комисија за енергетика, како правилници, правила, одлуки, упатства и решенија, е уредено со Законот за енергетика, Законот за утврдување на цени на водни услуги, другите подзаконски акти, како и Статутот и Деловникот за нејзината работа. Актите на Регулаторната комисија за енергетика се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија”, како и на веб страната на Регулаторната комисија за енергетика www.erc.org.mk.

Регулаторната комисија за енергетика обезбедува ефикасно, конкурентно и непречено функционирање на енергетските пазари во Република Македонија согласно надлежностите утврдени во членовите 22 и 23 од Законот за енергетика, при што надлежностите за регулирање на енергетските дејности се однесуваат на:

- електрична енергија,
- природен гас,
- нафта и нафтени деривати, мешавини на течните горива од фосилно потекло што се користат за транспорт, со биогорива и
- топлинска енергија.

Регулаторната комисија за енергетика, со новите надлежности пропишани со Законот за утврдување на цени на водните услуги („Службен весник на Република Македонија” бр. 7/16) и уредени со соодветните измени во Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 6/16), е надлежна и за утврдувањето на тарифите и цените за водните услуги.

При извршувањето на надлежностите, Регулаторната комисија за енергетика соработува со надлежните државни органи, организации и институции, а особено со Министерството за економија, Агенцијата за енергетика на Република Македонија, Државниот инспекторат за пазарна инспекција, Државниот инспекторат за техничка инспекција, Министерството за животна средина и просторно планирање, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Стопанската комора на Република Македонија, Сојузот на стопански комори на Македонија, Советот за заштита на потрошувачите, Бирото за јавни набавки, Бирото за метрологија и Заедницата на единиците на локалната самоуправа. Претставниците од наведените субјекти, во зависност од нивните надлежности,

редовно се повикуваат за присуство на подготвителните седници на Регулаторната комисија за енергетика.

Во текот на 2016 година Регулаторната комисија за енергетика има одржано 116 главни седници, 67 подготвителни седници, како и поголем број експертски расправи и други работни состаноци на кои се разгледувани повеќе прашања од надлежност на комисијата. Како резултат на овие активности во текот на 2016 година беа донесени повеќе прописи, одлуки за поодделни прашања, издадени се определен број на лиценци за вршење на енергетски дејности и др.

I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Регулаторната комисија за енергетика е составена од седум члена, од кои еден е претседател. Членовите и претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на предлог на Владата на Република Македонија ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија, имајќи ја предвид соодветната и правичната застапеност на припадниците на сите заедници.

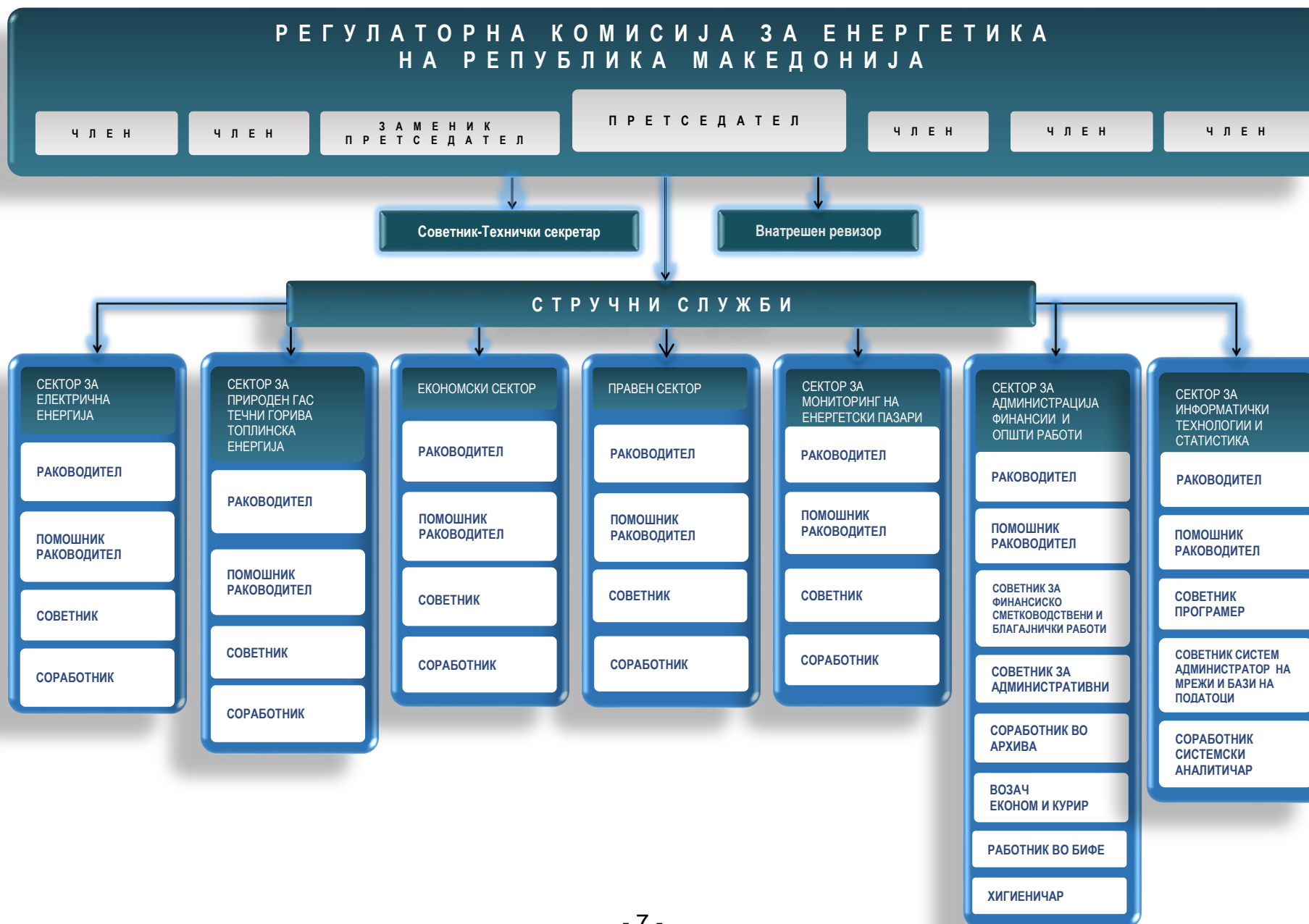
Организационата поставеност и надлежностите на Регулаторната комисија за енергетика се компатибилни со регулаторните тела во земјите од соседството и регионот и соодветствуваат на барањата за целосно и компетентно исполнување на нејзините обврски, како и на степенот на развојот на енергетските пазари во Република Македонија.

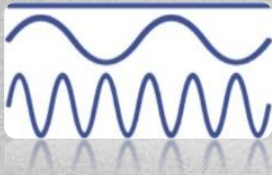
Согласно Правилникот за организација и систематизација на работните места и работните задачи на вработените во стручните служби на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија бр. 01-1477/1 од 31.07.2015 година, секторите за вршење на стручните работи и задачи за потребите на Регулаторна комисија за енергетика се:

- сектор за електрична енергија,
- сектор за природен гас, течни горива и топлинска енергија,
- економски сектор,
- правен сектор,
- сектор за мониторинг на енергетските пазари,
- сектор за административни, финансиски и општи работи и
- сектор за информатичка технологија и статистика.

Вкупниот број на вработени, заклучно со 31.12.2016 година, изнесува 31 лице, од кои 7 членови на Регулаторната комисија за енергетика, 21 лице во стручната служба и 3 вработени како помошно-технички персонал.

Образовната структура на членовите на комисијата и вработените во стручната служба, заклучно со 31.12.2016 година, е составена од 13 инженери, 10 економисти, 4 правници и 1 лице со друг вид високо образование.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЕЛЕКТРИЧНА
ЕНЕРГИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

II. ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

II.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИОТ СИСТЕМ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Електроенергетскиот систем во Република Македонија претставува збир од постројки за производство на електрична енергија, систем за пренос на електрична енергија (електропреносен систем), разводни постројки, системи за дистрибуција на електрична енергија (електродистрибутивни системи) и потрошувачи на електрична енергија.

1. Постројки за производство на електрична енергија

Во Република Македонија целокупната електрична енергија се произведува од различни видови на постројки и тоа:

- термоелектроцентрали,
- хидроелектроцентрали,
- комбинирани постројки,
- ветерни електроцентрали,
- фотонапонски електроцентрали и
- биогасни електроцентрали.

Вкупниот инсталиран капацитет на постројките за производство на електрична енергија во Република Македонија изнесува 2.057 MW. Вкупниот инсталиран капацитет во 2016 година е зголемен за 7,53 MW во однос на 2015 година.

Мапа на постојни и планирани постројки за производство на електрична енергија во Република Македонија, во сопственост на АД ЕЛЕМ - Скопје

Најголем производител на електрична енергија во Република Македонија е претпријатието АД Електрани на Македонија Скопје (АД ЕЛЕМ Скопје), која е во државна сопственост и врши регулирана енергетска дејност производство на електрична енергија.

Вкупниот инсталиран капацитет на термоелектроцентралите во Република Македонија е 1.035 MW, односно истиот претставува 50,41% од вкупниот инсталиран капацитет. Две термоелектроцентрали се во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје (ТЕ РЕК Битола и ТЕ Осломеј), а една термоелектроцентрала е во сопственост на АД ТЕЦ Неготино (ТЕ Неготино).

Табела II.1. Термоелектроцентрали во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Проектирано годишно производство (GWh)	локација	сопственост
ТЕ РЕК Битола	700	4.600	Битола	АД ЕЛЕМ Скопје
ТЕ Осломеј	125	700	Кичево	АД ЕЛЕМ Скопје
ТЕ Неготино	210	резерва	Дуброво	АД ТЕЦ Неготино
Вкупно	1.035	5.300		

Вкупниот инсталиран капацитет на големи хидроелектроцентрали со инсталирана моќност поголема од 10 MW изнесува 584,6 MW, односно истиот претставува 28,47% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија, од кои:

- осум хидроелектроцентрали со вкупна инсталирана моќност од 560,8 MW се во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје.
- две хидроелектроцентрали ХЕ Калиманци и ХЕ Матка со вкупна инсталирана моќност од 23,8 MW се во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје.

Табела II.2. Хидроелектроцентрали во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Проектирано годишно производство (GWh)	Локација	сопственост
ХЕ Козјак	82	130	р. Треска	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Глобочица	42	180	р. Црн Дрим, Струга	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Шпилџе	84	272	р. Црн Дрим, Дебар	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Тиквеш	113	144	р. Црна Река, Кавадарци	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Вруток	203,4	430	Маврово	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Врбен				
ХЕ Равен				
ХЕ Св. Петка	36,4	43	р. Треска	АД ЕЛЕМ Скопје
ХЕ Калиманци	13,8	17	р. Брегалница	ЕВН Македонија Електрани ДООЕЛ

				Скопје
ХЕ Матка	10	40	р. Треска	ЕВН Македонија Електрани ДООЕЛ Скопје
Вкупно	584,6	1.256		

Вкупниот инсталиран капацитет за производство на електрична енергија од комбинирани постројки за производство на електрична и топлинска енергија е 287 MW, односно истиот претставува 13,98% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија. Една комбинирана постројка Енергетика е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, а додека останатите две (ТЕ-ТО и КОГЕЛ) се во приватна сопственост.

Табела II.3. Комбинирани постројки во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Проектирано годишно производство (GWh)	локација	сопственост
ЕЛЕМ Енергетика	30	500	Скопје	АД ЕЛЕМ Скопје
ТЕ-ТО	227	1.900	Скопје	ТЕ-ТО АД Скопје
КОГЕЛ	30	600	Скопје	КОГЕЛ СЕВЕР ДОО Скопје
Вкупно	287	3.000		

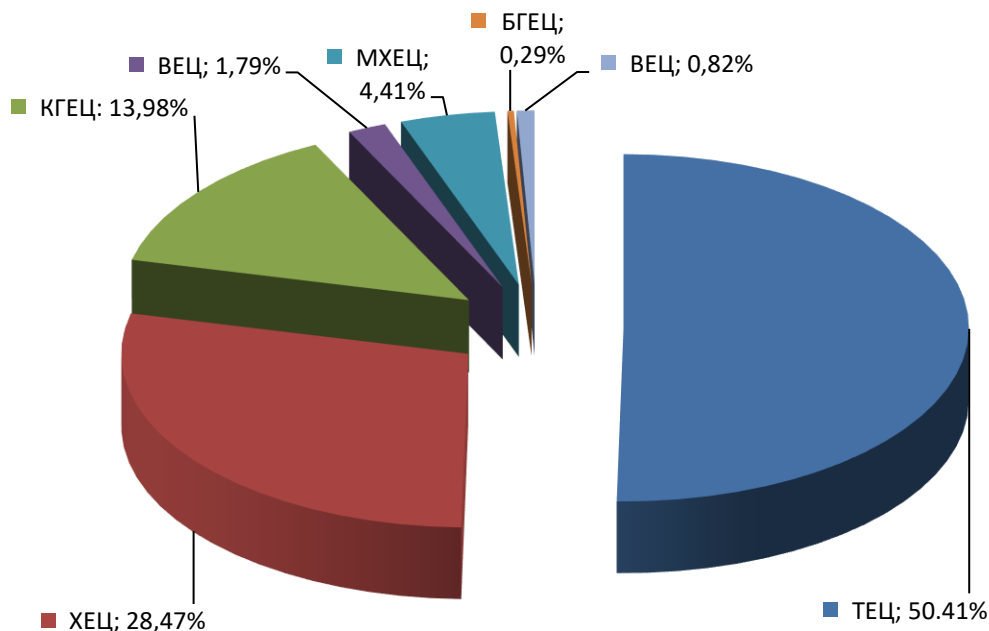
Во 2016 година изградени се и пуштени под напон вкупно 9 мали хидроелектроцентрали, додека една мала хидроелектроцентрала е реконструирана со зголемување на моќноста, со што вкупниот инсталиран капацитет во 2016 година е зголемен за 5,36 MW. Вкупниот инсталиран капацитет на мали хидроелектроцентрали во Република Македонија изнесува 90,61 MW, односно истиот претставува 4,41% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија. Малите хидроелектроцентрали кои немаат статус на повластен производител се со вкупна инсталирана моќност од 27,30 MW и тоа: девет мали хидроелектроцентрали на ЕВН Македонија Електрани ДООЕЛ Скопје, четири хидроелектроцентрали на Друштвото за производство на електрична енергија и услуги МХЕЦ ЛУКАР ДООЕЛ Кавадарци, четири хидроелектроцентрали на ЈП СТРЕЖЕВО – Битола и една хидроелектроцентрала на ЕНЕРГОРЕМОНТ-МЗТ-ХЕРЦ ДОО Битола.

Вкупниот инсталиран капацитет на ветерни електроцентрали во Република Македонија изнесува 36,8 MW односно 1,79% од вкупниот инсталиран капацитет во државата.

Во 2016 година во Република Македонија изградена е и пуштена под напон една биогасна електроцентрала со вкупна инсталирана моќност од 2 MW. Вкупно инсталирана моќност од биогасни електроцентрали изнесува 5,99 MW, при што процентуалното учество на биогасните електроцентрали изнесува 0,29% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија.

Во 2016 година изградени се и пуштени под напон вкупно три фотонапонски електроцентрали со вкупно инсталиран капацитет 0,123 MW,

при што овие ново изградени фотонапонски електроцентрали немаат стекнато статус на повластен производител и произведената електрична енергија ја продаваат на слободниот пазар. Вкупниот инсталиран капацитет на фотонапонски електроцентрали во Република Македонија изнесува 16,88 MW, односно 0,82% од вкупниот инсталиран капацитет во државата. Сите изградени фотонапонски електроцентрали се во целосна приватна сопственост.

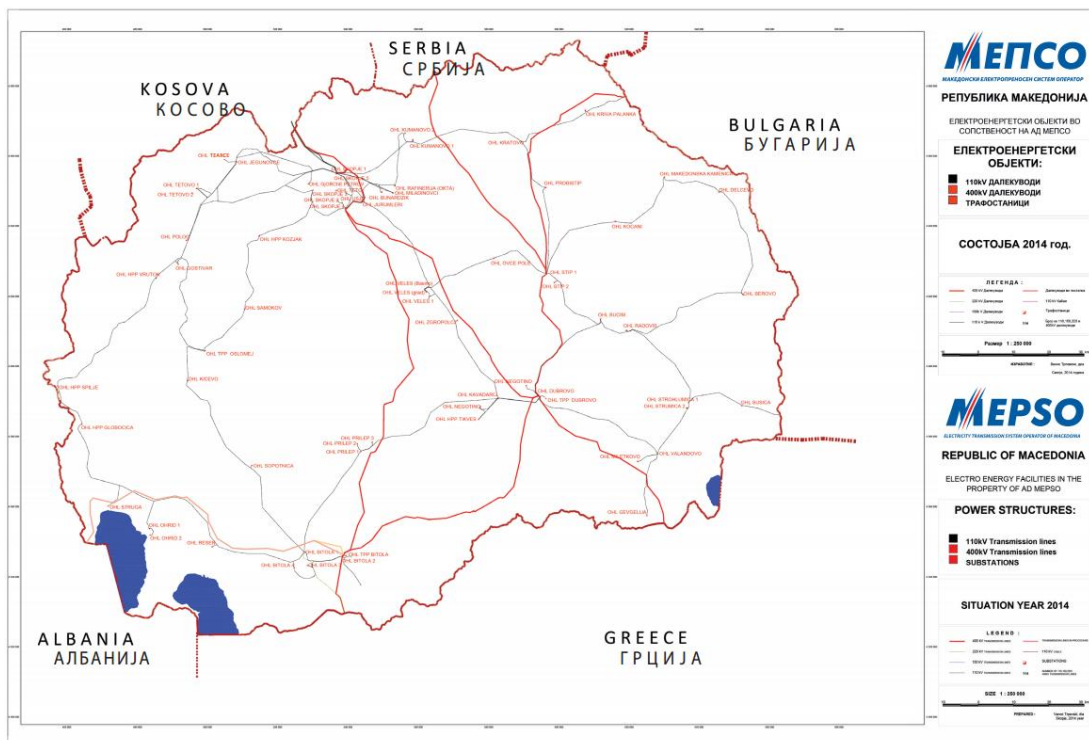
Процентуално учество на производните постројки во Република Македонија според инсталираната моќност во MW

2. Систем за пренос на електрична енергија

Далеководите, трансформаторските станици и диспечерскиот центар, заедно со инсталираната опрема за управување, мерење, контрола и опремата за диспечирање го сочинуваат системот за пренос на електрична енергија (електропреносен систем). Електропреносниот систем претставува врска помеѓу поголемите производни капацитети на Република Македонија и двата електродистрибутивни системи во државата. Исто така, електропреносниот систем на Република Македонија е поврзан и со сите електропреносни системи на соседните земји, освен со Република Албанија.

На електропреносниот систем на 110 kV ниво има приклучено помал број на директни потрошувачи кои директно се снабдуваат со електрична енергија преку електропреносниот систем, додека пак електродистрибутивните системи ги поврзуваат помалите производствени капацитети, како и потрошувачите кои се приклучени на електродистрибутивниот систем.

Претпријатието АД МЕПСО Скопје е во државна сопственост и е надлежно за управување со електропреносниот систем на Република Македонија. Електропреносниот систем на Република Македонија работи на 400 kV напонско ниво, како и на 110 kV напонско ниво. Република Македонија зафаќа централна местоположба на Балканот и затоа од особено значење е нејзиното поврзување со сите нејзини соседни земји. Во 2016 година се пушти под напон 400 kV далековод Штип – Врање со што се оствари интерконекцијата на електропреносниот систем на АД МЕПСО Скопје со Република Србија. Делот од 400 kV далековод Штип – Врање кој е на територијата на Република Македонија е со должина од 70 km. За поврзување на електропреносниот систем на Република Македонија со електропреносниот систем на Република Албанија, од страна на Енергетската заедница е усвоен проект за изградба на 400 kV далековод Битола – Елбасан, кој е од особено значење за Република Македонија. Со овој проект ќе се направи завршување со градба на коридорот осум со што ќе се поврзат Република Бугарија, Република Македонија, Република Албанија и Република Италија. Проектот 400 kV далековод Битола – Елбасан е во фаза на подготовка на проектна документација. Двете преносни врски на север со Република Косово на 220 kV напонско ниво во 2016 година не беа во функција поради застареност на далеководите.

Енергетска мапа на електропреносниот систем во Република Македонија

Табела II.4. Должина на електропреносна мрежа по напонски нивоа

Напонско ниво (kV)	400 kV	220 kV	110 kV	150 kV
Должина (km)	577	38	1.601	23

Табела II.5. Интерконекции со соседните земји

Интерконекции на 400 kV напонско ниво	Република Грција	Република Србија	Република Бугарија
Република Македонија	ТС Битола 2 – ТС Мелити	ТС Скопје 5 – ТС Косово Б	ТС Штип 1 – ТС Црвена Могила
	ТС Дуброво – ТС Солун	ТС Штип – ТС Врање	

Табела II.6. Број на трансформаторски станици и разводни постројки

Напонско ниво (kV)	ТС 400/110 kV/kV	ТС 220/110 kV/kV	ТС 110/35 kV/kV	ТС 110/35/(20)10 kV/kV/kV	ТС 110/(20)10 kV/kV/kV	ТС 110/6 kV/kV	РП 110 kV
Број	5	1	5	30	17	1	49

3. Систем за дистрибуција на електрична енергија

Поголемиот дел од системот за дистрибуција на електрична енергија (електродистрибутивен систем) е во сопственост на претпријатието ЕВН Македонија АД Скопје, додека помалиот дел е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика кој е лоциран во комплексот на поранешната фабрика Железара, на територија на општината Бутел во Скопје.

Во 2016 година ЕВН Македонија АД Скопје изгради вкупно 385 km нова електродистрибутивна мрежа, додека пак АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика нема промена во должината во споредба со 2015 година. Просечно годишно ЕВН Македонија АД Скопје гради околу 380 km нова мрежа. Од вкупно новоизградената електродистрибутивна мрежа во 2016 година, на 0,4 kV напонско ниво отпаѓаат 264 km, од кои 130 km воздушна мрежа, додека 134 km се кабелска мрежа, при што процентуалниот однос на воздушна мрежа во однос на кабелската е 49,24% : 50,76%. Од друга страна, на 10 (20) kV напонско ниво во 2016 година изградени се вкупно 117 km нова мрежа, од кои 6 km се кабелска мрежа, додека останатите 111 km се воздушна мрежа, при што процентуалниот однос на новоизградена кабелска мрежа наспроти воздушна мрежа е 5% : 95%. Останатите новоизградени 4 km електродистрибутивна мрежа се на 35 kV напонско ниво.

Вкупната должина на целата електродистрибутивна мрежа во Република Македонија изнесува 27.767 km, од кои 27.597 km е сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје, додека 170 km е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика. Изразено во проценти тоа значи дека 99,39% од вкупната дистрибутивна мрежа во Република Македонија е во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје, додека само 0,61% е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика.

Табела II.7. Број на трансформаторски станици во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје

Напонско ниво (kV)	110/xx kV/kV (заедничка сопственост со АД МЕПСО)	110/xx kV/kV	35/(20)10 kV/kV	10/0,4 kV/kV
Број на ТС	41	13	76	7.192

Четириесет и една трансформаторски станици работат во островски режим на работа и истите се во целосна сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје, додека пак останатите тринаесет трансформаторски станици се во заедничка сопственост на АД МЕПСО Скопје и ЕВН Македонија АД Скопје.

Табела II.8. Должина на електродистрибутивна мрежа по напонски нивоа во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје

Напонско ниво (kV)	110 kV надземна	35kV надземна	35kV кабелска	20(10) kV надземна	20(10) kV кабелска	0,4 kV надземна	0,4 kV кабелска
Должина (km)	199	930	107	7.609	2.802	12.054	3.896

Табела II.9. Процентуална застапеност на надземна и кабелска мрежа по напонски нивоа во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје

Напонско ниво (kV)	110kV надземна	35 kV надземна	35 kV кабелска	20(10) kV надземна	20(10) kV кабелска	0,4 kV надземна	0,4 kV кабелска
%	100	89,76	10,24	73,08	26,92	75,57	24,43

Табела II.10. Потрошувачи приклучени на електродистрибутивниот систем на ЕВН Македонија АД Скопје

Вкупно потрошувачи	Тарифни потрошувачи приклучени на 35 kV	Тарифни потрошувачи приклучени на 10 kV	Тарифни потрошувачи останато приклучени на 0,4 kV	Јавно осветлување	Тарифни потрошувачи домаќинства
716.311	51	562	70.948	5.110	639.640

Табела II.11. Тарифни потрошувачи домаќинства приклучени на електродистрибутивниот систем на ЕВН Македонија АД Скопје

Вкупен број на тарифни потрошувачи домаќинства	Вкупен број на тарифни потрошувачи домаќинства со еднотарифно броило	Вкупен број на тарифни потрошувачи домаќинства со двотарифно броило	Процент на тарифни потрошувачи домаќинства со еднотарифно броило	Процент на тарифни потрошувачи домаќинства со двотарифно броило
639.640	2.075	637.565	0,33%	99,67%

Процентуалното учество на двотарифните броила изнесува 99,67%. Со големата застапеност на двотарифни броила се постигнува намалување на несиметријата во електродистрибутивната мрежа, како и намалување на техничките загуби во електродистрибутивната мрежа. Воедно, на овој начин се обезбедува и подобар квалитет на електричната енергија во електродистрибутивната мрежа.

Во продолжение се дадени основните карактеристики на електродистрибутивниот систем кој е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика.

Табела II.12. Број на трансформаторски станици во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика

Напонско ниво (kV)	110/35/6 kV/kV/kV	110/6kV/kV	6/0,4 kV/kV
Број на ТС	5	3	10

Табела II.13. Должина на електродистрибутивна мрежа по напонски нивоа во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика

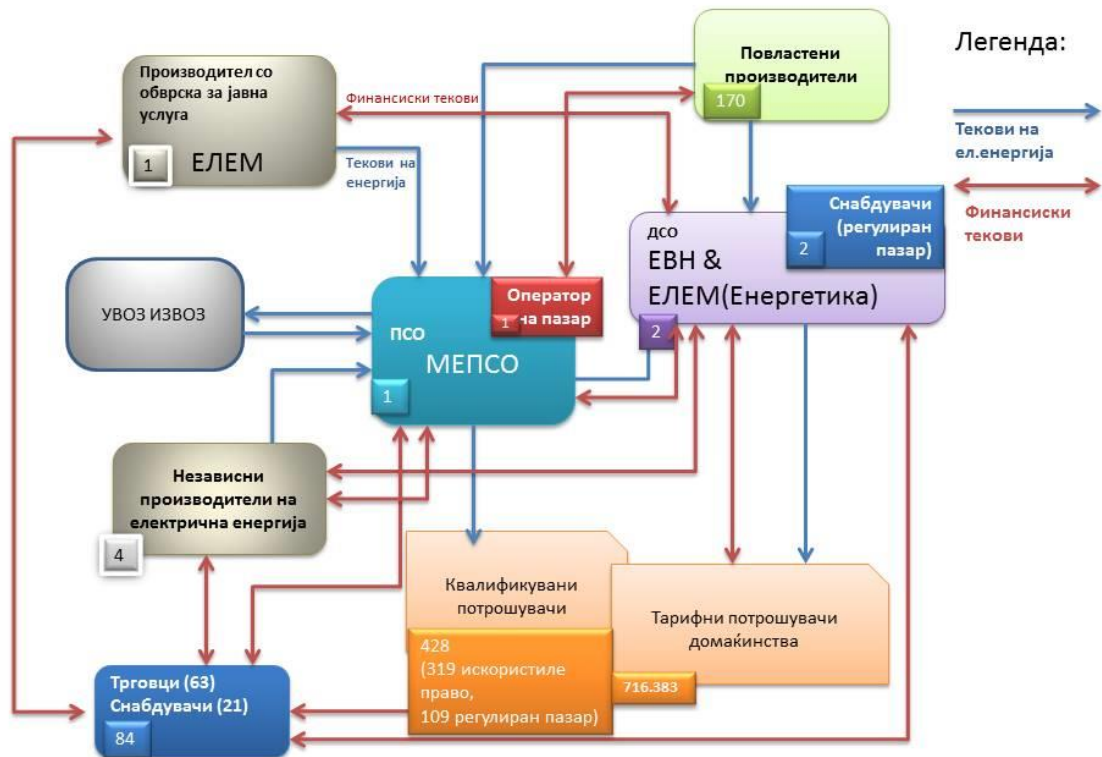
Напонско ниво (kV)	110 kV	35 kV	6 kV	0,4 kV
Должина (km)	20	10	90	50

Табела II.14. Потрошувачи приклучени на електродистрибутивниот систем на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика

Вкупно потрошувачи	Индустриски потрошувачи приклучени на 35 kV	Индустриски потрошувачи приклучени на 6 kV	Индустриски потрошувачи приклучени на 0,4 kV
72	4	10	54

II.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Пазарот на електрична енергија е систем за купување и продавање на електрична енергија врз основа на понудата и побарувачката, со примена на услови пропишани врз основа на Законот за енергетика.

Графички приказ на пазарот на електрична енергија во Република Македонија

На регулираниот пазар на електрична енергија купопродажбата на електрична енергија и моќност се врши по цени и услови одобрени од Регулаторната комисија за енергетика. Договорите помеѓу учесниците на регулираниот дел од пазарот на електрична енергија се предмет на одобрување од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Учесници на регулираниот пазар на електрична енергија се:

- производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга (АД ЕЛЕМ Скопје),
- повластените производители на електрична енергија,
- снабдувач во краен случај со електрична енергија,
- снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи, заклучно со 30 јуни 2020 година (ЕВН Македонија АД Скопје),
- операторот на електропреносниот систем за обезбедување на системски услуги, оперативна резерва и енергија за урамнотежување (АД МЕРСО Скопје) и

- операторот на пазарот на електричната енергија за купување и продавање на произведената електрична енергија од повластените производители на електрична енергија (АД МЕРСО Скопје).

На нерегулираниот пазар на електрична енергија купопродажбата на електрична енергија и моќност се врши по цени и услови кои се слободно договорени помеѓу купувачот и продавачот, по сопствен избор, ризик и трошок.

Учесници на нерегулираниот пазар на електрична енергија може да бидат:

- производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска за јавна услуга, во услови на продажба на вишоци на електрична енергија согласно правилата за продажба на вишоци,
- производители на електрична енергија,
- снабдувачи со електрична енергија,
- трговци со електрична енергија,
- операторот на електропреносниот систем во услови на набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електропреносниот систем по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин,
- операторот на електропреносниот систем во услови на набавка на системски услуги и соодветна оперативна резерва, по пазарни услови, на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин (од 1 јули 2020 година),
- операторот на електродистрибутивниот систем во услови на набавка на електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин, и
- квалификуваните потрошувачи на електрична енергија.

Либерализацијата на пазарот на електрична енергија продолжи и во текот на 2016 година и истата се одвиваше без значајни предизвици. Имено, Операторот на пазарот на електрична енергија (АД МЕРСО Скопје) на својата веб страна на 30.04.2016 ја објави листата на потрошувачите кои ќе учествуваат на пазарот на електрична енергија, врз основа на податоци доставени од Централен регистар на Република Македонија за 2015 година, со што вкупно 270 потрошувачи кои имаат повеќе од 50 вработени и вкупен годишен приход или вкупна актива поголема од 10 милиони евра во денарска противвредност, своите потреби од електрична енергија ги обезбедуваат на пазарот на електрична енергија со нерегулирани билатерални договори, од снабдувачи со електрична енергија по меѓусебно договорени (нерегулирани) цени. Истите немаат право да бидат снабдувани од снабдувачот со електрична енергија во краен случај и од снабдувачот со електрична енергија на тарифни потрошувачи. Исто така, Операторот на пазарот на електрична енергија во соработка со Операторот на електропреносниот систем (АД МЕРСО – Скопје) и операторот на дистрибутивниот систем (ЕВН Македонија АД Скопје) на 30.04.2016 година на својата веб страна ја објави листата на

мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2015 година над 1000 MWh, со што дополнителни 158 потрошувачи се стекнаа со правото своите потреби од електрична енергија да ги обезбедуваат на слободниот пазар.

Процентот на реална либерализација на пазарот на електрична енергија во 2016 година изнесуваше приближно 47%, имајќи во предвид дека мрежните оператори загубите на електрична енергија ги набавуваат на отворениот пазар на електрична енергија уште од 01.01.2012 година.

Во 2016 година извршени се промени на снабдувач за 1389 мерни места, што претставува силен индикатор дека слободниот сегмент од пазарот на електрична енергија во Република Македонија е исклучително функционален, особено ако се спореди со останатите земји членки на Енергетската заедница.

Потрошувачите на електрична енергија кои се снабдуваат на слободниот пазар, во текот на 2016 година беа снабдувани од следните активни снабдувачи: ЕНЕРЏИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС ЕДС ДОО Скопје, ЕВН МАКЕДОНИЈА ЕЛЕКТРОСНАБДУВАЊЕ ДООЕЛ Скопје, ЕНГ СЕРВИЦЕ ДООЕЛ - Скопје, ФЈУЧР ЕНЕРЏИ увоз-извоз ДООЕЛ, МИСТ ЕНЕРЏИ ДООЕЛ Скопје, ЕЛНОР ДОО Скопје и РИТАМ ЕНЕРЏИ ДОО Скопје, што претставува уште еден индикатор за постоење на конкурентен пазар на електрична енергија во државата.

Досега се формирани 7 балансни групи и тоа:

- 5 снабдувачи ја преземаа балансната одговорност за своите потрошувачи, од кои еден од нив презема балансна одговорност и за снабдувач (ЕВН МАКЕДОНИЈА ЕЛЕКТРОСНАБДУВАЊЕ ДООЕЛ Скопје, ЕНЕРЏИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС ЕДС ДОО Скопје, ЕНГ СЕРВИЦЕ ДООЕЛ - Скопје, ФЈУЧР ЕНЕРЏИ увоз-извоз ДООЕЛ и РИТАМ ЕНЕРЏИ ДОО Скопје),
- еден потрошувач сам за себе ја презема балансната одговорност и се регистрираше како балансна група со само еден учесник (Југохром фериоалојс ДООЕЛ Скопје, од 01.01.2016 година до 31.03.2016 година, потоа премина во балансната група на ЕНЕРЏИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС ЕДС ДОО Скопје) и
- еден независен производител на електрична енергија ја презема балансната одговорност сама за себе (ТЕ-ТО Скопје).

Со формирањето на новите балансни групи во текот на 2016 година, се исполнија очекувањата на Регулаторната комисија за енергетика за намалување на трошоците за отстапувањата.

Според достапните информации и податоци на Регулаторната комисија за енергетика, трендот на намалување на вкупните трошоци за електрична енергија на претпријатијата кои што своите потреби ги обезбедуваат на слободниот пазар на електрична енергија се забележува и во 2016 година.

II.2.1 Производство, набавка, потрошувачка и цени на електрична енергија

Вкупната потрошувачка на електрична енергија во Република Македонија во 2016 година изнесува 6.455.211.414 kWh што претставува намалување од 5,81% во однос на потрошувачката во 2015 година.

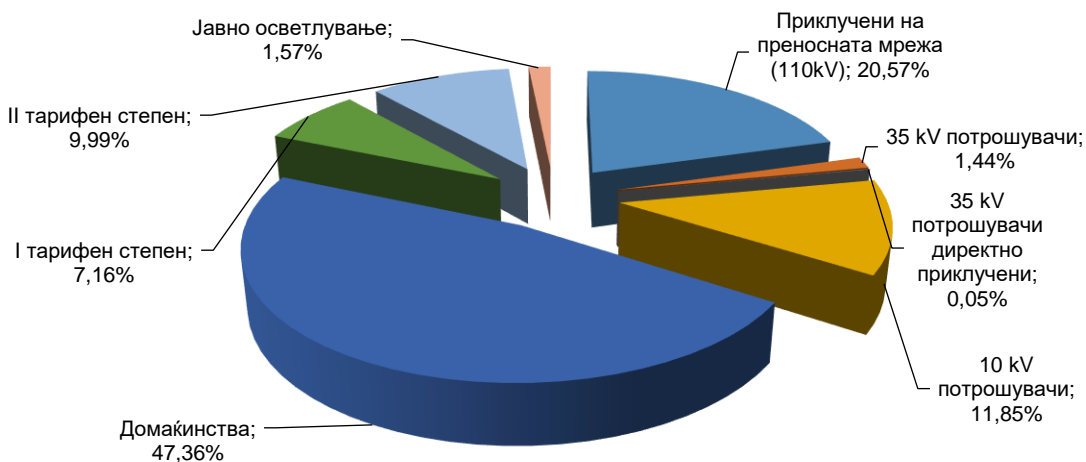
Табела II.15. Потрошувачка на електрична енергија за различни категории на потрошувачи во 2014, 2015 и 2016 година

Р. бр.	Потрошувачи	2014	2015	2016	16/14	16/15
		(kWh)	(kWh)	(kWh)	(%)	(%)
1.	Приклучени на преносната мрежа (110kV)	1.986.896.047	1.671.521.820	1.327.568.325	-33,18	-20,58
1.1	Југохром Фероалојс	635.782.767	377.456.864	226.969.347	-64,30	-39,87
1.2	ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ АД	73.311.332	77.366.780	97.432.040	32,90	25,94
1.3	МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ ТРАНСПОРТ	19.080.200	17.596.170	12.599.240	-33,97	-28,40
1.4	ТЕ-ТО Скопје (сопствена потрошувачка)	2.716.910	2.871.020	2.749.220	1,19	-4,24
1.5	Бучим	113.917.720	121.380.510	119.088.470	4,54	-1,89
1.6	Фени Индустри	716.915.224	685.649.016	425.735.232	-40,62	-37,91
1.7	Окта	9.610.338	7.418.086	6.337.080	-34,06	-14,57
1.8	Комплекс Енергетика	219.508.348	179.376.450	215.044.982	-2,03	19,88
1.8.1	Макстил	132.541.045	104.348.182	136.478.727	2,97	30,79
1.8.2	Скопски легури	1.349.966	1.328.447	1.242.430	-7,97	-6,48
1.8.3	АРЦЕЛОРМИТТАЛ СКОПЈЕ	31.354.700	35.926.427	37.721.620	20,31	5,00
1.8.4	КОГЕЛ (сопствена потрошувачка)	138.768	290.401	340.370	145,28	17,21
1.8.5	Останати потрошувачи и АД ЕЛЕМ - подружница Енергетика	54.123.869	37.482.993	39.261.835	-27,46	4,75
1.9	АД ЕЛЕМ (рудници и сопствена потрошувачка)	192.710.249	198.539.805	217.517.404	12,87	9,56
1.10	ВЕЦ Богданци (сопствена потрошувачка)	0	247.580	294.690		19,03
1.11	ТЕЦ Неготино (сопствена потрошувачка)	3.342.960	3.619.540	3.800.620	13,69	5,00
2.	Загуби во преносната мрежа	152.221.247	130.543.659	116.080.179	-23,74	-11,08
3.	Приклучени на дист. систем	4.973.532.594	5.181.956.534	5.127.643.089	3,10	-1,05

3.1	35 kV	102.942.452	104.350.062	93.158.216	-9,50	-10,73
3.2	35 kV директно приклучени	3.419.670	3.098.263	3.162.632	-7,52	2,08
3.3	10 kV	738.260.140	742.571.747	765.155.224	3,64	3,04
3.4	Домаќинства	3.045.963.779	3.142.061.030	3.057.454.467	0,38	-2,69
3.5	I тарифен степен	375.269.779	441.329.431	462.454.681	23,23	4,79
3.6	II тарифен степен	603.268.779	645.925.557	645.049.120	6,93	-0,14
3.7	Јавно осветление	104.407.994	102.620.442	101.208.749	-3,06	-1,38
4.	Загуби во дистрибутивниот систем	914.229.689	902.829.828	889.581.994	-2,70	-1,47
5.	Вкупна потрошувачка на електрична енергија (1+3)	6.960.428.641	6.853.478.354	6.455.211.414	-7,26	-5,81

Табела II.16. Процентуално учество на секоја категорија на потрошувачи во вкупната потрошувачка на електрична енергија во 2016 година

Р. бр.	Потрошувачи	Процентуално учество (%)
1.	Приклучени на преносната мрежа (110kV)	20,57
2.	35 kV потрошувачи	1,44
3.	35 kV потрошувачи директно приклучени	0,05
4.	10 kV потрошувачи	11,85
5.	Домаќинства	47,36
6.	I тарифен степен	7,16
7.	II тарифен степен	9,99
8.	Јавно осветлување	1,57
9.	Вкупно	100%

Графички приказ на процентуално учество на секоја категорија на потрошувачи во вкупната потрошувачка на електрична енергија во 2016 година

АД МЕПСО Скопје како вршител на енергетската дејност пренос на електрична енергија, во 2016 година, количините на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во преносниот систем ги обезбеди на слободниот пазар на електрична енергија и тоа од следните учесници на пазарот на електрична енергија, по следните цени:

Табела II.17. Реализирана набавка на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во преносниот систем во 2016 година од АД МЕПСО Скопје

Р. бр.	Име на трговец/производител	Количина (MWh)	Цена (€/MWh)	Вредност (€)
1.	ГЕН-И Продажба на енергија ДООЕЛ Скопје	21.569	44,05	950.032
2.	АЛПИК ЕНЕРГИЈА СКОПЈЕ ДООЕЛ Скопје	12.744	41,91	534.146
3.	ЕДС ДОО Скопје	22.232	41,68	926.670
4.	ЕНЕРГЕТСКА ФИНАНСИСКА ГРУПА АД СОФИЈА - ПОДРУЖНИЦА Скопје	85.055	41,40	3.521.106
5.	ЕВН ТРЕЈДИНГ ДООЕЛ Скопје	1.440	39,69	57.154
6.	ВКУПНО:	143.040	41,87	5.989.107

ЕВН Македонија АД Скопје како вршител на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија, во 2016 година, количините на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во дистрибутивниот систем ги обезбеди на слободниот пазар на електрична енергија и тоа од следните учесници на пазарот на електрична енергија, по следните цени:

Табела II.18. Реализирана набавка на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во дистрибутивниот систем во 2016 година од ЕВН Македонија АД Скопје

Р. бр.	Име на трговец/производител	Количина (MWh)	Цена (€/MWh)	Вредност (€)
1.	АД ЕЛЕМ - Скопје	12.400	48,40	600.160
2.	ЕНЕРЦИ УИНД ДОО	1.488	43,59	64.862
3.	ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ Скопје	93.888	45,78	4.298.299
4.	ЕДС ДОО СКОПЈЕ	72.979	42,01	3.065.899
5.	АЛПИК ЕНЕРГИЈА СКОПЈЕ ДООЕЛ Скопје	80.147	41,64	3.337.693
6.	ТЕРНА ЕНЕРЦИ ТРЕЈДИНГ ДООЕЛ Скопје	52.370	43,83	2.295.376
7.	АКСПО МК ДООЕЛ Скопје	21.977	42,71	938.580
8.	ЕВН ТРЕЈДИНГ ДООЕЛ Скопје	91.204	41,64	3.797.342

9.	ПЕТРОЛ - ЕНЕРГЕТИКА ДООЕЛ Скопје	139.625	43,90	6.129.848
10.	МВМ ПАРТНЕР ДООЕЛ Скопје	17.709	42,09	745.295
11.	ЕНЕРГЕТСКА ФИНАНСИСКА ГРУПА АД Софија, Подружница Скопје	47.592	42,91	2.041.957
12.	ДАНСКЕ КОМОДИТИС ДООЕЛ Скопје	4.960	41,97	208.171
13.	ИНТЕРЕНЕРГО МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје	5.568	42,90	238.867
14.	ЕНГ СЕРВИЦЕ ТРАДЕ ДОО Скопје	20.480	46,09	943.832
15.	ХСЕ МАК ЕНЕРѢИ ДОО Скопје	3.600	41,80	150.480
16.	ЕФТ Македонија ДООЕЛ Скопје	14.880	41,80	629.870
17.	ВКУПНО:	680.867	43,31	29.486.532

Истргуваните количини на електрична енергија во 2016 година на слободниот пазар на електрична енергија се презентирани во следната табела:

Табела II.19. Истргувани количини на електрична енергија во 2016 година

Р. бр.	Име на претпријатие	Истргувани количини (kWh)	Процентуално учество (%)
1.	АЛПИК ЕНЕРГИЈА СКОПЈЕ ДООЕЛ Скопје	92.891.000	3,14
2.	АКСПО МК ДООЕЛ Скопје	21.977.000	0,74
3.	ЕФТ Македонија ДООЕЛ Скопје	14.880.000	0,50
4.	ЕНЕРГЕТСКА ФИНАНСИСКА ГРУПА АД Софија, Подружница Скопје	132.647.000	4,48
5.	ЕДС ДОО СКОПЈЕ	1.353.000.849	45,71
6.	Фјучр ЕнерѢи ДООЕЛ Скопје	38.521.857	1,30
7.	ЕНЕРѢИ УИНД ДОО Струмица	1.488.000	0,05
8.	ЕВН ТРЕЈДИНГ ДООЕЛ Скопје	92.644.000	3,13
9.	ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ Скопје	116.897.000	3,95
10.	ИНТЕРЕНЕРГО МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје	5.568.000	0,19
11.	ЕЛНОР ДОО Скопје	1.943.283	0,07
12.	ХСЕ МАК ЕНЕРѢИ ДОО Скопје	3.600.000	0,12

13.	РИТАМ ЕНЕРЏИ ДОО Скопје	1.127.454	0,04
14.	ТЕРНА ЕНЕРЏИ ТРЕЈДИНГ ДООЕЛ Скопје	52.370.000	1,77
15.	ПЕТРОЛ - ЕНЕРГЕТИКА ДООЕЛ Скопје	139.625.000	4,72
16.	РОУ И РИФАЈНД КОМОДИТИС ДООЕЛ	1.241.500	0,04
17.	ДАНСКЕ КОМОДИТИС ДООЕЛ Скопје	4.960.000	0,17
18.	ЕНГ СЕРВИЦЕ ТРАДЕ ДОО Скопје	71.765.679	2,42
19.	МИСТ ЕНЕРЏИ ДООЕЛ Скопје	40.241.954	1,36
20.	ЕВН Снабдување ДООЕЛ Скопје	506.480.031	17,11
21.	МВМ ПАРТНЕР ДООЕЛ Скопје	17.709.000	0,60
22.	Повластени производители	248.320.216	8,39
23.	Вкупно	2.959.898.823	100,00

Во 2016 година АД МЕПСО Скопје не набави хавариска енергија.

Од друга страна, ЕВН Македонија АД Скопје во 2016 година не спроведе посебни тендерски постапки за набавка на електрична енергија за потребите на тарифните и малите потрошувачи, туку истото го направи преку тендерските постапки за набавка на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во дистрибутивната мрежа.

Во 2016 година за потребите на тарифните потрошувачи се набавени 29.672.302 kWh електрична енергија (од увоз и од домашните нерегулирани производители на електрична енергија) во вредност од 81.744.572 денари, односно 1.329.180 €, што споредено со 2015 година е намалување за - 87,92%, кога за оваа намена се потрошиле 11.003.047€.

Цената на електричната енергија за задоволување на потребите на тарифните потрошувачи во Република Македонија (од увоз и од домашните нерегулирани производители на електрична енергија) во 2016 година изнесува 2,75 ден/kWh, односно 44,79 €/MWh и е пониска за 3% во однос на 2015 година.

Во 2016 година ЕВН Македонија АД Скопје во својство на снабдувач со електрична енергија на тарифни потрошувачи и снабдувач со електрична енергија во краен случај, согласно обврските утврдени со Законот за енергетика, откупи 247.761.741 kWh електрична енергија од повластените производители во вредност од 1.478.743.954 денари, односно 24.044.617€, по цена од 5,97 ден/kWh, односно 97,05 €/MWh.

Набавените количини на електрична енергија од повластени производители од страна на ЕВН Македонија се зголемени за 46,38% во однос на 2015 година (во 2015 година изнесувале: 169.255.129 kWh), додека трошокот за откуп на електрична енергија од повластените производители на електрична енергија во 2016 година е зголемен за 35,60% во однос на 2015 година (во 2015 година изнесувал: 1.090.547.808 денари).

Во 2016 година АД ЕЛЕМ Скопје реализираше продажба на вишоци на електрична енергија на учесниците на пазарот на електрична енергија во Република Македонија, што е презентирано во следната табела:

Табела II.20. Продажба на вишоци на електрична енергија на АД ЕЛЕМ Скопје во 2016 година

Р. бр.	Име на претпријатие	Количина (MWh)	Цена (€/MWh)	Вредност (€)
1.	МВМ ПАРТНЕР ДООЕЛ Скопје	3.600	51,75	186.300
2.	Вкупно(слободен пазар)	3.600	51,75	186.300
3.	ЕВН Македонија АД Скопје	55.792	44,51	2.483.106
4.	Елем Енергетика	1.321	40,96	54.091
5.	ВКУПНО:	60.712	137	2.723.497

Регулаторната комисија за енергетика активно работи со цел во втората половина од 2017 година за прв пат да објави податоци за просечни цени остварени на пазарите на големо и мало на електрична енергија во текот на 2016 година, на слободниот сегмент од пазарот во Република Македонија.

Табела II.21. Просечни остварени цени на категориите на тарифни потрошувачи приклучени на дистрибутивниот систем во 2014, 2015 и 2016 година

Р. бр.	Потрошувачи приклучени на дистрибутивен систем	2014	2015	2016	16/14	16/15
		(ден/kWh)	(ден/kWh)	(ден/kWh)	(%)	(%)
1.	35 kV	4,67	5,53	5,91	26,65	6,93
2.	35 kV директно приклучени	5,17	5,54	5,37	3,77	-3,12
3.	10(20) kV	5,02	5,08	5,19	3,36	2,17
4.	Домаќинства	4,22	4,28	4,26	1,13	-0,24
5.	I тарифен степен	6,04	6,12	6,22	2,93	1,56
6.	II тарифен степен	8,61	8,75	8,73	1,31	-0,26
7.	Јавно осветлување	5,52	5,60	5,58	1,21	-0,27
8.	ВКУПНО	4,97	5,02	5,02	1,01	-0,17

Потребните количини на електрична енергија за задоволување на вкупните потреби од електрична енергија во Република Македонија за 2016 година се обезбедени од АД ЕЛЕМ Скопје (вклучително и ветерната електроцентрала Богданци), ТЕ-ТО АД Скопје, КОГЕЛ Север, малите хидроелектроцентрали приклучени на електродистрибутивниот систем, фотонапонските електроцентрали приклучени на дистрибутивниот систем, термоелектроцентрали на биогаз приклучени на дистрибутивниот систем, како и од увоз.

Табела II.22. Потребни количини на електрична енергија за задоволување на потребите на потрошувачите во РМ за 2014, 2015 и 2016 година

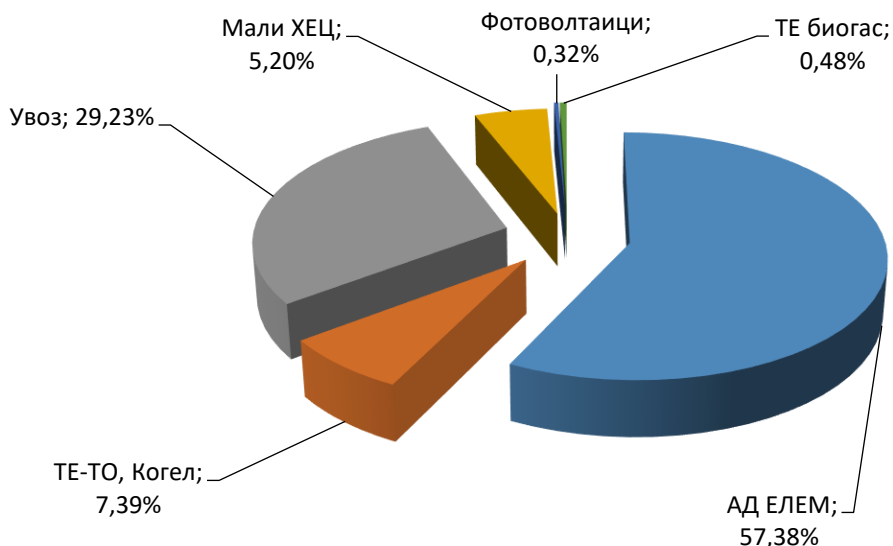
Р. бр.	ОПИС	2014	2015	2016	16/14	16/15
		(kWh)	(kWh)	(kWh)	(%)	(%)
1.	Произведена електрична енергија од АД ЕЛЕМ	4.535.024.098	4.741.762.887	4.299.882.249	-5,19	-9,32
1.1	Производство од ТЕЦ	3.506.444.017	3.092.719.890	2.699.115.834	-23,02	-12,73
1.1.1	ТЕ Битола	3.316.825.057	2.986.247.852	2.672.313.885	-19,43	-10,51
1.1.2	ТЕ Осломеј	189.618.960	106.472.038	26.801.949	-85,87	-74,83
1.2	Производство од ХЕЦ	958.193.311	1.528.274.797	1.490.055.917	55,51	-2,50
1.2.1	ХЕЦ Маврово	398.044.979	438.895.187	553.160.883	38,97	26,03
1.2.2	ХЕЦ Шпилје	190.258.926	303.710.380	353.229.118	85,66	16,30
1.2.3	ХЕЦ Тиквеш	116.055.088	312.790.548	145.192.113	25,11	-53,58
1.2.4	ХЕЦ Глобочица	136.213.018	225.530.110	232.601.483	70,76	3,14
1.2.5	ХЕЦ Козјак	80.428.610	171.573.252	142.758.081	77,50	-16,79
1.2.6	Света Петка	37.192.690	75.775.320	63.114.240	69,70	-16,71
1.3	ТЕ – ТО Енергетика (ЕЛЕМ)	0	0	1.227.968		
1.4	ВЕЦ Богданци	70.386.770	120.768.200	109.482.530	100,00	-9,34
2.	АД ТЕЦ Неготино	0	0	0	0,00	0,00
3.	ТЕ-ТО АД	189.766.500	177.823.900	550.119.020	189,89	209,36
4.	КОГЕЛ Север	1.241.435	744.000	3.697.478	197,84	396,97
5.	Увоз	3.072.754.050	2.655.778.000	2.190.606.000	-28,71	-17,52
6.	МХЕ	241.926.489	308.370.175	389.313.419	60,92	26,25
7.	ФЕЦ	14.343.339	22.578.395	23.699.114	65,23	4,96%
8.	ТЕ на биогаз	0	20.218.657	36.033.307	100,00	78,22
9.	ВКУПНО	8.055.055.910	7.927.276.014	7.493.350.587	-6,97	-5,47

Во вкупната количина на електрична енергија за потребите на потрошувачите во Република Македонија за 2016 година:

- АД ЕЛЕМ Скопје учествува со 57,38%,
- домашните нерегулирани производители (ТЕ-ТО АД и Когел Север) со 7,39%,
- увозот со 29,23%,
- малите хидроелектроцентрали со 5,20%,

- фотонапонските електроцентрали со 0,32%,
- термоелектроцентрали на биогаз со 0,48%.

односно, домашното производство задоволува 70,77%, додека увозот учествува со 29,23% во задоволувањето на вкупните потреби на електрична енергија во Република Македонија.

Графички приказ на потребни количини на електрична енергија за задоволување на потребите на потрошувачите во РМ во 2016 година

Според доставените податоци од АД МЕПСО - Скопје, во 2016 година е реализиран извоз на електрична енергија по комерцијални договори во висина од 58.504.000 kWh, додека во 2015 година бил реализиран извоз на електрична енергија по комерцијални договори во висина од 142.864.000 kWh.

Од доставените податоци од АД МЕПСО – Скопје и ЕВН Македонија АД Скопје, произлегува дека вкупните загуби на електрична енергија за 2016 година во преносниот систем и дистрибутивниот систем изнесуваат 1.005.662.173 kWh, од кои:

- во преносниот систем 116.080.179 kWh, односно 1,55%, што претставува намалување во апсолутен износ од 11,08% во однос на 2015 година (во 2015 година изнесуваа 1,74%);
- во дистрибутивниот систем 889.581.994 kWh, односно 14,68%, што претставува намалување во апсолутен износ од 1,47% во однос на 2015 година (во 2015 година изнесуваа 14,77%).

II.2.2 Квалитет на електрична енергија

Квалитетот на електрична енергија се изразува преку квалитетот на напон, континуитетот или постојаноста во снабдувањето и комерцијалниот квалитет.

Квалитетот на напонот е пропишан со македонскиот стандард EN 50160:2010, кој е имплементиран во Мрежните правила за пренос, како и во Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, кои се одобрени од Регулаторната комисија за енергетика. ЕВН Македонија АД Скопје врши мерење на квалитетот на напонот во трансформаторските станици ТС 110/xx kV/kV, а во нисконапонската електродистрибутивна мрежа врши мерења на одредени критични места со посебна мобилна опрема која се монтира за одреден временски период. Според направените мерења на квалитетот на напонот, доколку резултатите се под пропишаните ЕВН Македонија АД Скопје, превзема соодветни активности во електродистрибутивната мрежа. Покрај тоа што се мерат отстапувањата на напонот исто така се мерат и фликерите, несиметријата и други параметри. Мерења на квалитетот на напонот исто така врши и Техничкиот инспекторат при Министерство за економија, по барања на потрошувачи.

Континуитетот во испораката на електрична енергија се изразува со бројот на прекини во снабдувањето и нивно времетраење, времетраење на прекини по потрошувач на годишно ниво, број на прекини по потрошувач како и со параметрите SAIDI, SAIFI и CAIDI, а истите се пропишани во Мрежните правила за пренос и дистрибуција на електрична енергија и Правилата за снабдување со електрична енергија. Операторите за пренос и дистрибуција вршат континуирана евиденција на времетраењето на прекините и на типовите, одвоено по напонски нивоа.

ЕВН Македонија АД Скопје е во крајна етапа на подготовка на софтвер и база на податоци за пресметка на параметрите за континуитет во испораката на електрична енергија SAIDI, SAIFI и CAIDI, но точни вредности не можат да достават од причина што нема маркирање по трансформаторски станици, односно не се знае точниот број на приклучени потрошувачи по трансформаторски страници како и нивната вкупна потрошувачка на електрична енергија.

Во 2016 година во електропреносната мрежа направени се 560 исклучувања со вкупно времетраење од 3.602 часа. Од вкупниот број на исклучувања 512 се исклучувања поради дефекти или одредени пречки во електропреносната мрежа, а останатите 48 се планирани поради редовни инспекции или одржувања.

Во електродистрибутивната мрежа во 2016 година вкупниот број на прекини изнесува 35.173 со вкупно времетраење од 81.442 часа. Дел од прекините се планирани прекини поради инвестициони зафати или реконструкција во електродистрибутивната мрежа. Останатите прекини се непланирани поради дефекти на опремата, дефекти при невреме или поради виша сила и друго. Бројот на прекини во електродистрибутивната мрежа е значително поголем во споредба со прекините во електропреносната мрежа поради поголемата должина на мрежата.

Табела II.23. Планирани исклучувања во електропреносната мрежа на АД МЕРСО Скопје во 2016 година

Р.бр.	Планирани исклучувања	Un (kV)	Број на исклучувања	Време на застој (h)	Време на застој (min)
1.	Далекуводи	400	12	130	7.800
2.		110	29	201	12.060
3.		спојно поле	/	/	/
4.		мерно поле	/	/	/
5.	Трансформатори	400/110	7	88	5.280
6.	Вкупно		48	419	25.140

Табела II.24. Непланирани исклучувања во електропреносната мрежа на АД МЕРСО Скопје во 2016 година

Р.бр.	Непланирани исклучувања	Un (kV)	Број на исклучувања	Време на застој (h)	Време на застој (min)
1.	Далекуводи	400	58	922	55.320
2.		110	417	2.023	121.380
3.		спојно поле	/	/	/
4.		мерно поле	/	/	/
5.	Трансформатори	400/110	37	238	14.280
6.	Вкупно		512	3.183	190.980

Табела II.25. Прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје во 2016 година

Р.бр.	Настан	35 kV напонско ниво	20,10 и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1.	Вкупен број на планирани прекини	69	3.240	0	3.309
2.	Вкупно времетраење на планирани прекини (min)	10.129	685.997	0	696.126
3.	Вкупен број на непланирани прекини	393	8.431	20.855	29.679
4.	Вкупно времетраење на непланирани прекини (min)	22.947	586.827	2.946.646	3.556.420
5.	Вкупен број на прекини поради виша сила	154	2.027	0	2.181
6.	Вкупно времетраење на прекини поради виша сила (min)	13.446	601.122	0	614.568
7.	Вкупен број на прекини	616	13.698	20.855	35.169
8.	Вкупно времетраење на прекини (min)	46.522	1.873.947	2.946.646	4.867.114

Табела II.26. Краткотрајни и долготрајни прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје во 2016 година

Р. бр.	Настан	35 kV напонско ниво	20,10 и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1.	Вкупен број на краткотрајни прекини (< 3min)	123	2.843	-	2.966
2.	Вкупно времетраење на краткотрајни прекини (min)	247	4.953	-	5.206
3.	Вкупен број на долготрајни прекини (≥ 3min)	493	10.855	-	11.348
4.	Вкупно времетраење на долготрајни прекини (min)	46.275	1.868.987	-	1.915.262

Табела II.27. Прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика во 2016 година

Р. бр.	Настан	35 kV и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1.	Вкупен број на планирани прекини	0	0	0
2.	Вкупно времетраење на планирани прекини (min)	0	0	0
3.	Вкупен број на непланирани прекини	1	0	1
4.	Вкупно времетраење на непланирани прекини (min)	3.773	0	3.773
5.	Вкупен број на прекини поради виша сила	2	1	3
6.	Вкупно времетраење на прекини поради виша сила (min)	7.145	8.510	15.655
7.	Вкупен број на прекини	3	1	4
8.	Вкупно времетраење на прекини (min)	10.918	8.510	19.428

Табела II.28. Краткотрајни и долготрајни прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика во 2016 год.

Р. бр.	Настан	35 kV и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1.	Вкупен број на краткотрајни прекини (< 3min)	0	0	0
2.	Вкупно времетраење на краткотрајни прекини (min)	0	0	0
3.	Вкупен број на долготрајни прекини (≥ 3min)	3	1	4
4.	Вкупно времетраење на долготрајни прекини (min)	10.918	8.510	19.428

Регулаторната комисија за енергетика секоја година го следи и комерцијалниот квалитет на услугата. За таа намена во ЕВН Македонија АД Скопје постои Центарот за грижа на потрошувачи кој е одговорен за евидентирање, следење, анализа како и за преземање на мерки за подобрување на комерцијалните услуги.

Вкупниот број на телефонски јавувања во Центарот за грижа на потрошувачи во 2016 година изнесува 549.528. Во врска со точноста на доставените фактури во 2016 година доставени се 9.196 приговори. Просечното време за одговарање на писмени приговори изнесува 5 дена. Просечниот број на самоотчитување на броила изнесува 2.364 самоотчитувања во 2016 година. Бројот на самоотчитување на броила е намален за 23% во однос на 2015 година. Бројот на ревидирани фактури за потрошена електрична енергија во 2016 година изнесува 16.828 фактури. Бројот на исклучени потрошувачи поради неплатени фактури за потрошена електрична енергија во 2016 година изнесува 7.299 исклучувања. Бројот на исклучувања поради ненаплатени фактури е намален за 30% во однос на 2015 година. Просечното времетраење на склучување на Договор за снабдување во 2016 година изнесува 1,9 дена. Процентот за недоставени сметки во 2016 година изнесува 0,12%.

II.2.3 Развојни и инвестициски планови

Регулаторната комисија за енергетика со одлуките кои што се однесуваат на цените на електрична енергија за 2016 година, одобри инвестиции за АД ЕЛЕМ Скопје, АД МЕПСО Скопје и ЕВН Македонија АД Скопје, прикажани во следните табели:

Табела II.29. Одобрени инвестиции на АД ЕЛЕМ Скопје (во денари)

Р. бр.	АД ЕЛЕМ Скопје	2015	2016
1.	Хидроелектрани	1.706.272.964	614.290.491
2.	Вкупно РЕК Битола	3.829.303.419	3.342.462.353
2.1	ТЕ Битола	2.404.211.569	2.071.980.953
2.2	Рудници Битола	1.425.091.850	1.270.481.400
3.	Вкупно РЕК Осломеј	140.180.378	72.930.468
3.1	ТЕ Осломеј	140.180.378	72.930.460
3.2	Рудник Осломеј	0	0
4.	Вкупно	5.675.756.761	4.029.683.312

Табела II.30. Одобрени инвестиции на АД МЕПСО Скопје (во денари)

Р. бр.	АД МЕПСО Скопје	2015	2016	2017
1.	За дејност пренос на електрична енергија	1.771.024.068	977.828.414	968.736.746
2.	За дејност организирање и управување со пазарот на електрична енергија	5.073.750	64.145.000	-

Исто така, Развојниот план на АД МЕПСО Скопје за периодот од 2017 до 2021 година, за секоја подружница одделно, е презентираан во следните табели.

Табела II.31. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година, подружница Оператор на преносна мрежа

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	359.534	818.565	820.103	416.355	261.375
1.1	Довршување на започната инвестициона активност	27.128	7.380	4.305	0	0
1.2	Нова инвестициона активност	332.406	811.185	815.798	416.355	261.375
2.	Набавка на основни средства	12.915	67.035	9.717	14.145	12.915
3.	Вкупно потребни обезбедени сопствени средства за постапки кои се започнати пред 2016 и во текот на 2016 година со вредност предвидена за реализација во текот на 2017 година - постапки во реализација (довршување на започната инвестициона активност)	175.584	12.300	0	0	0
4	Студии и техничко проектна документација	18.450	0	0	0	0
4.1	За нови објекти	4.920	0	0	0	0
4.2.	За постојни објекти	13.530	0	0	0	0
5	ВКУПНО :	566.483	897.900	829.820	430.500	274.290

Табела II.32. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година, подружница Оператор на електропреносен систем

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	374.079	229.862	65.042	2.312	0
1.1	Довршување на започната инвестициона активност	18.302	10.307	2.312	2.312	0
1.2	Нова инвестициона активност	0	219.555	62.730	0	0
2	Набавка на основни средства	1.605	0	0	0	0
3	Вкупно потребни обезбедени сопствени средства за постапки кои се започнати пред 2016 и во текот на 2016 година со вредност предвидена за реализација во текот на 2017 година - постапки во реализација (довршување на започната инвестициона активност)	584	0	0	0	0
4	ВКУПНО :	376.268	229.862	65.042	2.312	0

Табела II.33. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година, сектор за информациона технологии и телекомуникации

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	172.200	0	0	0	0
1.1	Довршување на започната инвестициона активност	172.200	0	0	0	0
2	НАБАВКА НА ОСНОВНИ СРЕДСТВА	32.780	0	0	0	0
3	Вкупно потребни обезбедени сопствени средства за постапки кои се започнати пред 2016 и во текот на 2016 година со вредност предвидена за реализација во текот на 2017 година - постапки во реализација (довршување на започната инвестициона активност)	10.455	0	0	0	0
4	ВКУПНО :	215.435	0	0	0	0

Табела II.34. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година, подружница Оператор на пазар на електрична енергија

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	35.055	6.150	0	0	0
1.1	Довршување на започната инвестициона активност	30.750	6.150	0	0	0
1.2	Нова инвестициона активност	4.305	0	0	0	0
2.	ВКУПНО :	35.055	6.150	0	0	0

Табела II.35. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година на АД МЕПСО, Кабинет на генерален директор и оддел инвестиции и развој

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	264.450	1.039.350	1.168.500	750.300	0
1.1	Нова инвестициона активност	264.450	1.039.350	1.168.500	750.300	0
2.	Студии и техничко проектна документација	16.728	0	0	0	0
2.1.	За нови објекти	16.482	0	0	0	0
2.2	За постојни постројки и објекти	246	0	0	0	0
3.	Набавка на основни средства	185	0	0	0	0
4.	Вкупно потребни обезбедени сопствени средства за постапки кои се започнати пред 2016 и во текот на 2016 година со вредност предвидена за реализација во текот на 2017 година - постапки во реализација (довршување на започната инвестициона активност)	199.298	0	0	0	0
5	ВКУПНО :	480.661	1.039.350	1.168.500	750.300	0

Табела II.36. Инвестициона програма за период 2017 - 2021 година, сектор за правни и општи работи и сектор за финансии

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Инвестициони активности	264.450	1.039.350	1.168.500	750.300	0
1.1	Нова инвестициона активност	264.450	1.039.350	1.168.500	750.300	0
2.	Студии и техничко проектна документација	16.728	0	0	0	0
2.1.	За нови објекти	16.482	0	0	0	0
2.2	За постојни постројки и објекти	246	0	0	0	0
3.	Набавка на основни средства	185	0	0	0	0
4.	Вкупно потребни обезбедени сопствени средства за постапки кои се започнати пред 2016 и во текот на 2016 година со вредност предвидена за реализација во текот на 2017 година - постапки во реализација (довршување на започната инвестициона активност)	199.298	0	0	0	0
5	ВКУПНО :	480.661	1.039.350	1.168.500	750.300	0

Табела II.37. Одобрени инвестиции на ЕВН Македонија АД Скопје (во денари)

Р. бр.	ЕВН Македонија АД Скопје	2015	2016	2017
1.	За дејност дистрибуција на електрична енергија	1.549.095.713	1.479.838.743	1.538.642.452

Согласно Инвестицискиот план на ЕВН Македонија АД Скопје за периодот од 2017 до 2021 година се планираат следните инвестиции во дистрибутивниот систем:

Табела II.38 Инвестициски план на ЕВН Македонија АД Скопје за периодот од 2017 до 2021 година

Р. бр	Опис	План 2017	План 2018	План 2019	План 2020	План 2021	План 2017 - 2021
		(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари	(000) денари
1.	Високонапонски постројки и трансформатори	302.497	333.300	607.682	486.097	638.409	2.367.985
2.	Проекти од област на ИТ и телекомуникации	228.289	229.132	129.074	161.856	121.575	869.927
3.	Мерење и броила	609.340	405.357	371.963	312.797	302.483	2.001.939
4.	Инфраструктура - згради и возила	106.862	100.483	112.314	132.945	164.113	616.716

5.	Заштита при работа и заштита на животна средина	7.016	7.090	7.016	6.978	6.748	34.848
6.	Инвестиции за легализации на мрежа	0	128.222	28.454	28.454	0	185.131
7.	Среднонапонска мрежа	105.313	147.600	147.600	147.600	147.600	695.713
8.	Среднонапонски ТС	17.754	12.300	12.300	12.300	12.300	66.954
9.	Нисконапонска мрежа	21.112	12.300	12.300	12.300	12.300	70.312
10.	Дислокација на броила	177.725	215.250	215.250	215.250	215.250	1.038.725
11.	Проекти за нови корисници	430.500	430.500	430.500	430.500	430.500	2.152.500
12.	Инвестиции по барање на клиенти	39.975	39.975	39.975	39.975	39.975	199.875
13.	Непланирани проекти	67.650	61.500	61.500	61.500	61.500	313.650
14.	ВКУПНО:	2.114.034	2.123.008	2.175.929	2.048.553	2.152.754	10.614.277

Одобрувањето на овие инвестиции ќе доведе до значително подобрување на оперативната сигурност на целокупниот електроенергетски систем на Република Македонија.

II.3 ПРОПИСИ

II.3.1 Правила за изменување и дополнување на Правилата за пазар на електрична енергија

На 13 октомври 2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Правила за изменување и дополнување на Правилата за пазар на електрична енергија (Службен весник на Република Македонија бр. 190/16). Со овие правила се вовеле целосно нов балансен механизам кој е целосно пазарно ориентиран и истиот ќе се применува за сите учесници на пазарот на електрична енергија, вклучувајќи го и регулираниот дел од пазарот. Исто така, со овие правила се обезбедува правна можност за АД МЕРСО да обезбеди услуги за балансирање од BSPs (Balance Service Providers) во национални рамки и во перспектива од регионалниот пазар за балансирање по конкурентни услови. Балансниот модел обезбедува формирање на национален балансен пазар и недискриминаторна и пазарно ориентирана прекугранична размена на услуги за балансирање.

II.3.2 Мрежни правила за изменување и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија Скопје

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22, став 1 точка 6 и член 77 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 06/16, 53/16 и 189/16), на седницата одржана на 25 април 2016 година, донесе Решение за одобрување на Измени и дополнувања на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на

електрична енергија Скопје. Со Решението од 25 април 2016 година, целта е подобрување на деловното опкружување во Република Македонија согласно препораките на извештајот „Doing Business 2016“ на Светска банка. Со овие измени и дополнувања се скратија роковите за експресен стандарден приклучок, односно роковите за обезбедување на документација потребна за реализација на приклучокот, како и рокот за реализација на експресен стандарден приклучок. Исто така, со овие измени и дополнувања, се прецизира периодот за пресметка на неовластеното користење на електрична енергија. Имено, за пресметковен период се зема периодот од 365 дена од денот на демонтирањето на мерниот уред за регистрирање на потрошената електрична енергија наназад.

II.3.3 Правила за доделување на прекугранични преносни капацитети

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 70 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 06/16, 53/16 и 189/16), на седницата одржана на 13 октомври 2016 година, донесе Решение за одобрување на Правила за доделување на прекугранични преносни капацитети кои претходно беа доставени од АД МЕПСО – Скопје во својство на оператор на електроенергетскиот систем. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 7 од Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети („Службен весник на Република Македонија“ бр. 195/2016), на седницата одржана на ден 31.10.2016 година, донесе Решение за одобрување на Правила за доделување на прекуграничните преносни капацитети кои се применуваат од Канцеларијата за координирана аукција на Југоисточна Европа В 1.4 (верзија 1.4). Иста така, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 7 од Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети („Службен весник на Република Македонија“ бр. 195/2016), на седницата одржана на ден 15.11.2016 година, донесе:

- Решение за одобрување на Правилата за доделување на расположливите преносни прекугранични капацитети на интерконективната врска на електроенергетскиот систем на Република Македонија и електроенергетскиот систем на Република Бугарија на годишно ниво и Правилата за доделување на расположливите преносни прекугранични капацитети на интерконективната врска на електроенергетскиот систем на Република Македонија и електроенергетскиот систем на Република Бугарија на месечно и неделно ниво, и
- Решение за одобрување на Правилата за доделување на прекуграничните преносни капацитети кои се применуваат на македонско – српската граница

II.3.4 Правила за продажба на вишоци на електрична енергија

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 66 став 7 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15,

192/15, 215/15, 06/16, 53/16 и 189/16), постапувајќи по Барање за одобрување на Правила за продажба на вишоци на електрична енергија на АД ЕЛЕМ – Скопје, бр 09 - 8336/1 од 29.12.2016 година од АД ЕЛЕМ - Скопје како носител на лиценцата за производство на електрична енергија во која му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга, на седницата одржана на ден 29.12.2016 година, донесе Решение за одобрување на Правила за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност. Исто така, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член член 80, став 7 и член 199, став 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 06/16, 53/16 и 189/16), постапувајќи по заедничко поднесено Барање за привремено задолжување на АД ЕЛЕМ Скопје да набавува електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи и домаќинствата и малите потрошувачи од од ЕВН Македонија АД Скопје (бр 08 - 9925/1 од 07.11.2016 година) како носител на лиценците за снабдување со електрична енергија за тарифни потрошувачи и снабдување во краен случај за електрична енергија и од АД ЕЛЕМ - Скопје (бр. 08 - 7039/1 од 07.11.2016 година) како носител на лиценцата за производство на електрична енергија во која му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга, на седницата одржана на 23 декември 2016 година, донесе Одлука за набавка на електрична енергија за потребите на тарифните и малите потрошувачи („Службен весник на РМ“ бр. 220/16). Со оваа Одлука се задолжи АД ЕЛЕМ – Скопје, за периодот од 1 јануари 2017 година до 31 декември 2017 година, како носител на обврската за обезбедување на јавна услуга, да набави и обезбеди електрична енергија и моќност за потребите на тарифните и малите потрошувачи, со цел да се обезбеди сигурно снабдување со електрична енергија и моќност за тарифните и малите потрошувачи во Република Македонија. На овој начин се обезбедува оптимизирање производството на електрична енергија на производните капацитети во сопственост на АД ЕЛЕМ – Скопје, како и на вкупните трошоци за набавка на електрична енергија.

II.4 ЛИЦЕНЦИ

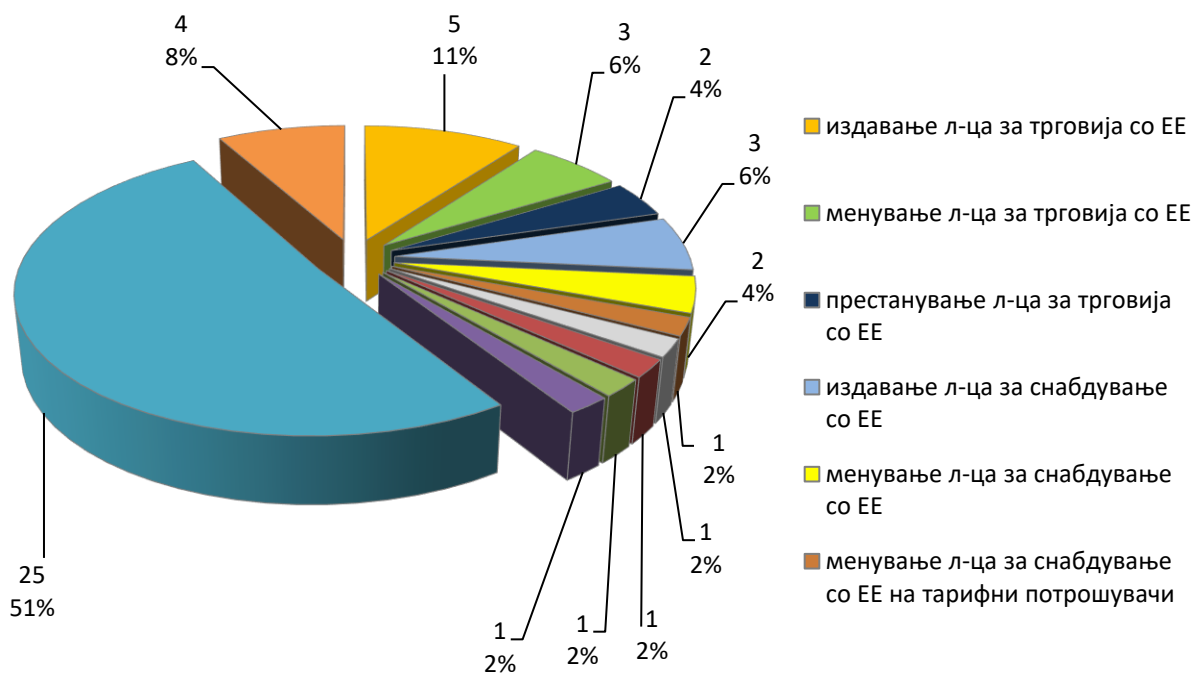
Во согласност со Законот за енергетика и Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, Регулаторната комисија за енергетика врши издавање, менување, продолжување, пренесување, суспендирање и одземање на лиценци како и следење на извршувањето на обврските на носителите на лиценци.

Заради усогласување со Правилникот за следење на енергетските пазари („Службен весник на Република Македонија“ бр. 207/16) во 2016 година се донесоа измени на Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 207/16). Со направените измени се создаде правна обврска за лиценцираните фирми да доставуваат извештаи согласно Правилникот за следење на енергетските пазари. На овој начин лиценцираните фирми полесно и навремено ќе ги доставуваат извештаите кои се нивна законска обврска. Исто така беше дообработена постапката и начинот на пренесување на лиценца за дејноста дистрибуција на електрична енергија согласно направените измени во

Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр.16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 6/16, 53/16 и 189/16).

Согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 143/11, бр. 78/13, бр. 33/15 и 207/16), во периодот од 01.01.2016 до 31.12.2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе вкупно 49 одлуки за лиценци од областа на електричната енергија. Дел од одлуките се однесуваат за издавање, менување и престанување на вршење на енергетски дејности од областа на електричната енергија и тоа:

- 5 одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија,
- 3 одлуки за менување на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија,
- 2 одлуки за престанување на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија,
- 3 одлуки за издавање на лиценци за вршење со енергетска дејност снабдување со електрична енергија,
- 2 одлуки за менување на лиценци за вршење со енергетска дејност снабдување со електрична енергија,
- 1 одлуки за менување на лиценци за вршење со енергетска дејност снабдување во краен случај со електрична енергија,
- 1 одлуки за менување на лиценци за вршење со енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи,
- 1 одлука за менување и пренос на лиценца за вршење енергетска дејност дистрибуција со електрична енергија,
- 1 одлука за престанување на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со системот за дистрибуција со електрична енергија,
- 25 одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија (од кои 14 одлуки со употребна дозвола и 11 одлуки без употребна дозвола по член 39 став 1 од Законот за енергетика), и
- 4 одлуки за менување на лиценци за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.
- 1 одлука за престанување на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија за објект без употребна дозвола – поради раскинување на концесиски договор од страна на Владата на Република Македонија.

Графички приказ на одлуки за лиценци за вршење на енергетска дејност од областа на електрична енергија донесени во 2016 година

Во периодот од 2004 година до 31 декември 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на електрична енергија има издадено вкупно 245 лиценци, и тоа:

- 150 лиценци за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност комбинирано производство на електрична и топлинска енергија со употребна дозвола;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност пренос на електрична енергија;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност управување со електроенергетскиот систем;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност организирање и управување на пазар со електрична енергија;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија и управување со системот за дистрибуција на електрична енергија;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија во краен случај;
- 21 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија и
- 63 лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

II.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Цени за електрична енергија донесени со Одлуки од 30.06.2016, односно 31.07.2016 година, а со примена од 01.07.2016, односно 01.08.2016 година

Во мај 2015 година претпријатијата АД ЕЛЕМ Скопје, АД МЕПСО Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика и АД ТЕЦ Неготино - Неготино поднесоа барања за одобрување на регулирани максимални приходи, цени и тарифи за електрична енергија. На 30.06.2016 година, Регулаторната комисија за енергетика донесе 6 одлуки по барањата на претпријатијата и ги објави во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 121/16.

Табела II.39. Преглед на цените и тарифите за електрична енергија за периодите од 01.07.2014, 01.07.2015 и 01.07.2016 година

Опис	цена од 01.07.2014 (ден/kWh)	цена од 01.07.2015 (ден/kWh)	цена од 01.07.2016 (ден/kWh)	2016/ 2014	2016/ 2015
				(%)	(%)
	1	2	3	(4=3/1)	(5=3/2)
Цена за производство на АД ЕЛЕМ - Скопје	2,5156	2,5241	2,5239	0,33	-0,01
Тарифа за пренос на АД МЕПСО - Скопје	0,2722	0,2463	0,2315	-14,97	-5,99
Тарифа за организирање и управување со пазарот на електрична енергија на АД МЕПСО - Скопје	0,0603	0,0150	0,0089	-85,32	-40,89
Тарифа за дистрибуција на ЕВН Македонија АД – Скопје	1,6641	1,6157	1,4589	-12,33	-9,71
Просечна цена за снабдување на тарифни потрошувачи (ЕВН Македонија АД - Скопје)	5,0286	4,9882	4,9777	-1,01	-0,21
Тарифа за дистрибуција на АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА	0,3051	0,3240	0,3331	9,19	2,81
Просечна цена за снабдување на тарифни потрошувачи (АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА)	4,1487	4,8927	5,5277	33,24	12,98

Просечната цена за снабдување со електрична енергија на тарифните потрошувачи, односно малите потрошувачи приклучени на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД Скопје за 2016 година се намали за 0,21% во однос на 2015 година.

Со Одлуката за одобрување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи и снабдување во краен случај со електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје за 2016 година, трошокот за купување на електрична енергија од повластени производители на електрична енергија е утврден да изнесува 1.293.888.146 денари за набавка

на 230.568.164 kWh, по цена од 5,6117 ден/kWh, согласно податоците доставени од АД МЕПСО - Скопје.

Со оглед на тоа што вкупниот регулиран максимален приход на ЕВН Македонија утврден со оваа Одлука изнесува 20.709.575.524 денари, влијанието на трошокот за купување на електрична енергија од повластени производители врз крајната цена за малите и тарифните потрошувачи, изнесува 6,25%, при што главните причини за неговото зголемување произлегуваат од тоа што:

- регулираниот приход на ЕВН Македонија за регулираното снабдување се намалува поради одливот на потрошувачите од регулираниот на слободниот пазар и
- има континуирано зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори.

Овој тренд на зголемување на влијанието на трошокот за купување на електрична енергија од повластени производители врз крајната цена за малите и тарифните потрошувачи ќе продолжи и во следните години, бидејќи се повеќе потрошувачи ќе излегуваат на слободниот пазар на електрична енергија, а од друга страна производството на електрична енергија од обновливи извори ќе се зголемува.

Одлуките кои што се однесуваат на АД ЕЛЕМ – Скопје, подружница Енергетика, Регулаторната комисија за енергетика ги донесе на 31 јули 2016 година и ги објави во Службен весник на Република Македонија“, бр. 129/15 со кои просечната цена за снабдување со електрична енергија на малите потрошувачи приклучени на дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ - Скопје за 2016 година се зголеми за 12,98% во однос на 2015 година.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

ПРИРОДЕН ГАС

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

III ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАС

III.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СЕКТОРОТ НА ПРИРОДЕН ГАС ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Енергетската инфраструктура во секторот за природен гас во Република Македонија овозможува:

- увоз на природен гас;
- пренос и управување со системот за пренос на природен гас;
- дистрибуција на природен гас и
- снабдување на природен гас.

Република Македонија нема сопствени наоѓалишта на природен гас и поврзана е само со еден главен гасовод. Целокупната количина на природен гас се увезува од Русија преку Меѓународниот коридор 8 кој поминува низ Украина, Молдавија, Романија и Бугарија. Магистралниот гасовод влегува во Македонија кај Деве Баир на границата со Бугарија и се протега преку Крива Паланка, Кратово и Куманово до Скопје, во должина од 98,197 km, разводна гасоводна мрежа од магистралниот вод до градовите Крива Паланка, Кратово, Куманово, Технолошко индустриска развојна зона – Скопје (Бунарџик) и градот Скопје со должина од 32 km и градска гасоводна мрежа со должина од 50,93 km (во Крива Паланка, Кратово, Куманово и Скопје). Преносниот систем се состои и од ГМС (главна мерна станица) на влез во Република Македонија, од шест ГМРС (главни мерно регулациски станици) поставени на влез во градовите Крива Паланка, Кратово, Куманово, две во

Скопје и тоа Скопје Север и Скопје Југ и една во Технолошко индустриска развојна зона Скопје, 51 МРС (мерно регулациски станици), 3 МС (мерни станици), поставени кај 51 потрошувачи на природен гас.

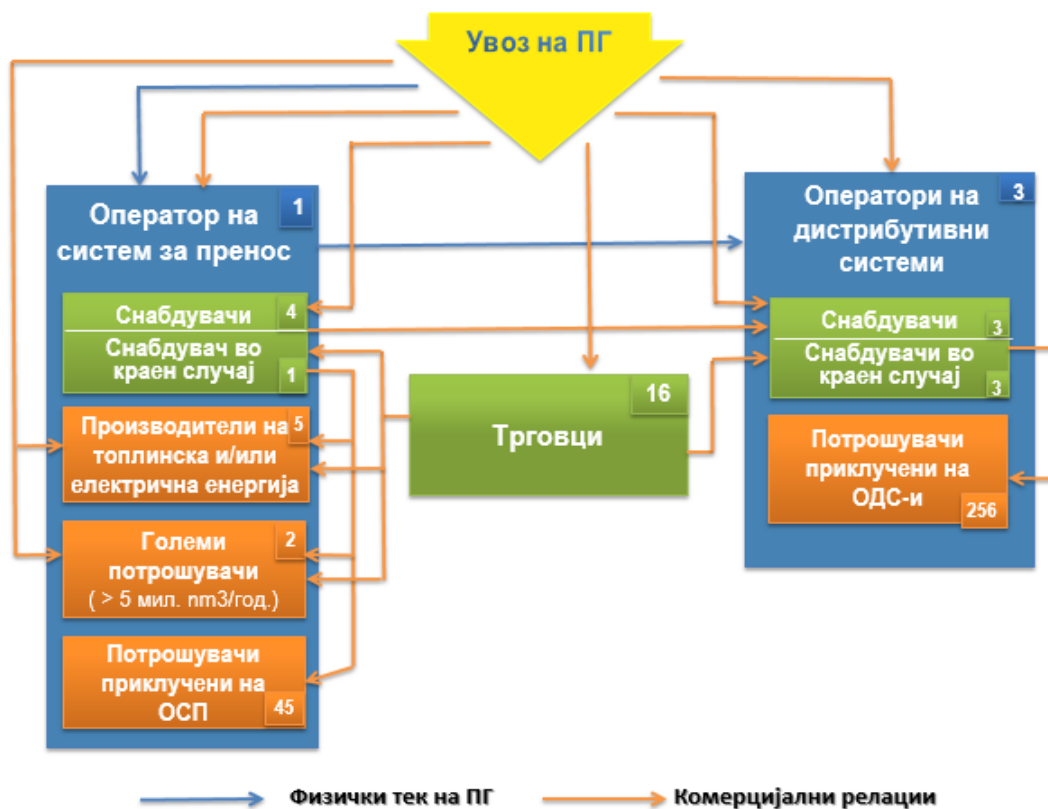
Вкупниот капацитет на системот за пренос на природен гас изнесува 800 милиони m^3 /годишно, со работен притисок од 54 бари и дијаметар на магистралниот вод од 530 mm . Капацитетот може да се зголеми на 1.200 милиони m^3 /годишно со изградба на компресорска станица на првиот дел на магистралниот гасовод. Максималната пропустливост на магистралниот гасовод изнесува 240.000 m^3 /час.

Во Република Македонија изградени се следните системи за дистрибуција на природен гас, и тоа во:

- технолошко-индустриска развојна зона ТИРЗ Скопје 1 и Скопје 2 кај с. Бунарџик со должина на дистрибутивната мрежа од 5.200 m ,
- градот Куманово со должина на дистрибутивната мрежа од 11.315 m , и
- градот Струмица со должина на изградената дистрибутивна мрежа од 24.450 m .

На горенаведените системи за дистрибуција на природен гас се врши испорака на природен гас за потребите на индустријата, комерцијалните потрошувачи, јавните установи и домаќинства.

III.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ПРИРОДЕН ГАС

Графички приказ на пазарот на природен гас во Република Македонија

Пазарот на природен гас во Република Македонија е целосно либерализиран започнувајќи од 01.01.2015 година.

Со изминување на 2016 година се исполнуваат 2 години откако истиот е целосно либерализиран, при што не се забележани нарушувања на состојбите меѓу учесниците на пазарот со природен гас.

Во текот на 2016 година во набавката на природниот гас од увоз самостојно настапуваа следните учесници на пазарот со природен гас:

- производител на ТЕ за потребите на снабдувањето на потрошувачите со топлинска енергија во Град Скопје,
- комбинирани постројки за производство на електрична и топлинска енергија и
- трговци.

Системите за дистрибуција на природен гас се во постојан развој и подем, така што се забележува ширење на дистрибутивната мрежа како и приклучувања и користење на природниот гас во индивидуални објекти (домаќинства).

Регулаторната комисија за енергетика и понатаму ќе ги регулира дејностите:

- пренос на природен гас,
- управување со системот за пренос на природен гас,
- дистрибуција на природен гас и
- снабдување со природен гас во краен случај.

Од податоците доставени од страна на АД ГА-МА Скопје како носител на лиценците за пренос и управување со системот за пренос на природен гас, вкупните пренесени количини на природен гас во Република Македонија до потрошувачите на природен гас во текот на 2016 година изнесуваат 213.439.518 nm³.

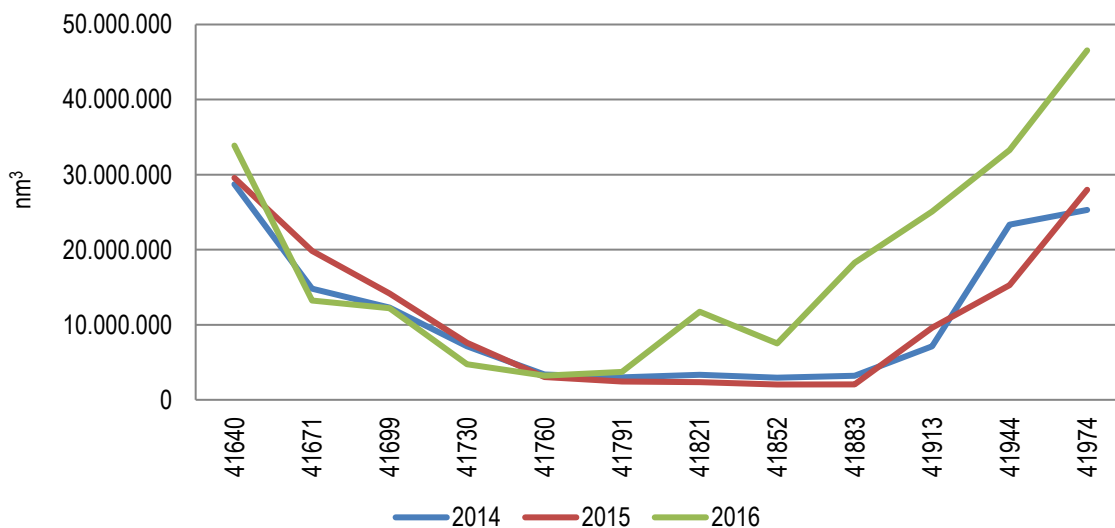
Ова се најголеми количини на природен гас кои што се пренесени преку системот за пренос, и претставува зголемување на пренесените количини на природен гас за 58,5% во однос на 2015 година.

Ваквото зголемување на испорачаните количини на природен гас се должи пред се на потрошувачката на ТЕ-ТО АД Скопје кој што во 2016 година изнесува 122.634.568 nm³ природен гас.

Воедно и нивото на цени на пазарите на природен гас на големо и мало во Република Македонија во текот на 2016 година е на значително пониско ниво споредено со 2015 година, односно имаме просечно годишно намалување за скоро 30%.

Табела III.1. Преглед на пренесени количини на природен гас за 2014, 2015 и 2016 година

Месец	2014	2015	2016	2016/2014 (%)	2016/2015 (%)
Јануари	28.718.398	29.567.275	33.877.675	17,97	14,58
Февруари	14.828.103	19.831.862	13.233.198	-10,76	-33,27
Март	12.310.373	14.175.130	12.222.533	-0,71	-13,77
Април	7.124.577	7.616.491	4.748.604	-33,35	-37,65
Мај	3.368.546	3.050.090	3.220.104	-4,41	5,57
Јуни	2.973.271	2.434.634	3.713.956	24,91	52,55
Јули	3.349.082	2.332.990	11.752.002	250,90	403,73
Август	2.950.726	2.043.052	7.500.905	154,21	267,14
Септември	3.191.172	2.051.339	18.265.539	472,38	790,42
Октомври	7.123.071	9.585.488	25.083.296	252,14	161,68
Ноември	23.330.909	15.272.029	33.268.371	42,59	117,84
Декември	25.285.459	27.986.522	46.553.335	84,11	66,34
ВКУПНО	134.663.666	135.946.902	213.439.518	58,50	57,00

Графички приказ на месечната динамика на пренесени количини на природен гас во Република Македонија во 2014, 2015 и 2016 година

Табела III.2. Испорачани количини на природен гас по потрошувачи во 2014, 2015 и 2016 година

Р.бр.	Потрошувач на природен гас	2014 (nm ³)	2015 (nm ³)	2016 (nm ³)	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	ТЕ-ТО АД Скопје	43.632.248	41.651.459	122.634.568	181,06	194,43
2.	Производство на топлина Балкан Енерџи ДООЕЛ Скопје	39.748.706	44.405.506	32.653.025	-17,85	-26,47
3.	Макстил АД Скопје	15.384.922	11.563.034	15.703.862	2,07	35,81
4.	АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика	8.679.154	9.038.797	8.826.484	1,70	-2,35
5.	АрцелорМиттал Стил Скопје АД	6.472.949	7.131.494	7.530.620	16,34	5,60
6.	Дирекција за тех. инд. развојни зони Скопје	2.821.697	3.059.906	3.547.077	25,71	15,92
7.	Клинички центар Мајка Тереза Скопје	2.843.250	2.928.228	3.054.782	7,44	4,32
8.	КОГЕЛ Север Скопје	1.572.531	1.623.581	2.549.505	62,13	57,03
9.	11 Октомври ФЗЦ АД Куманово	599.700	884.785	2.479.982	313,54	180,29
10.	Жито Лукс АД Скопје	2.298.248	2.333.790	2.307.999	0,42	-1,11
11.	Пивара АД Скопје	1.641.341	1.540.647	1.406.719	-14,29	-8,69
12.	Титан Цементарница УСЈЕ АД Скопје	880.905	1.002.771	1.297.125	47,25	29,35
13.	ЈЗУ ГОБ 8 Септември Скопје	275.556	1.000.643	1.123.776	307,82	12,31
14.	Алкалоид АД Скопје	1.047.690	1.065.863	1.076.056	2,71	0,96
15.	Скопје Север АД Скопје	1.024.262	1.102.319	1.037.967	1,34	-5,84
16.	Европа АД Скопје	758.059	850.840	930.326	22,72	9,34
17.	Мин.за одбрана на РМ (4420 Илинден)	858.768	734.995	574.255	-33,13	-21,87
18.	Фурна Диме Скопје	446.811	447.478	499.014	11,68	11,52
19.	ДС СМИТХ А.Д.- Скопје	341.129	369.983	406.362	-19,12	9,83
20.	РЖ Институт АД Скопје	624.445	362.062	398.164	-36,24	9,97
21.	Здравје Радово – погон Куманово	390.039	402.532	393.743	0,95	-2,18
22.	Империјал Тобако ТКС Скопје	0	87.073	373.817	-	329,31

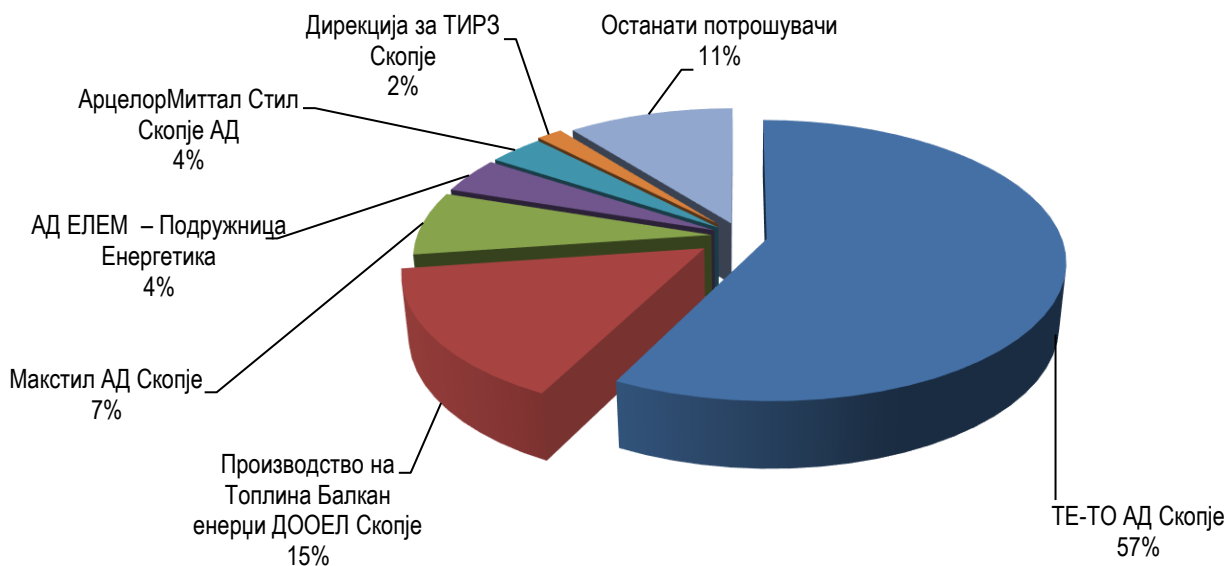
23.	Куманово Гас	201.139	266.091	373.684	85,78	40,43
24.	ТАВ Македонија – Петровец	229.697	266.560	213.348	-7,12	-19,96
25.	Еко Грин Пулп ДООЕЛ Куманово	182.808	135.808	204.357	11,79	50,47
26.	ГА-МА АД – сопствени потреби	137.781	154.762	193.091	40,14	24,77
27.	Виталија Скопје	199.349	169.112	180.036	-9,69	6,46
28.	ЈСП Скопје	180.742	204.165	168.741	-6,64	-17,35
29.	Плежер ДООЕЛ Крива Паланка	170.645	142.657	156.188	-8,47	9,48
30.	CNG – Куманово, Скопје	139.854	176.189	151.614	8,41	-13,95
31.	Факом Скопје	91.955	154.117	142.536	55,01	-7,51
32.	ДППУ Вивакс Скопје	32.226	82.772	141.272	338,38	70,68
33.	СГУ Здравко Цветковски Скопје	84.760	106.693	100.414	18,47	-5,89
34.	Технички гасови ТГС Скопје	0	3.010	79.496	-	2541,06
35.	РЖ Институт Леарница	35.081	96.861	60.359	72,06	-37,68
36.	Порше – Македонија Скопје	45.147	52.626	58.538	29,66	11,23
37.	СУГС Арсениј Јовков Скопје	0	23.670	57.549	-	143,13-
38.	АСА БУС ДОО Скопје	39.090	58.788	55.780	42,70	-5,12
39.	Макпетрол АД Скопје	0	30.361	52.755	-	73,76
40.	Мак Аутостар ДООЕЛ Скопје	45.213	54.197	51.203	13,25	-5,52
41.	СУГС Ѓорѓи Димитров Скопје	42.881	49.283	48.362	12,78	-1,87
42.	АД Макпетрол - CNG - Карпош Б.С. 002 Партизанска	-	-	47.159	-	-
43.	СУГС Зефљуш Марку Скопје	0	16.514	44.615	-	170,16
44.	Папер Продукт ДООЕЛ Куманово	106.747	83.721	11.138	-89,57	-86,70
45.	ЈСП Компресорска станица – Скопје	46.391	21.872	10.143	-78,14	-53,63

46.	Специјална болница Филип Втори	0	0	9.385	-	-
47.	АД Макпетрол ЦНГ - Скопје	-	-	8.745	-	-
48.	Активф ДОО Скопје	903	9.342	8.579	850,06	-8,17
49.	Жито Скопје Силбо ДООЕЛ	0	0	5.203	-	-
50.	Био леб Скопје	45.650	0	0	-	-
51.	МЗТ Енергетика АД Скопје	4.455	0	0	-	-
52.	Тргопромет циглана Куманово	258.742	0	0	-	-
53.	ОХИС Производство Скопје	0	0	0	-	-
54.	Скопски Легури	0	0	0	-	-
55.	Иднина змеј Кратово	0	0	0	-	-
	ВКУПНО	134.663.666	135.946.957	213.439.518	58,46	56,96

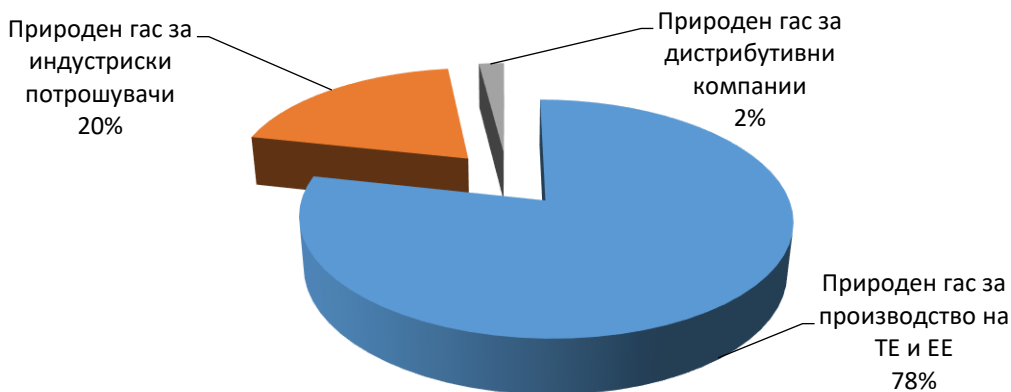
И покрај историски највисоките испорачани количини на природен гас во 2016 година, сепак искористеноста на капацитетот на системот за пренос на природен гас во однос на номиналниот капацитет за пренос во износ од 800.000.000 nm³/год. и во 2016 година останува релативно мала и изнесува околу 27%.

Сепак, треба да се има во предвид дека овој податок е просечен и се однесува за целата година.

Искористеноста на системот варира во текот на годината со тоа што во летните месеци е многу мала и се движи во рамките од 5% до 15%, додека во зимските месеци, кога практично е сезона на висока потрошувачка на гас, е значително поголема и се движи во опсег од 50% до 70% искористеност на системот за пренос на природен гас.

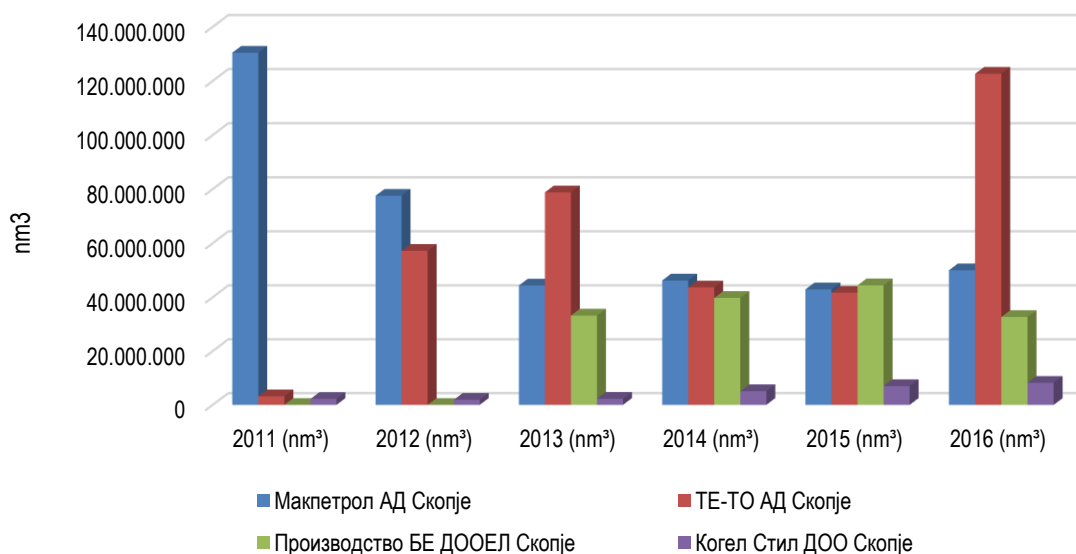
Графички приказ на процентуално учество во потрошувачката на природен гас по потрошувачи во 2016 година

Графички приказ на процентуално учество во потрошувачката на природен гас по вид на потрошувачка во 2016 година

Во потрошувачката на природниот гас во Република Македонија доминираат производителите на електрична и топлинска енергија, односно комбинираниот постројки за производство на електрична и топлинска енергија и топланите. Нивното учество во крајната потрошувачка на природниот гас за 2016 година изнесува 78%.

По нив следат индустриските потрошувачи, каде што доминантна улога има металната индустрија. На крај се дистрибутивните компании со учество во крајната потрошувачка на природен гас од 2%.

Графички приказ на увезени количини на природен гас во период 2011 – 2016 година по трговци односно потрошувачи

Во изминатите четири години кај увозот на природен гас се забележува раздвижување, односно се појавуваат неколку субјекти кои што вршат увоз на природен гас, додека претходно доминантен увозник беше единствено Макпетрол АД Скопје.

Главните субјекти кои што вршат увоз на природен гас, освен Макпетрол АД Скопје како трговец на природен гас, се и ТЕ-ТО АД Скопје и Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје кои што вршат увоз за сопствени потреби, како и Когел Стил ДОО Скопје кој што врши трговска дејност.

Табела III.3. Дистрибуирани количини на природен гас во 2014, 2015 и 2016 година во дистрибутивните мрежи на ЈП Куманово Гас, ЈП Струмица Гас и Дирекција за технолошко индустриски развојни зони Скопје

Р. бр.	Дистрибутивна мрежа	2014 (nm³)	2015 (nm³)	2016 (nm³)	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Дирекција за тех. инд. развојни зони Скопје	2.811.614	3.059.906	3.547.077	26,16	15,92
2.	ЈП Струмица Гас-Струмица	280.969	335.372	386.212	37,46	15,16
3.	ЈП Куманово Гас-Куманово	201.139	266.091	373.684	85,78	40,43

Податоци за структура и број на потрошувачи во дистрибутивните мрежи

Во текот на 2016 година, преку дистрибутивниот систем на ЈП Куманово Гас-Куманово, ЈП Струмица Гас-Струмица и Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони Скопје, се реализираше испорака на природен гас до следните корисници:

а) ЈП Куманово Гас-Куманово:

- предучилишни установи (3),
- основни училишта (3),
- средни училишта (2),
- здравствени установи (3)
- други објекти (9) и
- домаќинства (20).

б) ЈП Струмица Гас-Струмица:

- предучилишни установи (4),
- основни училишта (4),
- средни училишта (5),
- објекти на општинска администрација (3),
- угостителски објекти (6) и
- домаќинства (180).

Дистрибутивниот систем на ЈП Струмица Гас-Струмица не е поврзан со системот за пренос на природен гас на Република Македонија, а природниот гас се превзема од декомпресорска станица. Овој дистрибутивен систем претставува таканаречен виртуелен гасоводен систем односно систем за компресија на природниот гас во модули за транспорт, боци со притисок од 200 до 250 бари, транспорт на модулите, како и декомпресија на природниот гас на притисок од 4 бари, адекватен за користење на истиот во дистрибутивната мрежа.

в) Дирекција за технолошки индустриски развојни зони Скопје 1 и Скопје 2:

- индустриски потрошувачи (8).

III.2.1 Развојни и инвестициски планови

Целта на развојните и инвестициските планови е да се обезбеди сигурен и континуиран пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас, како и зголемена ефикасност на системите.

Согласно Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година, развојот на гасификациониот систем на Република Македонија во делот на магистралните правци, беше утврден приоритетно да се одвива на правците Клевовце – Св.Николе – Штип – Радовиш – Струмица – Гевгелија и правецот Скопје – Тетово – Гостивар.

Во текот на 2016 година е реализирана изградбата на магистралниот гасовод делница „Клевовце – Блок Станица 5“, во должина од 61 km и номинален дијаметар од 500 mm.

МЕР АД Скопје, од страна на Владата на Република Македонија е назначен за потписник на Меморандумот за разбирање на новиот гасен проект „Тесла“, проект кој предвидува поврзување на земјите од Југоисточна

Европа (Грција, Македонија, Србија, Унгарија и Австрија) со гасоводниот систем на Турција.

Во текот на 2016 година отпочната е изградба на магистрален гасовод, „Делница Блок станица 5 – Неготино“ со ГМРС Штип и ГМРС Неготино, во должина од 36 км.

Согласно планот за развој, обнова и проширување на постојната преносната мрежа во периодот 2017-2020 година, предвидени се проширувања на Градската гасоводна мрежа, затворање на гасниот прстен во Скопје, систем за следење и откривање на истекување на гас од гасоводна мрежа, телеметриски систем на објектите на гасоводот, приклучување на ТИРЗ Ранковце кон преносната гасоводна мрежа, изградба на нов високопритисен гасовод за ТЕ-ТО АД Скопје и друго.

Плановите за развој на постојните дистрибутивни мрежи во Куманово и Струмица предвидуваат нивно понатамошно проширување и приклучување на нови потрошувачи на териториите на овие општини.

Регулаторната комисија за енергетика со одлуките кои што се однесуваат на тарифите за пренос и управување со системот за пренос на природен гас за регулираниот период 2017-2021 година, го одобри следниот износ на планирани инвестиции на АД ГА-МА Скопје.

Табела III.4. Развоен и инвестициски план на АД ГА-МА Скопје

Инвестиции	2017	2018	2019	2020	2021
денари	208.177.500	114.082.500	103.012.500	106.087.500	121.462.500

III.3 ПРОПИСИ

III.3.1 Правилник за изменување и дополнување на правилникот за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас

Регулаторната комисија за енергетика на 29.06.2016 година донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас („Службен весник на Република Македонија“, бр.120/16).

Со Правилникот за изменување и дополнување на правилникот за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас се овозможи доколку некој потрошувач реализира повеќе од 20.000.000 нм³ количини природен гас во третиот квартал од тековната годината, дополнително од планираните количини за таа година, операторот на системот за пренос на природен гас може да ги намали тарифите за вршење на дејностите пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас за тој потрошувач до 50% од определените со соодветната Одлука за тој период.

III.3.2 Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас

До крајот на 2016 година заврши и третиот регулиран пет годишен период поради што за наредниот регулиран период од 2017 до 2021 година кој исто така е петгодишен, Регулаторната комисија за енергетика согласно своите надлежности на 04.11.2016 година донесе нов Правилник за начин и услови за регулирање тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас. („Службен весник на Република Македонија“, бр.201/16).

Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас се уредуваат начинот и условите за формирање, одобрување и контрола на тарифите со кои се остварува регулираниот максимален приход за вршење на регулираните дејности пренос на природен гас, управување со системот за пренос на природен гас, дистрибуција на природен гас.

III.4 ЛИЦЕНЦИ

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе вкупно 9 одлуки за лиценци од областа на природен гас, од кои:

- 3 одлуки за издавање на лиценца за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас,
- 1 одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со природен гас,
- 3 одлуки за менување на лиценцата за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас,
- 1 одлука за престанување на важење на лиценца за вршење енергетска дејност управување со системот за дистрибуција на природен гас и
- 1 одлука за изменување и дополнување на лиценца за вршење енергетска дејност дистрибуција на природен гас.

Во периодот од 2004 година до 31 декември 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на природниот гас има издадено вкупно 34 лиценци, од кои 30 се во сила и тоа:

- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност пренос на природен гас (ГА-МА АД Скопје),
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност управување со системот за пренос на природен гас (ГА-МА АД Скопје),
- 3 лиценци за вршење на енергетската дејност дистрибуција на природен гас (Дирекција за технолошко индустриската развојна зона – ДТИРЗ Скопје, Јавно претпријатие за изградба на инфраструктурни објекти КУМАНОВО-ГАС Куманово и Јавното претпријатие за енергетски дејности СТРУМИЦА – ГАС Струмица),

- 6 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас (Макпетрол Пром-гас Скопје, Бумак Примо Скопје, ТЕ-ТО Гас трејд Скопје, Дирекција за технолошко индустриската развојна зона –ДТИРЗ Скопје, Јавно претпријатие за изградба на инфраструктурни објекти КУМАНОВО-ГАС Куманово и Јавното претпријатие за енергетски дејности СТРУМИЦА – ГАС Струмица),
- 4 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување во краен случај со природен гас (Макпетрол Пром-гас Скопје, Дирекција за технолошко индустриската развојна зона-ДТИРЗ Скопје, Јавно претпријатие за изградба на инфраструктурни објекти КУМАНОВО-ГАС и Јавното претпријатие за енергетски дејности СТРУМИЦА – ГАС Струмица),
- 15 лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со природен гас (Макпетрол АД Скопје, Гас Траде Скопје, Макгас Консулт Скопје, Роу и Рифајнд Комодитис Скопје, Алфагаз Скопје, ЕМКО-Енергетска македонска компанија Скопје, Мастер Украин Скопје, ТЕ-ТО Гас трејд Скопје, Бумак Примо Скопје, Енергетски институт Скопје, Ген-И Скопје, Ген-И Продажба на енергија Скопје, Когел Север Скопје, Когел Стил Скопје и Енерго Ројал Скопје).

III.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ПРИРОДЕН ГАС

III.5.1 Тарифи за вршење на енергетски дејности пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас за 2017 година на АД ГА-МА Скопје

АД ГА-МА Скопје, согласно Правилникот за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас („Службен весник на РМ“ бр. 201/16), до Регулаторната комисија за енергетика на 18 ноември 2016 година поднесе Барање за одобрување на регулиран приход и тарифи за дејностите пренос и управување со системот за пренос на природен гас за регулираниот период од 01.01.2017 година до 31.12.2021 година. Регулаторната комисија за енергетика на 28 декември 2016 година донесе Одлука со која се одобрува тарифа од 1,3516 ден/нм³ за вршење на дејноста пренос со природен гас и тарифа од 0,1843 ден/нм³ за вршење на дејноста управување со системот за пренос на природен гас. Просечната тарифа за регулираните дејности пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас е определена да изнесува 1,5359 ден/нм³.

III.5.2 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на Дирекцијата за технолошко - индустриски развојни зони – Скопје, (ДТИРЗ)

Дирекцијата за технолошко-индустриски развојни зони-Скопје до Регулаторната комисија за енергетика на 28 ноември 2016 година достави Барање за одобрување на регулиран приход и тарифи за регулираниот период од 01.01.2017 година до 31.12.2021 година, за услугата дистрибуција на природен гас. Регулаторната комисија за енергетика на 28 декември 2016

година донесе Одлука со која се одобрува тарифа за услугата дистрибуција на природен гас за 2017 година во износ од 2,8418 ден/нм³.

III.5.3 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на ЈП „КУМАНОВО ГАС“ - Куманово

ЈП „КУМАНОВО ГАС“ - Куманово до Регулаторната комисија за енергетика на 22 декември 2016 година достави Барање за одобрување на регулиран приход и тарифи за услугата дистрибуција на природен гас. Регулаторната комисија за енергетика на 28 декември 2016 година донесе Одлука со која се одобрува тарифа за услугата дистрибуција на природен гас за 2017 година во износ од 3,00 ден/нм³.

III.5.4 Тарифа за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас за 2017 година на ЈПЕД „СТРУМИЦА ГАС“ - Струмица

ЈПЕД „СТРУМИЦА ГАС“ - Струмица до Регулаторната комисија за енергетика на 20 декември 2016 година достави Барање за одобрување на регулиран приход и тарифи за услугата дистрибуција на природен гас. Регулаторната комисија за енергетика на 28 декември 2016 година донесе Одлука со која се одобрува тарифа за услугата дистрибуција на природен гас за 2017 година во износ од 2,87 ден/нм³.

Табела III.6. Тарифи за природен гас за 2015, 2016 и 2017 година

Опис	2015 година	2016 година	2017 година	2017/2015 (%)	2017/2016 (%)
Тарифа за услугата пренос и управување со системот за пренос на природен гас на АД ГА-МА (ден/нм ³)	1,5375	1,5918	1,5359	-0,1	-3,51
Тарифа за услугата дистрибуција на природен гас во ТИРЗ (ден/нм ³)	2,6213	2,2879	2,8418	8,41	24,21
Тарифа за услугата дистрибуција на природен гас на ЈП Струмица Гас-Струмица (ден/нм ³)	-	-	3,00	-	-
Тарифа за услугата дистрибуција на природен гас на ЈП Струмица Гас-Струмица (ден/нм ³)	2,87	2,87	2,87	0,00	0,00

*започнувајќи од 2017 година тарифата за дистрибуција е засебна тарифа. Во претходните години во истата тарифа беше вклучена и тарифата за снабдување.

III.5.5 Месечни продажни цени на природен гас во 2016 година на МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС ДООЕЛ-Скопје

Снабдувачот со природен гас МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС ДООЕЛ-Скопје е најголем активен снабдувач во Република Македонија кој во текот на 2016 година испорача 23.088.090 m^3 природен гас на вкупно 38 потрошувачи на природен гас кои што се директно приклучени на системот за пренос на природен гас.

Воедно МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС им испорачува природен гас и на дистрибутерите ДТИРЗ и Куманово гас, кои што понатаму вршат снабдување со природен гас на потрошувачите приклучени на нивните системи за дистрибуција.

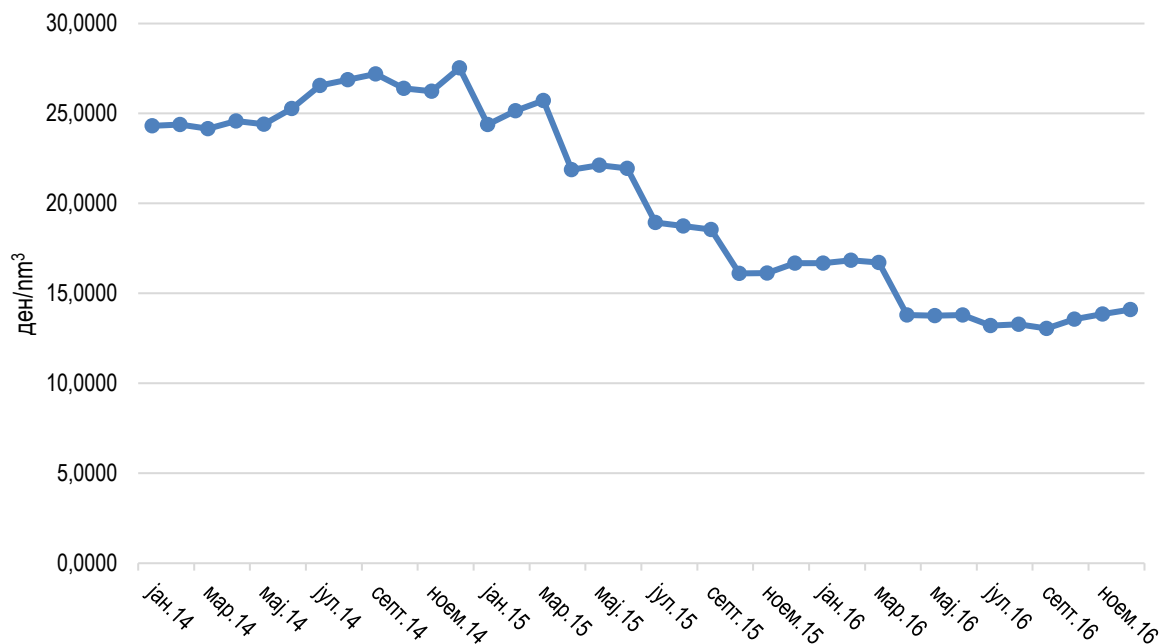
Во продолжение се месечни продажни цени на МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС кои ги содржат следните елементи:

- Набавна цена од трговец,
- Тарифа за пренос,
- Тарифа за управување со системот за пренос,
- Тарифа за снабдување.

Табела III.7. Месечни продажни цени на природен гас (без ДДВ) за 2014, 2015 и 2016 година на МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС ДООЕЛ-Скопје

Месец	Единица мерка	2014	2015	2016	2016/2014 (%)	2016/2015 (%)
Јануари	ден/ m^3	24,3051	24,3898	16,6758	-31,39%	-31,63%
Февруари	ден/ m^3	24,3884	25,1579	16,8391	-30,95%	-33,07%
Март	ден/ m^3	24,1525	25,7125	16,7232	-30,76%	-34,96%
Април	ден/ m^3	24,5840	21,8698	13,7949	-43,89%	-36,92%
Мај	ден/ m^3	24,3944	22,1247	13,7533	-43,62%	-37,84%
Јуни	ден/ m^3	25,2683	21,9382	13,7939	-45,41%	-37,12%
Јули	ден/ m^3	26,5599	18,9464	13,2041	-50,29%	-30,31%
Август	ден/ m^3	26,8692	18,7519	13,2757	-50,59%	-29,20%
Септември	ден/ m^3	27,1983	18,5559	13,0487	-52,02%	-29,68%
Октомври	ден/ m^3	26,3913	16,1105	13,5681	-48,59%	-15,78%
Ноември	ден/ m^3	26,2292	16,1211	13,8452	-47,21%	-14,12%
Декември	ден/ m^3	27,5325	16,6851	14,1006	-48,79%	-15,49%

Малопродажните цени кај МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС во текот на 2016 година бележат значителен пад од во просек за -29,93% за целата 2016 година, споредено со малопродажните цени на природниот гас во 2015 година, а дури за 52,48% пониски од малопродажните цени во 2014 година.

Графички приказ на месечни цени за 2014, 2016 и 2016 година на МАКПЕТРОЛ ПРОМ-ГАС ДООЕЛ-Скопје

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

IV. ПАЗАР НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

IV.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СЕКТОРОТ НА ТОПЛИНСКАТА ЕНЕРГИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во Република Македонија активни топлификациони системи има само на територијата на Град Скопје, на чие што подрачје функционираат три топлификациони системи.

Најголем топлификационен систем е системот со кој управува БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје на кој во текот на 2016 година беа приклучени потрошувачи со вкупна ангажирана моќност од 443 MW, на системот на АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика беа приклучени потрошувачи со вкупна ангажирана моќност од околу 50 MW, додека потрошувачи со 8 MW беа приклучени на системот на Скопје Север АД Скопје.

БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје, односно неговите претпријатија Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје, Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје и Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје, започнаа со вршење на дејноста од почетокот на 2013 година.

Капацитетите за производство на топлинска енергија на Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје се:

- Топлана Исток со произведен капацитет од 279 MW, лоцирана во источна индустриска зона на градот,
- Топлана Запад, со произведен капацитет од 171 MW лоцирана во населба Тафталиџе и
- Топлана 11-ти Октомври, со произведен капацитет од 28 MW лоцирана во населба Кисела Вода.

Вкупниот активен произведен капацитет на топланите со кои управува Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје е 478 MW. Со оваа производна моќност, се задоволуваат потребите за топлинска енергија на потрошувачите со просечна ангажирана моќност од 443 MW во текот на 2016 година.

Производството на топлина во топланите се реализира во котли кои можат да користат природен гас и мазут. Во 2016 година во сите топлани на територијата на Град Скопје како погонско гориво се користеше само природниот гас.

На дистрибутивната мрежа на Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје е приклучен и комбинираниот производител на топлинска и електрична енергија ТЕ-ТО АД Скопје со произведен топлински капацитет од 160 MW, како нерегулиран производител на топлинска енергија.

Дистрибутивната мрежа која ја користи Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје е во сопственост на Република Македонија, а правото на користење се остварува врз основа на договор за закуп.

АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика располага со вкупен произведен капацитет од 96 MW. АД ЕЛЕМ Скопје е сопственик на најголем дел од дистрибутивната мрежа, со која управува и ја користи АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика.

Графички приказ на системот за дистрибуција на топлинска енергија на Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

На дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика е приклучен комбинираниот производител на топлинска и електрична енергија КОГЕЛ СТИЛ ДОО Скопје со произведен топлински капацитет од 13,5 MW, како нерегулиран производител на топлинска енергија.

Скопје Север АД Скопје производството на топлинска енергија го врши преку 2 котли од по 23 MW или вкупно произведен капацитет од 46 MW. Дистрибутивната мрежа во Скопје Север АД - Скопје е изградена од страна на Топлификација АД Скопје како инвеститор.

Табела IV.1. Основни податоци за производство, дистрибуција и снабдување на топлинска енергија за БАЛКАН ЕНЕРѢИ ГРУП АД Скопје во 2014, 2015 и 2016 година

Р. бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Инсталирана производна моќност (MW)	478	478	478	0,00	0,00
2.	Ангажирана моќност кај потрошувачите (MW)	444	447	443	-0,23	-0,89
3.	Вкупен број на активни потрошувачи	43.925	45.529	47.250	7,57	3,78
3.1.	Број на домаќинства	42.729	44.363	46.116	7,93	3,95
4.	Гориво	природен гас и мазут	природен гас	природен гас	-	-
5.	Должина на дистрибутивната мрежа (km)	188,3	190,3	192,2	2,07	1,00
6.	Одобрени технички загуби во дистрибутивната мрежа (%)	12	12	12	0,00	0,00

Табела IV.2. Основни податоци за производство, дистрибуција и снабдување на топлинска енергија во 2014, 2015 и 2016 година за АД Скопје Север

Р. бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Инсталирана производна моќност (MW)	46	46	46	0,00	0,00
2.	Ангажирана моќност кај потрошувачите (MW)	9,8	7,2	7.6	-22,45	5,56
3.	Број на домаќинства	452	444	468	3,54	5,41
4.	Гориво	природен гас	природен гас	природен гас	-	-
5.	Должина на дистрибутивната мрежа (km)	10,4	10,4	10,4	0,00	0,00
6.	Одобрени технички загуби во дистрибутивната мрежа (%)	7	7	7	0,00	0,00

Табела IV.3. Основни податоци за производство, дистрибуција и снабдување на топлинска енергија во 2014, 2015 и 2016 година за АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика

Р. бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Инсталирана производна моќност (MW)	96	96	96	0,00	0,00
2.	Ангажирана моќност кај потрошувачите (MW)	50,4	49,0	50,4	00,0	2.86
3.	Број на домаќинства	3.679	3.577	3.595	-2,28	-0.50
4.	Гориво	природен гас	природен гас	природен гас	-	-
5.	Должина на дистрибутивната мрежа (km)	38	38	38	00,0	0,00
6.	Одобрени технички загуби во дистрибутивната мрежа (%)	7	7	7	0,00	0,00

IV.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

На пазарот на топлинска енергија во 2016 година вршители на регулираните енергетски дејности лоцирани на територијата на Град Скопје се:

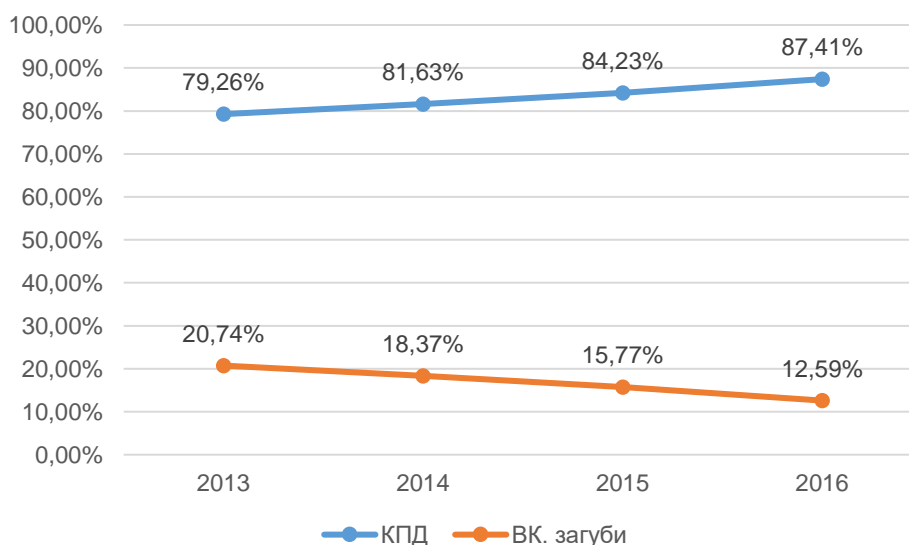
- БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје
 - Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје,
 - Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје,
 - Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје,
- АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика,
- Скопје Север АД Скопје

Согласно Законот за енергетика за системите со инсталирана моќност на потрошувачите над 80 MW, носители на лиценци за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија не може да биде едно правно лице. Поради ова за системот на БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје за секоја дејност постои одделен правен субјект, додека за системот на АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика кај кого ангажираната моќност на потрошувачите е под 80 MW сите три лиценци за производство, дистрибуција и снабдување се доделени на едно лице.

Претпријатијата на БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје во 2016 година продолжија со управување на најголемиот топлификационен систем во Република Македонија. Претпријатија ги вршат дејностите производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија со основни средства кои со договор за закуп се превземени од Топлификација АД Скопје. Исто така со договор се превземени и вработените од претходните носители на лиценци.

Во 2016 година продолжува позитивниот тренд на раст на бројот на приклучени потрошувачи кон системот, со тоа што бројот на потрошувачи од категоријата домаќинства во апсолутен износ е зголемен за 1.721, или раст од 3,95%. Бројот на потрошувачи од категоријата домаќинства, кои што биле исклучени и повторно се приклучиле назад кон системот во 2016 година изнесува 1.328. Овие податоци ги потврдуваат мерките кои што Регулаторната комисија за енергетика ги спроведува во однос на системот за централно греење, односно истите придонесуваат за стабилизирање и развој на овој систем како еден од основните столбови на урбаните средини и се задржува стабилноста во снабдувањето со топлинска енергија, но и снабдувањето со електрична енергија.

Во изминатите неколку години претпријатијата од групацијата БАЛКАН ЕНЕРЏИ засилено работат и на подобрување на ефикасноста на системот, со зголемување на ефикасноста на топланите во процесот на производство на топлинската енергија, како и на намалување на топлинските загуби во дистрибутивниот систем, преку воведување на нови технологии и инвестиции. Како резултат на ова коефициентот на полезно дејство на системот, кој во себе ја вклучува ефикасноста на производството и дистрибуцијата на топлинската енергија се има зголемено од 79,26% во 2013 година на 87,41% во 2016 година или раст од 8,15%. Во исто време вкупните загуби во производство и дистрибуција се имаат намалено за истиот износ и тоа од 20,74% во 2013 година на 12,59% во 2016 година.

Графички приказ на зголемувањето на коефициентот на полезно дејство на системот (КПД) и намалувањето на вкупните загуби во периодот 2012-2016 година на системот на групацијата БЕГ

АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика продолжува со активностите за подготовки и поставување на мерила на топлинска енергија кај крајните потрошувачи, со што ќе се овозможи мерење на испорачаната топлинска енергија на праг на потрошувач.

Од податоците доставени од страна на БАЛКАН ЕНЕРЏИ ГРУП АД Скопје, АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика и Скопје Север АД Скопје вкупно произведени и испорачани количини на топлинска енергија за 2014, 2015 и

2016 година изнесуваат како што е прикажано во табелите IV.4, IV.5 и IV.6. Надоместокот за греење се плаќа врз основа на измерената испорачана топлинска енергија на мерно место на влез на објектот. Регулацијата и отчитувањето на испорачаната топлинска енергија во објектите се врши од диспечерскиот центар.

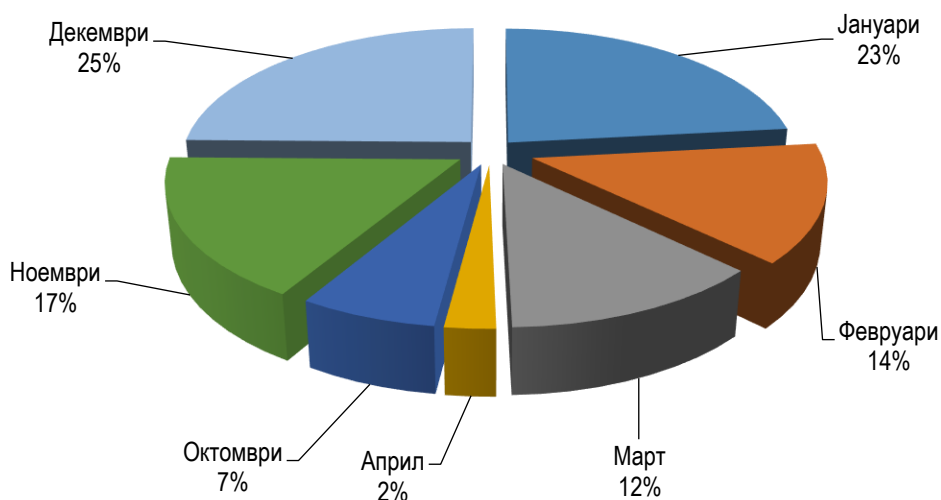
Во Правилникот за утврдување на квалитетот на испорачаната топлинска енергија е утврдена постапката за проверка на квалитетот на испорачаната топлинска енергија, односно задоволување на условите за квалитет определени во Правилата за условите за снабдување со топлинска енергија.

Табела IV.4. Преглед на произведени и превземени количини на топлинска енергија во 2014, 2015 и 2016 година

Р. бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје					
1.1	Потрошена количина на природен гас (nm ³)	39.748.706	44.405.506	32.653.025	-17,85	-26,47
1.2	Потрошена количина на мазут (kg)	0	0	0	-	-
1.3	Произведена количина на топлинска енергија (kWh)	357.459.322	405.941.088	318.946.600	-10,77	-21,43
2.	Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје					
2.1	Превземени количини на топлинска енергија од регулиран производител ПТБЕ (kWh)	357.459.322	405.941.088	318.946.600	-10,77	-21,43
2.2	Превземени количини на топлинска енергија од нерегулиран производител ТЕ-ТО АД Скопје (kWh)	87.051.699	111.691.734	205.576.800	136,15	84,06
2.3	Вкупно превземени количини на произведена топлинска енергија (kWh)	444.511.021	517.632.822	524.523.400	18,00	1,33
2.4	Испорачана количина на топлинска енергија (kWh)	378.254.173	452.420.002	452.073.361	19,52	-0,08

Табела IV.5. Преглед на испорачани количини на топлинска енергија по категорија на потрошувачи за Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје во 2016 година

Категорија на потрошувачи	Потрошени количини на топлинска енергија (kWh)	Учество (%)
Домаќинства	342.002.189	75,65
Образование	18.471.235	4,09
Останати	91.599.937	20,26
Вкупно	452.073.361	100

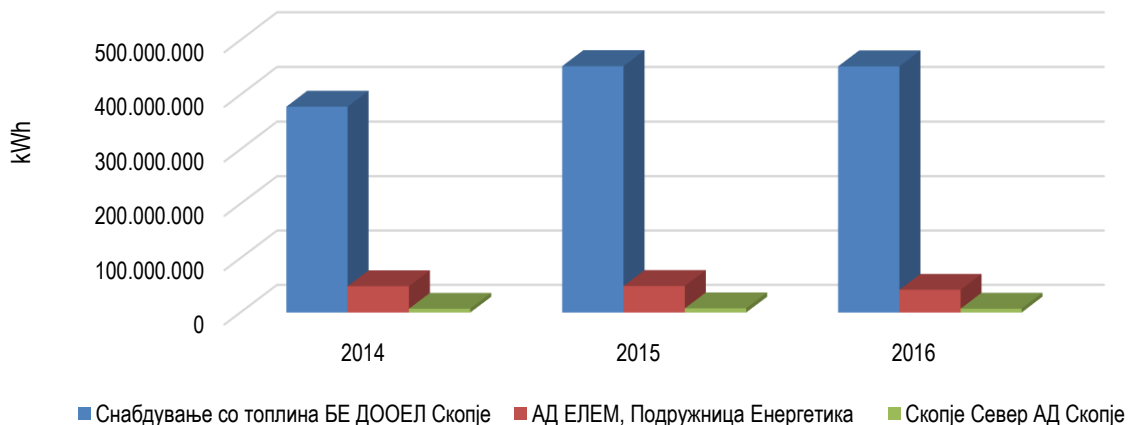
Графички приказ на испорачаната топлинска енергија по месеци за 2016 година за Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

Табела IV.6. Преглед на количини на топлинска енергија за Скопје Север АД Скопје во 2014, 2015 и 2016 година

Р.бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Потрошена количина на природен гас (nm ³)	1.024.262	1.102.319	1.037.967	1,34	-5,84
2.	Произведена количина на топлинска енергија (kWh)	9.351.000	10.170.000	9.562.000	2,26	-5,98
3.	Испорачана количина на топлинска енергија (kWh)	6.984.849	7.792.444	7.170.321	2,66	7,98

Табела IV.7. Преглед на количини на топлинска енергија за АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика во 2014, 2015 и 2016 година

Р.бр.	Опис	2014	2015	2016	16/14 (%)	16/15 (%)
1.	Пресметана потрошена количина на природен гас (nm ³)	5.725.680	5.854.685	4.611.599	-19,46	21,23
2.	Произведена количина на топлинска енергија (kWh)	51.089.000	51.893.000	41.754.000	-18,27	19,54
3.	Превземени количини на топлинска енергија од нерегулиран производител КОГЕЛ (kWh)	988.760	687.300	3.255.910	229,29	373,72
4.	Вкупно предадени количини на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа (kWh)	52.077.760	52.580.300	45.009.910	-13,57	-14,40
5.	Испорачана количина на топлинска енергија (kWh)	48.432.317	48.899.679	41.859.216	-13,57	14,40

Графички приказ на испорачаната топлинска енергија по компании во 2014, 2015 и 2016 година

IV.2.1 Развојни и инвестициски планови

Целта на развојните и инвестициските планови е да се обезбеди сигурно и континуирано производство, дистрибуција и снабдување на топлинска енергија, како и зголемена ефикасноста на системите и персоналот.

Реализација на развојните и инвестициските планови ќе доведе и до намалување на трошоците за функционирањето на системите.

Развојните планови се насочени кон сигурност при работата на елементите во системот, мониторинг и далечинска контрола на параметрите.

1. Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје во наредните пет години во периодот од 2017 до 2021 година планира инвестирање во основните средства за производство на топлинска енергија со цел обезбедување на сигурно и безбедно производство, зголемување на ефикасноста на производството и заштита и унапредување на животната средина, и тоа:

- модернизација на опремата за автоматско управување и воведување на СКАДА системи во ТО Исток и ТО Запад;
- реконструкција и модернизација на електро построенијата и опрема во топланите;
- ревитализација и надградба на вреловодните котли во топланите и зголемување на нивната надлежност и ефикасност;
- ревитализација и замена на пумпните агрегати и пратечката опрема на истите и
- надградба и замена на постоечките горилници на котлите ВКСМ 40/2,3,4;
- изградба на нов оџак во топлана Запад.

Вредноста на горенаведените инвестиции се планира да изнесува 5.000.000 ЕУР.

Со реализацијата на предвидените инвестиции и модернизација на постројките на топланите се очекува да се продолжи векот на топланите за 20 години и не се очекуваат посериозни дефекти кои би предизвикале прекин на испорака на топлинска енергија.

2. Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

Дистрибутивниот систем се состои од дистрибутивна мрежа и топлински станици. Дистрибутивната мрежа е со должина 192,2 km, снабдува ангажиран конзум од 445 MW преку 2.738 активни мерни места. Се состои од систем на цевководи (доводен и повратен), најчесто изведени во подземни бетонски канали, но и од предизолирани цевки поставени директно во земја, 7 препумпни станици, од кои 5 се активни. Во склоп на дистрибутивната мрежа влегуваат шахти и припадна регулациона и затварачка арматура.

Дистрибутивната мрежа во најголем дел (148.574 km) е во сопственост на Република Македонија, а Дистрибуција на топлина Балкан Енерџи ДООЕЛ Скопје ја користи со Договор за регулирање на меѓусебните односи, склучен на 31 декември 2012 година со Акционерското друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката – Скопје, со надомест и со обврска за нејзино одржување и проширување.

Топлинските станици со вкупно 2.738 мерни места, се дел од дистрибутивниот систем и служат за регулација на влезните параметри на топлоносителот (температура и притисок) во грејната инсталација на потрошувачот и мерење на испорачаната топлинска енергија на мерното место.

Во текот на 2016 година се одвиваа неколку значајни инвестициски активности како што се:

- Дислокација на вреловод по бул. Зта Македонска Бригада,
- Реконструкција и проширување на постоен секундарен вреловод на ул. Владимир Полежановски,
- Изградба на секундарен вреловод за приклучување на објекти на ул. „14 Декември“
- Изведба на топовод за приклучување на објекти на ул. „Новопроектирана 4“,
- Реконструкција на вреловод во близина на објект на ул. Михаил Чаков бр. 13 и препумпна станица.

Во наредните пет години, во периодот 2017-2021 година, се планираат следните инвестиции:

- реконструкција и на дистрибутивната мрежа со систем на цевководи од предизолирани цевки,
- зголемување на капацитетот на постојната мрежа со изградба на нови водови,

- адаптирање на мрежата со цел интеграција на дистрибутивната мрежа,
- опремување на топлински станици со современ СКАДА систем.

3. Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје во наредниот пет годишен период планира да инвестира во набавка на серверска и мрежна опрема за висока достапност и backup на системите на наплата, како и за континуирано обновување на ИТ опремата со која располага.

Табела IV.8. Преглед на планирани инвестиции за период 2017-2021 година на Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје

Инвестиции	2017	2018	2019	2020	2021
Износ (во денари)	4.740.029	2.340.029	2.340.029	2.340.029	2.340.029

4. АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика

АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика во наредните пет години во периодот од 2017 до 2020 година планира инвестирање во основните средства за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија со цел обезбедување на сигурно, безбедно и континуирано снабдување со топлинска енергија и зголемување на ефикасноста на процесите и тоа:

- санација на загревачките површини на котелските постројки,
- ревитализација на мерно-регулационата опрема,
- поставување на калориметри кај корисниците на топлинска енергија,
- реконструкција и проширување на вреловодна станица и автоматска регулација на процесот,
- зголемување на енергетската ефикасност на постројките со подобрување на технолошкиот процес,
- развој и проширување на дистрибутивната мрежа,
- набавка и монтажа на котли,
- набавка и монтажа на калориметри,
- изведба на второстепена регулација.

IV.3 ПРОПИСИ

IV.3.1 Правилник за изменување на Правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги

На ден 10.06.2016 година Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија донесе Правилник за изменување на правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги („Службен весник на Република Македонија” бр. 112/16).

Со измената на Правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги се направи измена во однос на признавањето на трошоците за набавка за гориво, при што се дефинира дека Регулаторната комисија за енергетика ќе ги земе во предвид цените за набавка на гориво од тендерската постапка, која што регулираниот производител на топлинска енергија е должен да ја спроведе, и просечната продажна месечна цена на природниот гас на трговците со природен гас на слободниот пазар во Република Македонија. Се направи и усогласување во однос на трошоците за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување, со другите енергенци, обратниот капитал итн.

IV.3.2 Тарифен систем за изменување и дополнување на Тарифниот систем за продажба на топлинска енергија

На ден 26.07.2016 година Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија донесе Тарифен систем за изменување и дополнување на тарифниот систем за продажба на топлинска енергија („Службен весник на Република Македонија” бр. 136/16“).

Со оваа измена на Тарифниот систем се изврши измена на тарифниот сооднос помеѓу трите категории на потрошувачи Домаќинства : Образование : Останати на 1,0:1,0:1,4. Овие измени се во насока на постепено намалување на вкргстеното субвенционирање помеѓу различните категории на потрошувачи и Регулаторната комисија во последните неколку години во континуитет го намалува овој сооднос кој што претходно изнесуваше 1 : 2. Дополнително се изврши промена на дефинирањето на фиксниот и варијабилниот дел од надоместокот за топлинска енергија, како и се предвиде порамнување на надоместокот за топлинска енергија да се врши еднаш годишно во мај, јуни и јули, односно се укина декемвриското порамнување. Со ова на потрошувачите им се овозможува стабилност и предвидливост на трошокот за греење.

IV.4 ЛИЦЕНЦИ

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе 1 одлука за лиценци од областа на топлинска енергија, и тоа:

- одлука за издавање на лиценца за вршење енергетска дејност снабдување со топлинска енергија.

Во периодот од 2004 година до 31 декември 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на топлинската енергија има издадено вкупно 17 лиценци, од кои 9 престанале да важат, односно активни се 8 лиценци, и тоа:

- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност Производство на топлинска енергија (Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје и АД ЕЛЕМ- Подружница Енергетика),
- 2 лиценци за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија (ТЕ-ТО АД Скопје и Когел Стил ДОО Скопје),
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност Дистрибуција на топлинска енергија (Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје и АД ЕЛЕМ- Подружница Енергетика),
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност Снабдување со топлинска енергија (Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје и АД ЕЛЕМ- Подружница Енергетика).

IV.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

IV.5.1 Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 29.07.2016 година, а со примена од 01.08.2016 година

Согласно на Правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги („Службен весник на РМ“ бр. бр.28/13, 32/15, 156/15 и 112/16) Производство на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје, Дистрибуција на топлина БЕ ДООЕЛ Скопје и Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје на ден 31.05.2016 година поднесоа редовни барања за корекција на одобриениот максимален приход за 2016 година. Исто така, согласно на Правилникот, барања поднесоа и Скопје Север АД Скопје и АД ЕЛЕМ Скопје - Подружница Енергетика. На 29.07.2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе 5 одлуки по барањата на претпријатијата.

Со овие одлуки, вкупниот годишен надоместок за топлинска енергија за потрошувачите од категоријата „домаќинства“ снабдувани од Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје се намали за 10,93%, за потрошувачите од категоријата „образование“ се намали за 40,62% и за потрошувачите од категоријата „останати“ се намали за 28,74%. Поголемото намалување кај категоријата „образование“ и „останати“ се должи на промена на тарифниот сооднос помеѓу трите категории на потрошувачи.

Вкупниот годишен надоместок за топлинска енергија за потрошувачите од категоријата „домаќинства“ снабдувани од АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика се намали за 11,59%, за потрошувачите од категоријата „училишта од основно и средно образование“ се намали за 1,49% и за потрошувачите од категоријата „деловни“ се намали за 3,00%. За потрошувачите од категоријата „домаќинства“ кај кои што наплатата се врши по метар квадратен се изврши намалување од 9,15%.

Вкупниот годишен надоместок за топлинска енергија за потрошувачите од категоријата „домаќинства“ снабдувани од Скопје Север АД Скопје и за потрошувачите од категоријата „останати“ се намали за 4,00%.

Табела IV.9. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје за 2014, 2015 и 2016 година

	Категорија на потрошувач	един. мерка	Цени од 01.08.2014	Цени од 01.08.2015	Цени од 01.08.2016	16/14 (%)	16/15 (%)
Цена за енергија	домаќинства	ден/kWh	2,2409	2,2416	1,9245	-14,12	-14,15
	образование	ден/kWh	-	3,3624	1,9245	-	-42,76
	останати	ден/kWh	3,9216	3,9228	2,6943	-31,30	31,32
Цена за ангажир. моќност	домаќинства	ден/kW/год	1.056,8374	1.048,9579	1.020,9793	-3,39	-2,67
	образование	ден/kW/год	-	1.573,4368	1.020,9793	-	-35,11
	останати	ден/kW/год	1.849,4654	1.835,6763	1.429,3710	-22,71	-22,13

Табела IV.10. Надоместок за испорачана топлинска енергија за домаќинство од страна на Снабдување со топлина БЕ ДООЕЛ Скопје за 2014, 2015 и 2016 година

	един. мерка	Август 2014	Август 2015	Август 2016	16 /14 (%)	16 /15 (%)
Грејна површина	m ²	50	50	50	-	-
Цена за енергија	ден/kWh	2,2409	2,2416	1,9245	-14,12	-14,15
Количина на енергија	kWh	7.500	7.500	7.500	-	-
Цена за ангажирана моќност	ден/kW	1.056,8374	1.048,9579	1.020,9793	-3,39	-2,67
Количина на ангажирана моќност	kW	6,25	6,25	6,25	-	-
Вкупен надомест за година	ден.	23.412	23.368	20.815	-11,09	-10,93

Табела IV.11. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за Скопје Север АД Скопје за 2014, 2015 и 2016 година

	Категорија на потрошувач	един. мерка	Цени од 01.08.2014	Цени од 01.08.2015	Цени од 01.08.2016	16/14 (%)	16/15 (%)
Цена за енергија	домаќинства	ден/kWh	2,3559	2,3559	2,2246	-5,57	-5,57
	останати	ден/kWh	4,4884	4,4884	4,2384	-5,57	-5,57
Цена за ангажирана моќност	домаќинства	ден/kW/год	1.050,0945	1.050,0945	1.052,6123	0,24	0,24
	останати	ден/kW/год	2.000,5819	2.000,5819	2005,4370	0,24	0,24

Табела IV.12. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за Скопје Север АД Скопје за 2014, 2015 и 2016 година

	един. мерка	Август 2014	Август 2015	Август 2016	16 /14 (%)	16 /15 (%)
Грејна површина	m ²	50	50	50	-	-
Цена за енергија	ден/kWh	2,3559	2,3559	2,2246	-5,57	-5,57
Количина на енергија	kWh	7.500	7.500	7.500	-	-
Цена за ангажирана моќност	ден/kW	1.050,0945	1.050,0945	1.052,61	0,24	0,24
Количина на ангажирана моќност	kW	6,25	6,25	6,25	-	-
Вкупен надомест за година	ден.	24.232	24.232	23.263	-4,00	-4,00

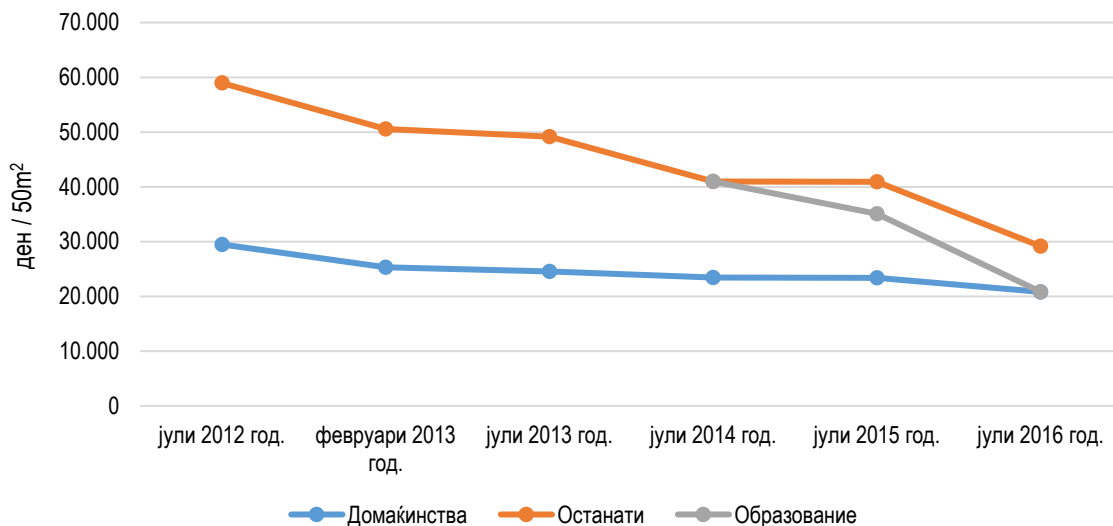
Табела IV.13. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика за 2014, 2015 и 2016 година

	Категорија на потрошувач	един. мерка	Цени од 01.08.2014	Цени од 01.08.2015	Цени од 01.08.2016	16/14 (%)	16/15 (%)
Цена за енергија	домаќинства	ден/kWh	2,5296	2,4284	1,9525	-22,81	-19,60
	училишта	ден/kWh	3,0433	2,9215	2,5382	-16,60	-13,12
	дел.субјекти	ден/kWh	4,0383	3,8767	3,3192	-17,81	-14,38
Цена за ангажирана моќност	домаќинства	ден/kW/год	765,3946	734,7788	882,9941	15,36	20,17
	училишта	ден/kW/год	782,8252	751,5122	1147,8923	46,63	52,74
	дел.субјекти	ден/kW/год	1.043,3053	1.001,5731	1501,0899	43,88	49,87

Табела IV.14. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за АД ЕЛЕМ Скопје, Подружница Енергетика за 2014, 2015 и 2016 година

	един. мерка	Август 2014	Август 2015	Август 2016	16 /14 (%)	16 /15 (%)
Грејна површина	m ²	50	50	50	-	-
Цена за енергија	ден/kWh	2,5296	2,4284	1,9525	-22,81	-19,60
Количина на енергија	kWh	7.500	7.500	7.500	-	-
Цена за ангажирана моќност	ден/kW	765,3946	734,7788	882,9941	15,36	20,17
Количина на ангажирана моќност	kW	6,25	6,25	6,25	-	-
Вкупен надомест за година	ден.	23.756	22.805	20.162	-15,13	-11,59

При анализа на цените на топлинска енергија, односно при утврдување на надоместокот за топлинска енергија се земени во предвид пресметки за стан со грејна површина од 50m² со просечна годишна потрошувачка на топлинска енергија од 7.500 kWh и ангажирана моќност од 6,25 kW.

Графички приказ на промената на надоместокот за топлинската енергија за период декември 2012-август 2016 година

Во периодот 2012-2016 година надоместокот за топлинска енергија за категоријата домаќинства е намален за вкупно 29,38%, за категоријата образование за 64,69%, додека за категоријата останати за 50,57%. Ова покажува дека во подолг временски период надоместокот за топлинска енергија бележи константно намалување, со што се придонесува за стабилност на овој систем, како и постојано зголемување на бројот на потрошувачи.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

V. ПАЗАР НА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИОГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ

V.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА НАФТЕНИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Енергетската инфраструктура во нафтениот сектор во Република Македонија овозможува увоз, извоз и транспорт на сурова нафта и нафтени деривати, преработка на суровата нафта, производство на биогориво, дистрибуција, транспорт и продажба на нафтениите деривати.

Рафинеријата ОКТА е изградена во 1980 година, а со работа започна во 1982 година. Дизајнирана е како хидроскиминг рафинерија со проектиран капацитет од 2,5 милиони тони годишно, односно 5480 bbl/дневно. Максимален капацитет од 1,36 милиони тони е постигнат во текот на 1988 година.

Во својот технолошки состав има повеќе процесни постројки, и тоа: атмосферска дестилација, хидродесулфуризација на примарен бензин, каталитички реформинг, високотемпературна изомеризација, хидродесулфуризација на керозин, хидродесулфуризација на средни дестилати и рекуперација на течен нафтен гас.

Од 1999 година ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје е претпријатие со приватен мнозински пакет на акции од стратешкиот инвеститор ЕЛ.П.ЕТ Балканика, Р. Грција.

ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје има капацитет да произведува: безоловен моторен бензин со 95 октани - Еуро V, безоловен моторен бензин со 98 октани - Еуро V, дизелно гориво со 10 ppm сулфур - Еуро V, гориво за млазни мотори - ЈЕТ А-1, течен нафтен гас (ТНГ) - смеша пропан-бутан гас и комерцијален бутан. Од маслата за горење застапени се: мазутот со содржина на сулфур до 2% и екстра лесно масло за домаќинство со 1000 ppm сулфур.

Во 2002 година со работа започна нафтоводот Солун – Скопје, со должина од околу 213,5 км, 16 инчи NPS, со носивост на транспорт од 2,5 милиони тони нафта годишно. Транспортот на суровата нафта се одвива од терминалот ХЕЛП.ПЕ.-ТИК (Хеленик Петролеум, Индустриски Комплекс-Солун) до терминалот во ОКТА. Патот на нафтоводот е континуиран помеѓу терминалите на ХЕЛП.ПЕ.-ТИК и ОКТА, со 15 блок вентилски станици (3 лоцирани во Република Грција и 12 лоцирани во Република Македонија) за обезбедување на дискретни секции на нафтоводот.

Контролата и мониторингот на работата на нафтоводот е реализирана преку SCADA-Систем. Со нафтоводот стопанисува заедничко македонско-грчко претпријатие VARDAX со седиште во Солун и канцеларија во Скопје.

Рафинеријата за производство на биодизел гориво е во сопственост на приватното претпријатие Макпетрол АД Скопје. Оваа рафинерија започна со производство во 2007 година и е со капацитет од 30 илјади тони годишно. За производство на биодизел горивото се користи нерафинирано масло од семе од маслодајна репка. Во оваа фаза нерафинираното масло за производство на биодизелот се набавува од увоз.

Во Македонија тековно работат околу **285 бензински пумпни станици**. И покрај фактот што денес значително е променета сопственичката структура во малопродажниот сектор, сепак Макпетрол АД Скопје е сè уште доминантно претпријатие во делот на малопродажбата со 126 бензински станици. Потоа следат Лукоил Македонија ДООЕЛ Скопје со 28 бензински станици, ОКТА Бренд со 28 бензински станици, додека преостанатите околу 103 бензински станици се во приватна сопственост на повеќе домашни мали претпријатија.

Дел од претпријатијата кои поседуваат бензински станици, покрај основната дејност да продаваат горива на своите бензински станици, се јавуваат и како трговци на големо, односно дел од набавените течни горива не ги продаваат преку бензинските станици туку директно до крајните потрошувачи.

Вкупниот капацитет на **резервоарите за нафта и нафтени производи** во Република Македонија е околу 382 илјади m^3 .

Резервоарските капацитети во Република Македонија се доволни за 90 дена тековна просечна потрошувачка од секој вид на нафтени продукти. Истите се состојат од резервоарскиот складиштен простор на Рафинеријата ОКТА, резервоарскиот складиштен простор на претпријатието Макпетрол, резервоарскиот складиштен простор на претпријатието Лукоил Македонија,

резервоарскиот складиштен простор на Државните стокови резерви на Република Македонија и резервоарскиот складиштен простор на помали приватни и државни претпријатија.

Формирањето, чувањето, обновувањето и користењето на задолжителните резерви на нафта и нафтени продукти се уредени согласно со Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтени продукти и директивите на Европската унија.

V.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА НАФТА И НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ

Пазарот со нафта и нафтени деривати во Република Македонија покрај тоа што е уреден со Законот за енергетика, е уреден и со други закони и прописи и тоа: Законот за трговија, Законот за заштита на конкуренцијата, Законот за царините, Законот за данокот на додадена вредност, Законот за акцизите, Законот за пазарната инспекција, Правилникот за квалитет на течните горива, Техничките прописи (складирање и транспорт на нафтените деривати, стандарди и сл.), како и со ратификуваните меѓународни договори и тоа Договорот за стабилизација и асоцијација со ЕУ, Договорот за енергетска повелба и Договорот за Енергетска заедница. Исто така, врз односите во овој пазар влијае и пристапувањето на нашата земја во Светската трговска организација.

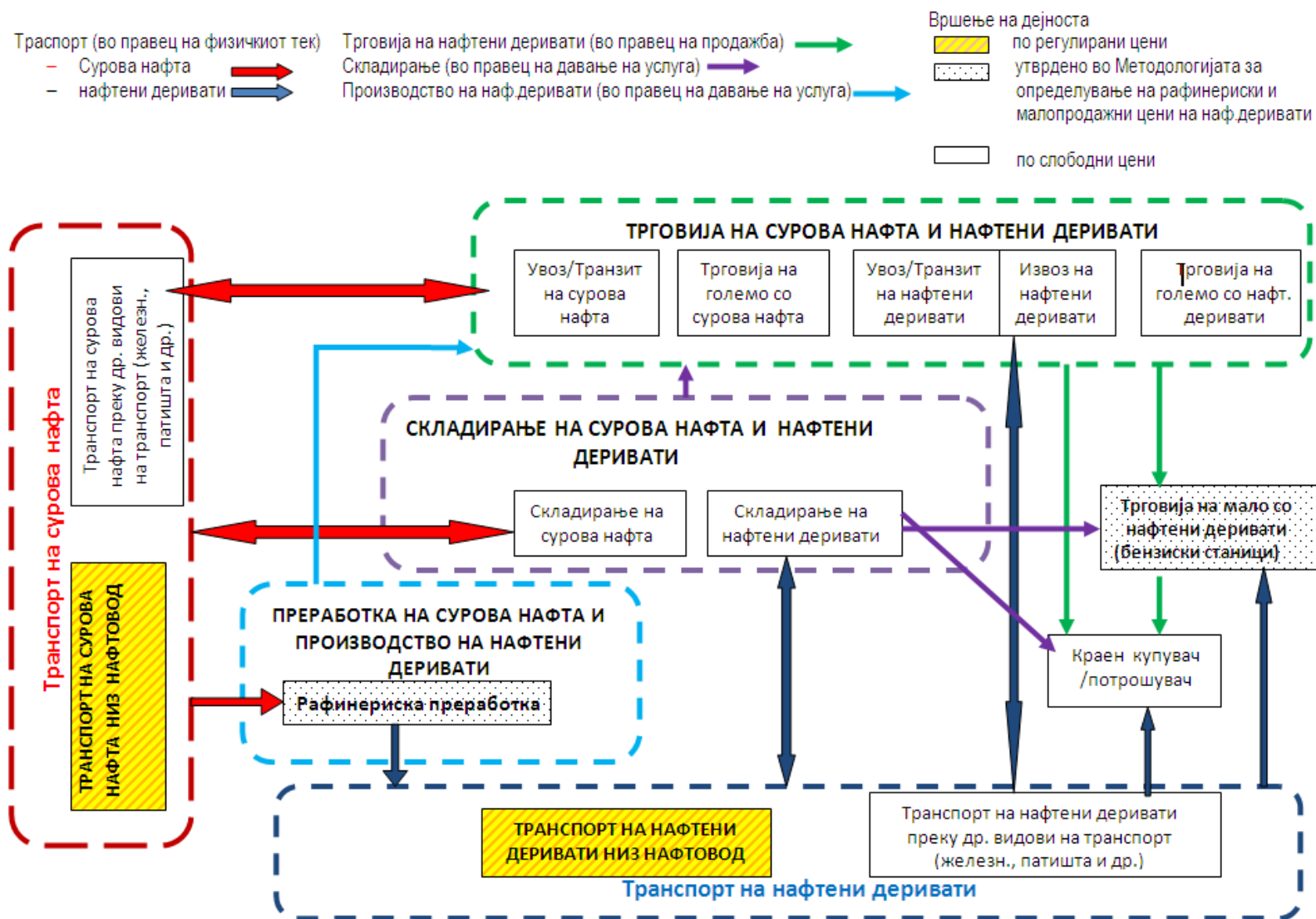
V.2.1 Учесници на пазарот

Согласно Законот за енергетика, дејности од областа на суровата нафта, нафтените деривати, биогорива и горива за транспорт, се:

- преработка на сурова нафта и производство на нафтени деривати;
- производство на биогорива;
- производство на горива наменети за транспорт со намешување на фосилни и биогорива;
- транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи;
- складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива наменети за транспорт; и
- трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт.

Наведените дејности може да ги вршат домашни и странски лица врз основа на издадени лиценци од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Во рамките на овој сектор се врши увоз и извоз на сурова нафта и нафтени продукти, транспорт на сурова нафта низ нафтовод, преработка на суровата нафта, производство на биогориво, дистрибуција и продажба на нафтените продукти. Релациите помеѓу учесниците на пазарот се прикажани на следната слика.

Графички приказ на пазарот на нафта и нафтени деривати во РМ

Забелешка: Со големи букви се означени лиценцираните енергетски дејности

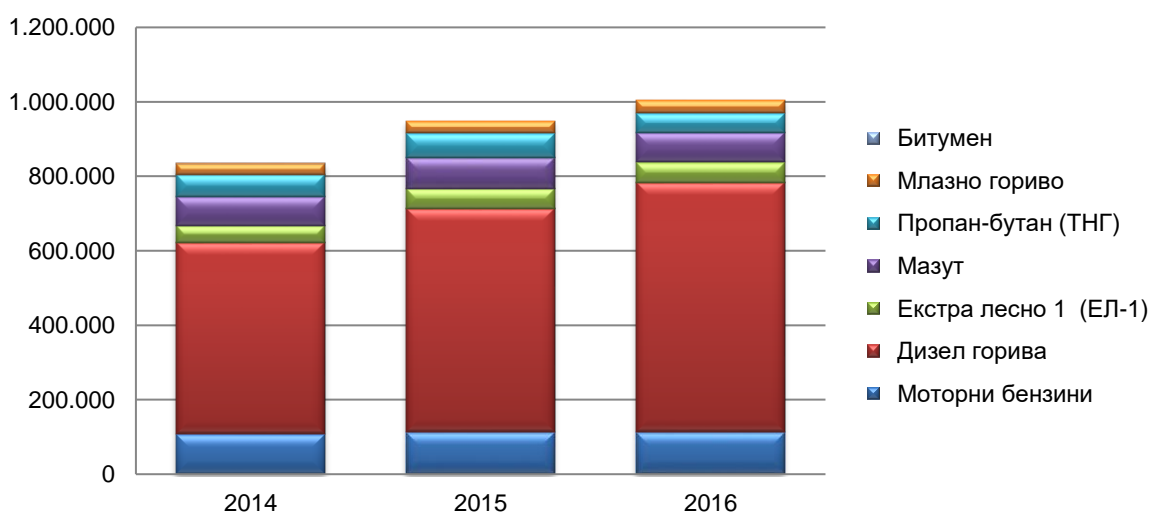
V.2.2 Производство, набавка и продажба на нафтени деривати

Пазарот со сурова нафта и нафтени деривати, односно снабдувањето и продажбата на истите во Република Македонија, Регулаторната комисија за енергетика, редовно го следи преку месечните и годишните извештаи, кои лиценцираните субјекти ги доставуваат до Регулаторната комисија за енергетика согласно издадените лиценци.

Во 2016 година не е направен увоз на сурова нафта во Република Македонија од страна на ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје, при што е евидентирана залиха од 348 тони сурова нафта на почетокот од годината, која се јавува како залиха и на крајот од годината, односно во текот на 2016 година не е извршена преработка на сурова нафта.

Вкупно увезени количини на нафтени деривати во Република Македонија во 2016 година изнесува 1.009.701 тони, што е за 6,47 % повеќе во однос на увезените количини на нафтени деривати во 2015 година (948.276 тони). Најголем увозник и оваа година е ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје која учествува со 73%, потоа следат Лукоил Македонија ДООЕЛ - Скопје со 10,37%, Супертрејд ДОО Скопје со 9,80%, Марија Трејд ДОО Велес со 1,91%, РТ ТРАНС ЛОГИСТИК со 1,47% и останатите трговци со 3,45 % учество во вкупниот увоз на нафтени деривати во 2016 година.

Увоз на нафтени деривати (тони/годишно)

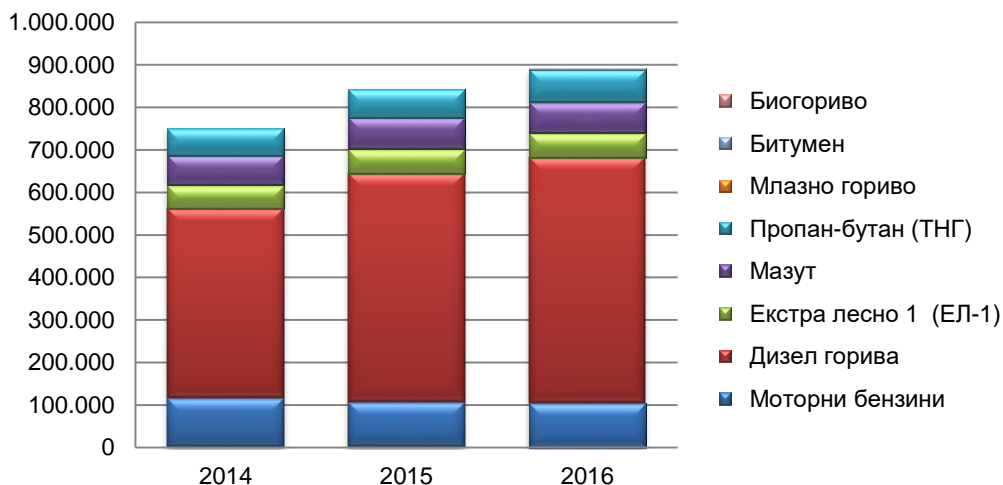

Графички приказ на увоз на нафтени деривати во РМ за 2014, 2015 и 2016 година (тони/годишно)

Извозот на нафтени деривати во 2016 година изнесува 167.035 тони, и истиот во однос на 2015 година (140.924 тони) е зголемен за 18,52%. Најголем извозник на нафтени деривати во 2016 година е ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје со 86,97%, Макпетрол АД – Скопје со 8,94% и останатиот извоз од 4,09% е реализиран од страна на останатите трговци.

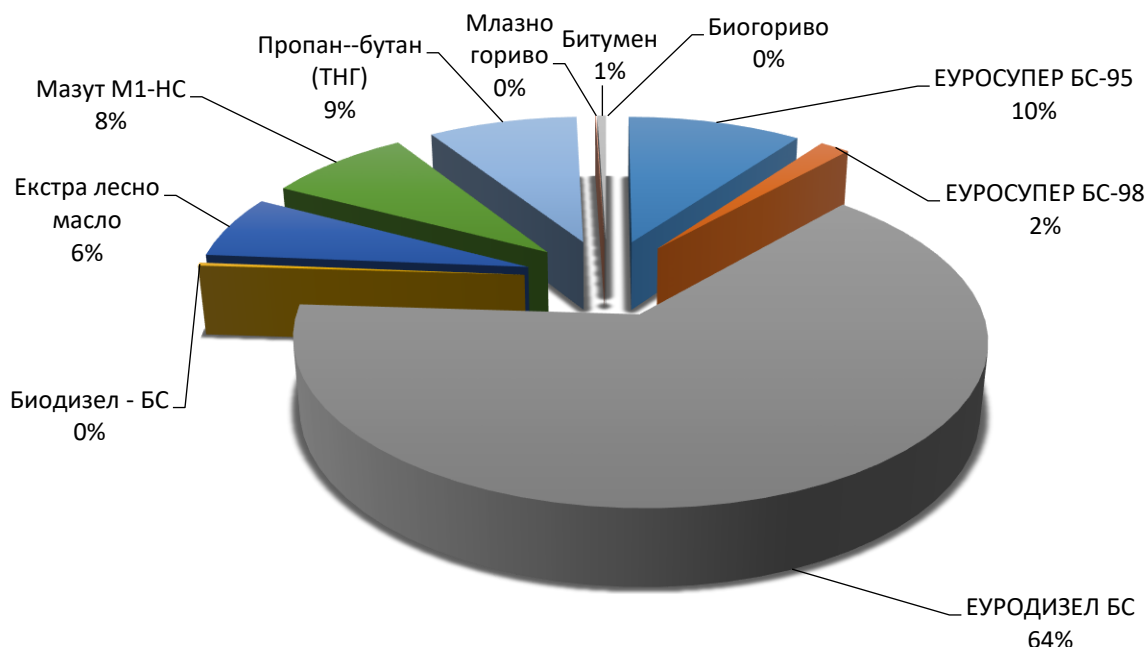
Продажбата на нафтени деривати на домашниот пазар во 2016 година изнесува 889.024 тони, што претставува зголемување за 5,27% во однос на продажбата на нафтени деривати во 2015 година (844.506 тони).

Продажба на нафтни деривати во РМ (тони/годишно)

Графички приказ на продажба на нафтни деривати во РМ за 2014, 2015 и 2016 година (тони/годишно)

Во потрошувачката на нафтените деривати во Република Македонија во 2016 година доминираат дизел горивата со 64,31%, безоловните бензини со учество од 11,67%, течниот нафтен гас со 8,52% и мазутот со 8,19%. Потоа следат Екстра лесното масло (ЕЛ-1) со 6,44%, битуменот со 0,49% и млазното гориво со 0,06%.

Графички приказ на учеството на нафтените деривати во вкупната потрошувачка на нафтни деривати во Република Македонија во 2016 година

Покрај податоците за набавка и продажба на нафтени деривати во Република Македонија кои што претходно се презентирани, а кои што произлегуваат од работењето на лиценцираните субјекти за вршење енергетска дејност трговија на големо со нафта и нафтени деривати, во Република Македонија, според податоците од Министерството за економија, во 2016 година е извршен увоз и на 17.565 тони мазут и 2.370 тони пропан-бутан (ТНГ), од страна на потрошувачи кои што согласно член 103, став 4 од Законот за енергетика, имаат право да вршат набавка од странство на нафтени деривати исклучиво за свои потреби.

Согласно доставените податоци од лиценцираните субјекти составен е табеларниот преглед за набавка на сурова нафта, набавка и продажба на нафтени деривати во 2016 година.

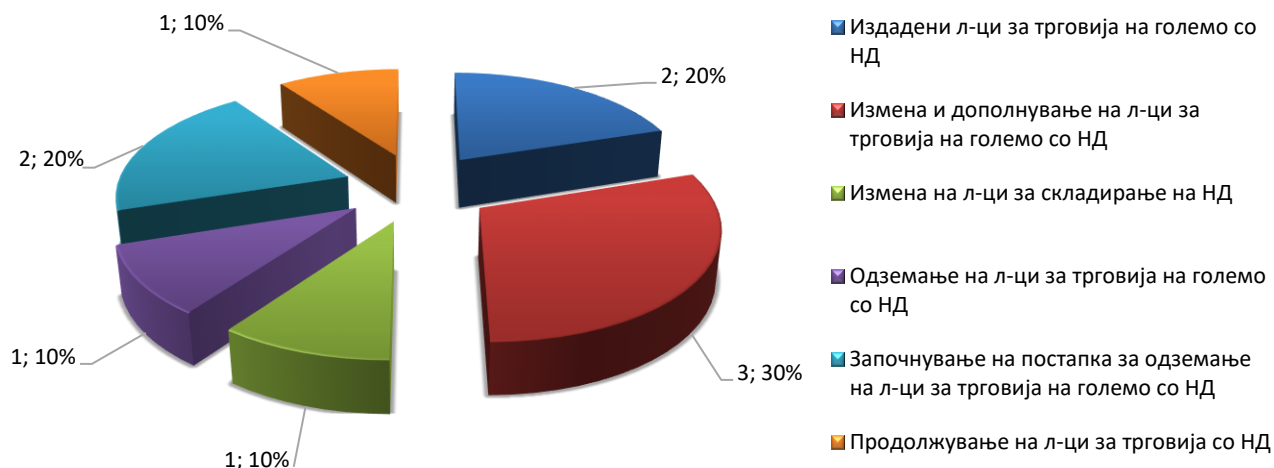
Табела V.1. Преглед за набавка на сурова нафта, набавка и продажба на нафтени деривати во 2016 година, во тони

Вид на нафта и нафтен дериват	Состојба на залихи на почетокот на годината	НАБАВКА				ВКУПНО Расположиво (2+6)	ПРОДАЖБА					Состојба на залихи на крајот на годината (7-13)	
		во РМ		УВОЗ	ВКУПНО набавено (3+4+5)		во РМ				ИЗВОЗ		ВКУПНА продажба (11+12)
		Рафинерија-ОКТА произв.	Други				ОКТА	Макпетрол	Други	ВКУПНО РМ (8+9+10)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Сурова нафта	348					348							348
Моторни бензини	3.454	-	3.132	112.172	115.305	118.759	9.681	52.253	41.329	104.263	10.348	114.611	4.148
ЕУРОСУПЕР БС-95	2.581		2.827	96.719	99.547	102.128	8.137	44.030	36.814	88.981	9.962	98.943	3.185
ЕУРОСУПЕР БС-98/100	873		305	15.453	15.758	16.631	1.544	9.223	4.515	15.282	386	15.668	963
Дизел горива	12.599	-	32.061	670.778	702.838	715.437	41.831	173.203	362.359	577.393	116.594	693.987	21.450
ЕУРОДИЗЕЛ БС	12.208		29.144	670.778	699.921	712.129	41.831	170.324	362.359	574.514	116.584	691.098	21.031
Биодизел - БС	391		2.917	-	2.917	3.308	-	2.879	-	2.879	10	2.889	419
Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	4.013	-	4.913	54.312	59.225	63.238	1.613	5.966	49.934	57.513	5.007	62.520	718
Мазут	2.014	-	670	78.990	79.660	81.674	25.342	21.949	25.910	73.201	-	73.201	8.473
Мазут М1-НС	2.014		670	78.990	79.660	81.674	25.342	21.949	25.910	73.201	-	73.201	8.473
Пропан-бутан (ТНГ)	1.902	-	23.342	53.313	76.655	78.557	9.676	19.611	46.864	76.150	137	76.287	2.269
Млазно гориво	1.869	-	-	35.751	35.751	37.620	-	492	-	492	34.949	35.441	2.179
Битумен	-	-	-	4.385	4.385	4.385	4.385	-	-	4.385	-	4.385	-
Биогориво	176	-	-	-	-	176	-	-	-	12	-	12	164

V.3 ЛИЦЕНЦИ

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности донесе вкупно 10 одлуки за лиценци од областа на суровата нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, од кои:

- 2 одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт,
- 3 одлуки за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт,
- 1 одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт,
- 1 одлука за одземање на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт,
- 2 одлуки за започнување на постапка за одземање на лиценцата за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт и
- 1 одлука за продолжување на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт.

Графички приказ на одлуки за лиценци за вршење на енергетска дејност од областа на суровата нафта, нафтните деривати, биогоривата и горивата за транспорт донесени во 2016 година

Во периодот од 2004 година до 31 декември 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на суровата нафта, нафтните деривати, биогоривата и горивата за транспорт има издадено вкупно 59 лиценци, од кои се одземени вкупно 11, и тоа:

- 43 издадени лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, од кои само субјектите: ОКТА АД-Скопје, Макпетрол АД-Скопје, Лукоил Македонија-Скопје, Алов АД-Скопје и Пуцко-петрол ДОО Македонски Брод имаат лиценци за трговија со сите нафтени деривати, додека останатите субјекти имаат лиценци за трговија на поодделни нафтени деривати, за кои ги исполниле условите за вршење на трговијата на големо со нафтени деривати;
- 10 одземени лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, и тоа на субјектите: Алми Петрол ДОО Куманово, Диме Петрол ДООЕЛ с. Мешеишта, Алма Комерц ДОО Неготино, Екома ДОО Скопје, С-ИГОР ДООЕЛ Кичево, Еми Петрол ДОО Радовиш, Еуропетрол ДОО Чешиново, АБЦ ОИЛ ДООЕЛ Скопје, Балкан Петрол експорт- импорт ДООЕЛ Куманово и ГАН Петрол оил ДОО експорт-импорт Илинден.
- 8 издадени лиценци за вршење на енергетската дејност складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, од кои само субјектите: ОКТА АД-Скопје, Макпетрол АД-Скопје, Лукоил Македонија-Скопје, имаат лиценци за складирање на сите нафтени деривати, додека субјектите ЕНЕРГОУСЛУГИ ДООЕЛ-Скопје и Марија Трейд АД - Велес имаат лиценци за складирање на течен нафтен гас (ТНГ), субјектот С-ИГОР ДООЕЛ Кичево има лиценца за складирање на Екстра лесно масло (ЕЛ-1), Мазут М-1 НС и Течен нафтен гас (ТНГ), ТЕЦ НЕГОТИНО има лиценца за складирање на Мазут М-1 НС и ЛОГИСТИКС ОИЛ ДООЕЛ увоз-извоз Тетово има лиценца за

складирање на Еуродизел БС (Д-Е V), Еуросупер БС- 95 и Екстра лесно 1 (ЕЛ-1).

- 1 одземена лиценци за вршење на енергетската дејност складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт и тоа на С-ИГОР ДООЕЛ Кичево.
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност преработка на сурова нафта и производство на нафтени деривати (ОКТА АД-Скопје);
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи, (Претпријатие за нафтени цевоводи Солун-Скопје-ВАРДАКС АД-Подружница Скопје);
- 4 лиценци за вршење на енергетската дејност производство на биогорива (Макпетрол АД-Скопје, БИОДИ-КОМ ДОО Василево, БИО ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДОО Куманово и ЕКО БИОДИЗЕЛ МАМ ДОО Куманово) и
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност производство на горива наменети за транспорт со намешување на фосилни и биогорива (Макпетрол АД-Скопје и ОКТА АД-Скопје).

V.4 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ

Цените на одделни нафтени деривати се формираат и одобруваат како највисоки цени согласно Методологијата пропишана со Анекс Д од Договорот за купопродажба на акции и за концесија на Рафинерија АД “ОКТА” - Скопје, потпишан меѓу Владата на Република Македонија и акционерското друштво „ЕЛ.П.Е.Т. – Балканики” како стратешки инвеститор.

Елементи за формирање на **рафинериските цени** на нафтени деривати според оваа Методологија се:

- просечната цена на суровата нафта од типот „Брент” на Лондонската берза, како и движењето на референтните цени на одделни нафтени деривати, објавена во берзанскиот извештај Platt’s Crude Oil Spot Price, во изминат четиринаесетдневен период,
- вредноста на манипулативните трошоци, трошоците за транспорт, осигурување, царински давачки, шпедиција, банкарски провизии, трошоци за испитување на квалитет на суровата нафта и рафинериска цена за преработка на тон сурова нафта,
- просечен курс на доларот во изминатиот четиринаесетдневен период.

Составни елементи кои влегуваат во **структурата на малопродажните цени на нафтени деривати** се:

- *рафинериската цена на нафтени деривати* - истата се пресметува согласно Методологијата пропишана со Анекс Д од Договорот за купопродажба на акции и за концесија на Рафинерија АД “ОКТА” – Скопје.
- *трошокот на промет на нафтени деривати (трговска маржа)*- вредноста на маржата може да биде различна и тоа зависи од претпријатието што врши промет на нафтени деривати која група на

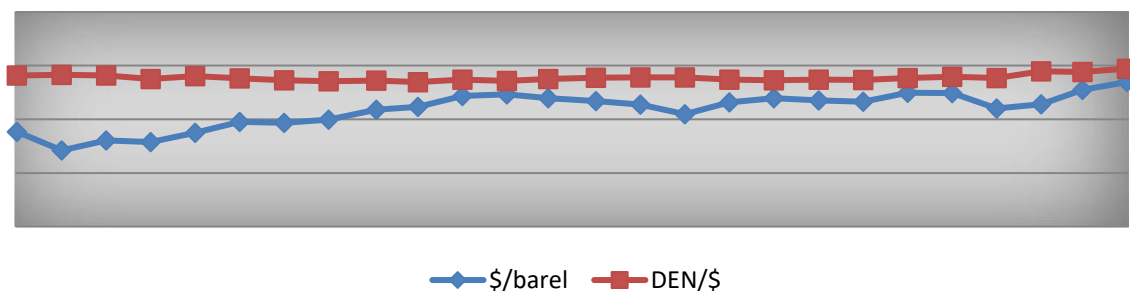
малопродажни цени ќе ја избере. Заради поттикнување на конкуренцијата во секторот на малопродажба на нафтени деривати, од 01.11.2004 година, Регулаторната комисија за енергетика започна со определување на четири нивоа на малопродажни цени на нафтените деривати засновани на четири различни трговски маржи, кои меѓусебно се разликуваат за 0,5 денари по литар. На овој начин се дава можност трговците да одберат и применат различни ценовни нивоа, со тоа што разликата помеѓу највисоката и најниската малопродажна цена за соодветен нафтен дериват изнесува 1,5 денари по литар.

- *трошокот за превоз* - вредноста на овој трошок е упросечена и изнесува 0,50 ден/лит, освен за МАЗУТ М-1 НС на кој не е утврдена просечна вредност на овој трошок;
- *акциза за нафтените деривати* - со Законот за акцизи се уредуваат акцизите кои се наплаќаат посредно или непосредно за потрошувачка на територијата на Република Македонија на: минерални масла, алкохол и алкохолни пијалаци и тутунски добра. Од енергетски аспект битни се минералните масла (моторен бензин, дизел гориво, масло за горење екстра лесно и лесно специјално, млазно гориво и авионски бензин, петролеј за мотори, петролеј за осветлување, за авиони и мотори).
- *данокот на додадена вредност (ДДВ)* - според Законот за додадена вредност (ДДВ), даночни стапки ДДВ се пресметуваат со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа за оданочивиот промет на стоки и услуги и тоа според општата даночна стапка од 18% и се применува на сите видови енергетски производи.
- *надоместок за финансирање на активности од областа на животната средина* - согласно Законот за животна средина овој надоместок го плаќаат обврзниците утврдени со овој Закон.
- *надоместокот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати* - согласно Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати овој надоместок го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон при увоз и/или производство на нафтени деривати.

Почитувајќи ги сите горе споменати елементи, како и постојните законски акти во државата во делот на течните горива, Регулаторната комисија за енергетика на секои четиринаесет дена ги утврдува цените на одделните нафтени деривати.

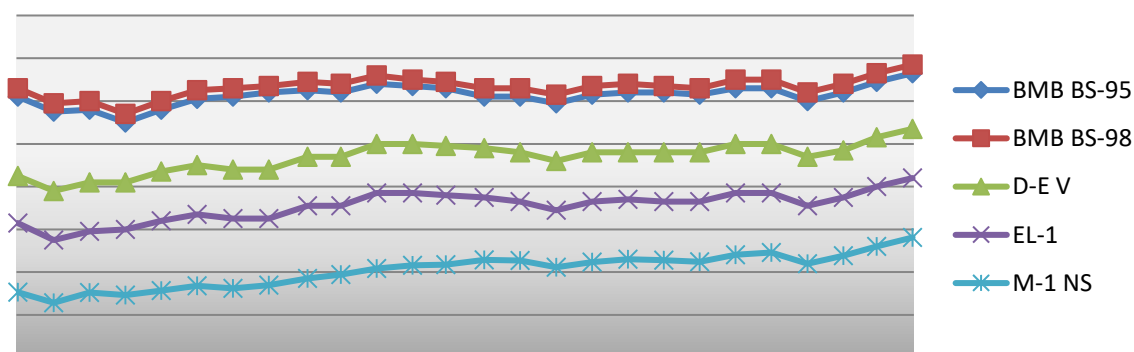
Табела V.3. Просечни цени на сурова нафта и просечен курс на денарот/доларот во 2016 година

датум	\$/barel	DEN/\$	Бр. на Службен весник на РМ
12.01.2016	35,301	56,383	3
26.01.2016	28,415	56,591	11
09.02.2016	32,076	56,363	21
23.02.2016	31,548	54,991	31
08.03.2016	34,945	56,092	45
22.03.2016	39,010	55,303	54
05.04.2016	38,662	54,544	64
19.04.2016	39,871	54,155	77
04.05.2016	43,592	54,493	85
17.05.2016	44,715	53,896	94
31.05.2016	48,659	54,834	103
14.06.2016	49,268	54,373	112
27.06.2016	47,934	55,005	117
12.07.2016	46,759	55,542	127
26.07.2016	45,543	55,660	137
09.08.2016	41,886	55,683	149
23.08.2016	46,349	54,801	158
06.09.2016	47,880	54,524	168
20.09.2016	46,992	54,799	175
04.10.2016	46,606	54,718	182
18.10.2016	49,867	55,428	190
01.11.2016	49,763	55,900	199
15.11.2016	44,073	55,350	204
29.11.2016	45,621	57,879	210
12.12.2016	50,953	57,680	215
26.12.2016	53,924	58,895	220

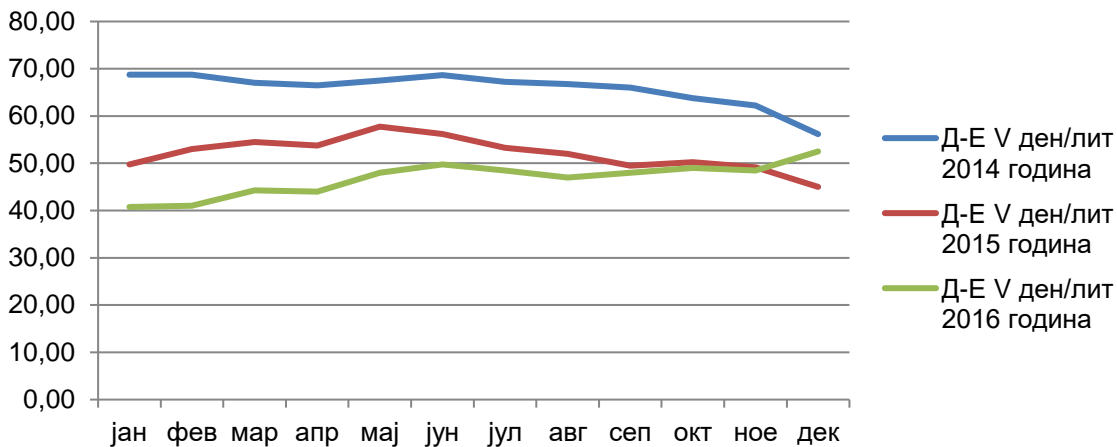
Табела V.4. Малопродажни цени на нафтени деривати во 2016 година

Датум	БМБ БС-95 (ден/лит)	БМБ БС-98 (ден/лит)	Д-Е V (ден/лит)	ЕЛ-1 (ден/лит)	М -1 НС (ден/кг)
12.01.2016	61,00	63,00	42,50	31,50	15,324
26.01.2016	57,50	59,50	39,00	27,50	12,857
09.02.2016	58,00	60,00	41,00	29,50	15,246
23.02.2016	55,00	57,00	41,00	30,00	14,673
08.03.2016	58,00	60,00	43,50	32,00	15,697
22.03.2016	60,50	62,50	45,00	33,50	16,837
05.04.2016	61,00	63,00	44,00	32,50	16,228
19.04.2016	62,00	63,50	44,00	32,50	16,931
04.05.2016	62,50	64,50	47,00	35,50	18,535
17.05.2016	62,00	64,00	47,00	35,50	19,464
31.05.2016	64,00	66,00	50,00	38,50	20,883
14.06.2016	63,50	65,00	50,00	38,50	21,619
27.06.2016	63,00	64,50	49,50	38,00	21,788
12.07.2016	61,00	63,00	49,00	37,50	22,913
26.07.2016	61,00	63,00	48,00	36,50	22,763
09.08.2016	59,50	61,50	46,00	34,50	21,171
23.08.2016	61,50	63,50	48,00	36,50	22,332
06.09.2016	62,00	64,00	48,00	37,00	23,008
20.09.2016	62,00	63,50	48,00	36,50	22,795
04.10.2016	61,50	63,00	48,00	36,50	22,408
18.10.2016	63,00	65,00	50,00	38,50	24,078
01.11.2016	63,00	65,00	50,00	38,50	24,591
15.11.2016	60,00	62,00	47,00	35,50	21,947
29.11.2016	62,00	64,00	48,50	37,50	23,861
12.12.2016	64,50	66,50	51,50	40,00	26,033
26.12.2016	66,50	68,50	53,50	42,00	28,109

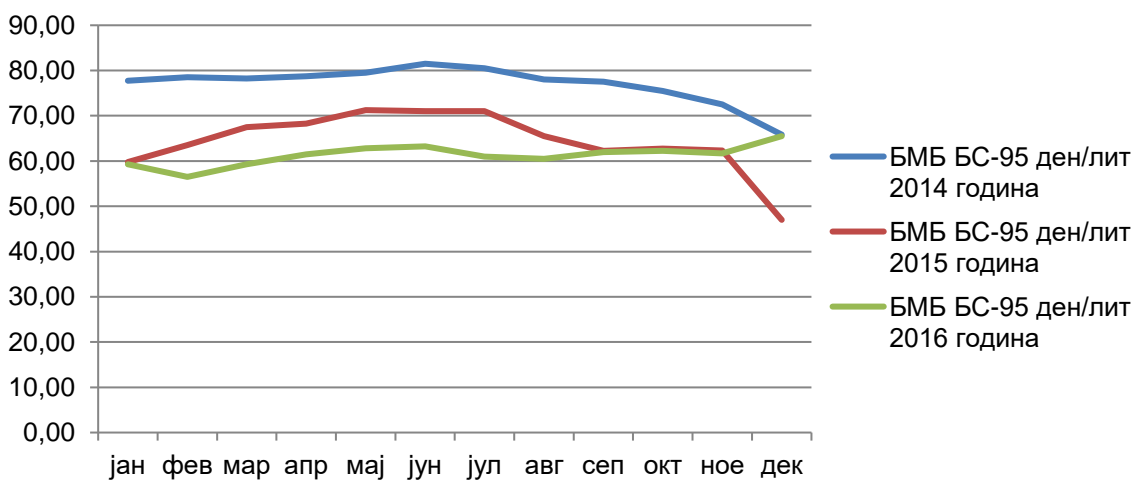

Споредба на движења на малопродажни цени на Д-Е V, БМБ 95, ЕЛ-1 и Мазут НС М-1 во 2014, 2015 и 2016 година

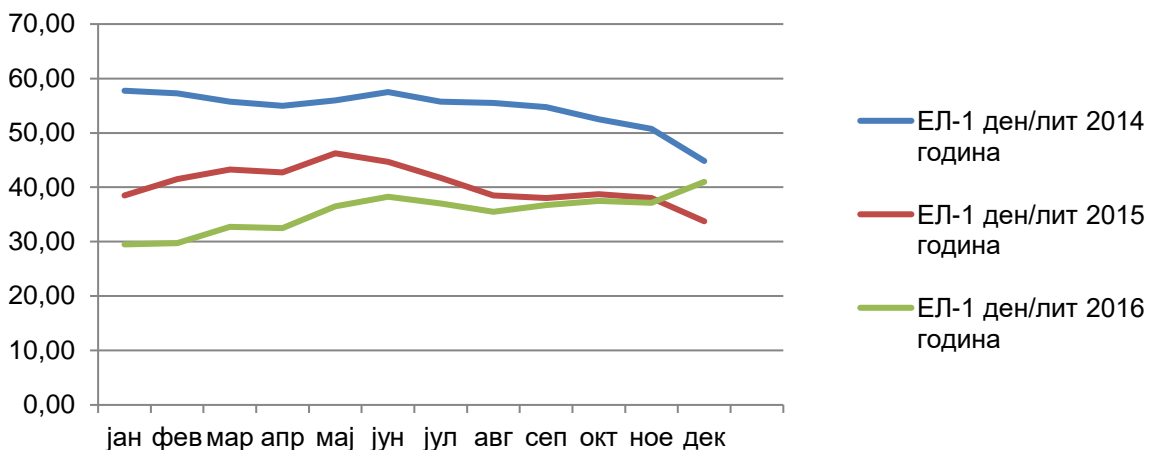
Графички приказ на споредба на движења на малопродажни цени на Д-Е V во 2014, 2015 и 2016 година

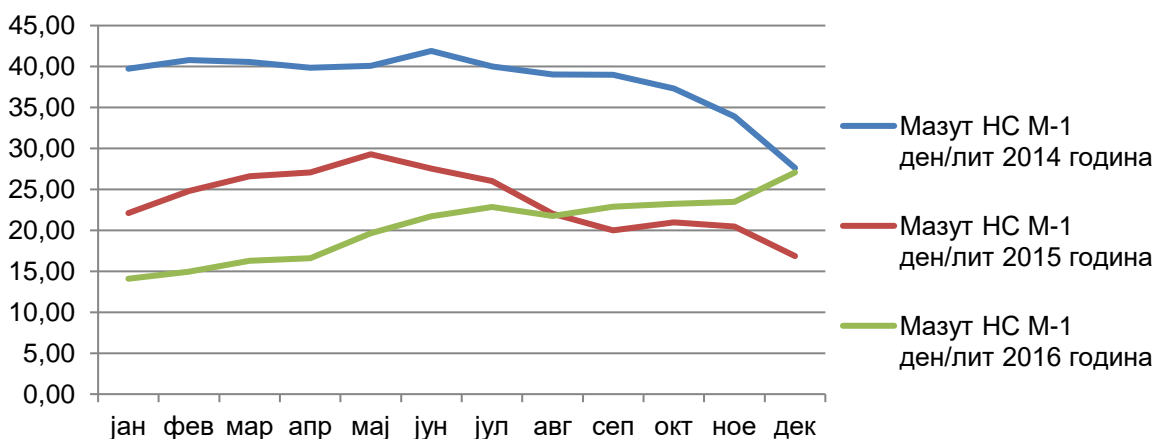
Графички приказ на споредна на движења на малопродажни цени на БМБ БС-95 во 2014, 2015 и 2016 година

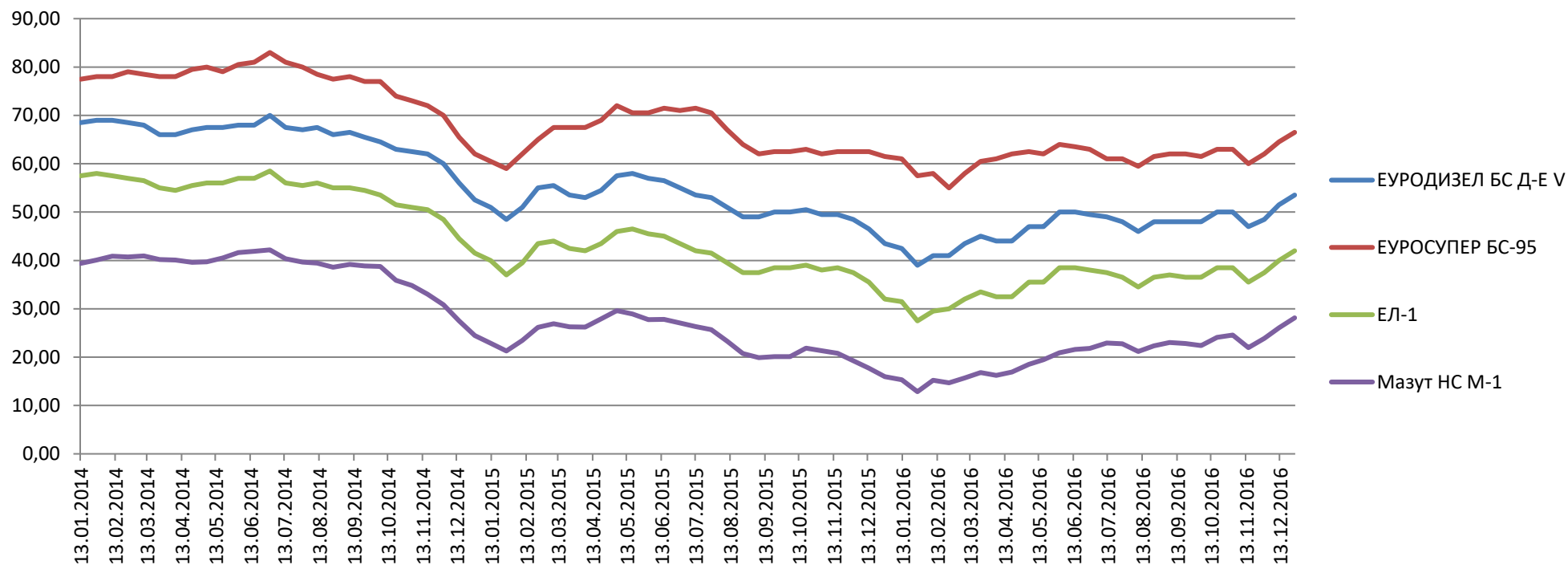
Графички приказ на споредба на движења на малопродажни цени на ЕЛ-1 во 2014, 2015 и 2016 година

Графички приказ на споредба на движења на малопродажни цени на Мазут НС М-1 во 2014, 2015 и 2016 година

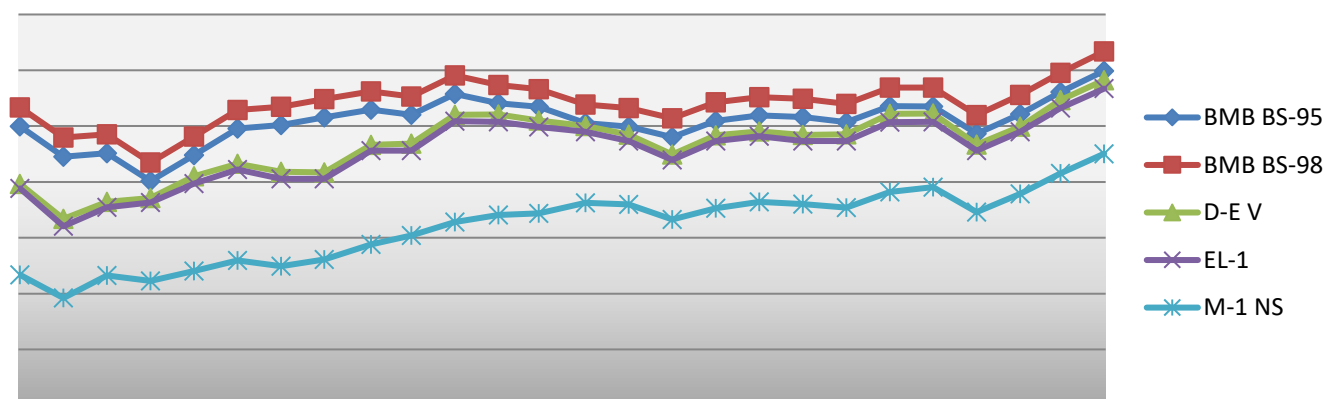

Движења на малопродажни цени на нафтени деривати во период од 2014 до 2016 година

Табела V.5. Рафинериски цени на нафтени деривати во 2016 година

датум	БМБ БС-95 (ден/лит)	БМБ Б-98 (ден/лит)	Д-Е V (ден/лит)	ЕЛ-1 (ден/лит)	М -1 НС (ден/кг)
12.01.2016	24,990	26,681	19,834	19,425	11,696
26.01.2016	22,275	23,972	16,694	16,035	9,606
09.02.2016	22,578	24,268	18,231	17,730	11,630
23.02.2016	20,083	21,732	18,558	18,154	11,145
08.03.2016	22,392	24,074	20,517	19,860	12,013
22.03.2016	24,779	26,438	21,629	21,120	12,979
05.04.2016	25,107	26,744	20,927	20,272	12,463
19.04.2016	25,786	27,411	20,869	20,272	13,058
04.05.2016	26,478	28,113	23,319	22,815	14,418
17.05.2016	26,029	27,646	23,449	22,815	15,205
31.05.2016	27,875	29,536	26,004	25,451	16,407
14.06.2016	27,054	28,685	26,059	25,374	17,031
27.06.2016	26,721	28,299	25,486	24,933	17,174
12.07.2016	25,268	26,935	25,013	24,510	18,128
26.07.2016	24,953	26,623	24,250	23,662	18,001
09.08.2016	24,020	25,690	22,468	21,967	16,652
23.08.2016	25,479	27,123	24,187	23,662	17,635
06.09.2016	25,958	27,593	24,527	24,086	18,208
20.09.2016	25,804	27,448	24,203	23,662	18,028
04.10.2016	25,363	27,004	24,254	23,662	17,700
18.10.2016	26,782	28,445	26,093	25,366	19,115
01.11.2016	26,763	28,440	26,128	25,396	19,550
15.11.2016	24,322	25,982	23,362	22,815	17,309
29.11.2016	26,063	27,800	24,951	24,510	18,931
12.12.2016	28,049	29,780	27,346	26,628	20,772
26.12.2016	29,948	31,689	29,120	28,357	22,531

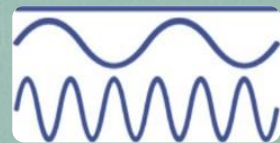
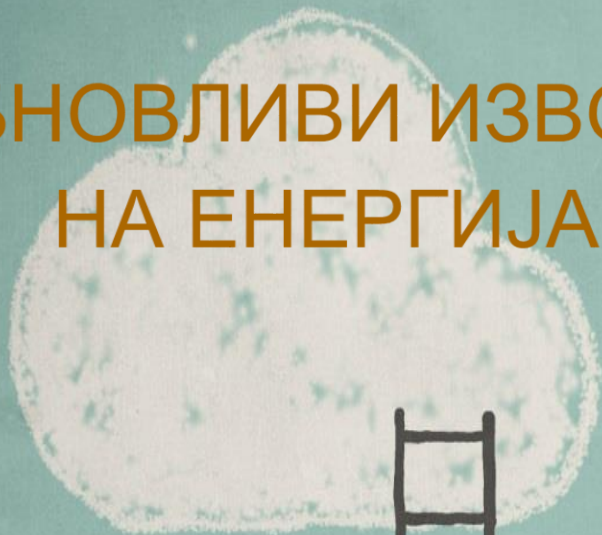

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ
НА ЕНЕРГИЈА

2016

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

VI. ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

VI.1 ПРОПИСИ

Надлежностите на Регулаторната комисија за енергетика во однос на обновливите извори на енергија се пропишани со Законот за енергетика и Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 18/12, 97/12 и 63/13 и 25/15).

Повластените тарифи за електрична енергија произведена од хидроелектроцентрали, ветерни електроцентрали, фотонапонски електроцентрали, термоелектроцентрали на биомаса и термоелектроцентрали на биогаз се утврдени со Уредба за повластени тарифи за електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 56/13), донесена од страна на Владата на Република Македонија.

Повластени тарифи за електрична енергија се прикажани во табелата дадена подолу:

Табела VI.1 Повластени тарифи за електрична енергија

Произведен објект	Повластена тарифа за производство на електрична енергија (€¢/kWh)	Период на користење (години)
Хидроелектроцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 10 MW)	за месечна количина на испорачана електрична енергија по блокови: I блок: 12,00 (≤ 85.000 kWh) II блок: 8,00 (> 85.000 и ≤ 170.000 kWh) III блок: 6,00 (> 170.000 и ≤ 350.000 kWh) IV блок: 5,00 (> 350.000 и ≤ 700.000 kWh) V блок: 4,50 (> 700.000 kWh)	20
Ветерни електроцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 50 MW)	8,9	20
Фотонапонски електроцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 1 MW)	16 ($\leq 0,050$ MW) 12 ($> 0,050$ MW)	15
Термоелектроцентрали на биомаса (со инсталирана електрична моќност помала или еднаква на 3 MW и со процентуално учество на фосилните горива во вкупната енергетска вредност на употребените горива помало или еднакво на 15%)	15	15

Термоелектроцентрали на биогаз (со процентуално учество на фосилните горива во вкупната енергетска вредност на употребените горива помало или еднакво на 10%)	18	15
---	----	----

Со Одлуката за вкупната инсталирана моќност на повластените производители на електрична енергија произведена од секој одделен обновлив извор на енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 56/13 и 10/14), донесена од страна на Владата на Република Македонија, е утврдено следното:

- за фотонапонските електроцентрали, вкупната инсталирана моќност во Република Македонија за која може да се применат повластените тарифи изнесува вкупно 18 MW, односно 4 MW за фотонапонските електроцентрали со инсталирана моќност помала или еднаква на 50 kW и 14 MW за оние со инсталирана моќност поголема од 50 kW, а помала или еднаква на 1 MW,
- за термоелектроцентралите на биомаса, ограничувањето на вкупната инсталирана моќност изнесува 10 MW,
- за термоелектроцентралите на биогаз, ограничувањето на вкупната инсталирана моќност изнесува 7 MW,
- за ветерните електроцентрали ограничувањето на вкупната инсталирана моќност во Република Македонија за која може да се применат повластените тарифи изнесува вкупно 150 MW заклучно до 31 декември 2025 година, односно до 31 декември 2016 година вкупно 65 MW, до 31 декември 2020 година вкупно 100 MW и до 31 декември 2025 година вкупно 150 MW.

VI.2 ПОВЛАСТЕНИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

Согласно Законот за енергетика и Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија, Регулаторната комисија за енергетика издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител, решение за стекнување на статус на повластен производител и одлука за користење на повластена тарифа, и истите ги објавува на својата веб страна и во „Службен весник на Република Македонија“.

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика донесе:

- 15 Решенија за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;
- 4 Решенија за изменување и дополнување на Решенијата за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;

- 20 Решенија за продолжување на Решенијата за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;
- 2 Решенија за престанување на важноста на Решението за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;
- 6 Решенија за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;
- 6 Одлуки за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од мали хидроелектроцентрали;
- 1 Решение за измена на Решението за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од мала хидроелектроцентрала;
- 1 Одлука за измена на Одлуката за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од мала хидроелектроцентрала;
- 1 Решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од фотонапонска електроцентрала;
- 1 Одлука за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од фотонапонска електроцентрала;
- 1 Решение за продолжување на Решението за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од ветерна електроцентрала;
- 1 Решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од термоелектроцентрала на биогаз;
- 1 Одлука за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од термоелектроцентрала на биогаз;
- 1 Решение за измена на Решението за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од термоелектроцентрала на биогаз;
- 1 Одлука за измена на Одлуката за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од термоелектроцентрала на биогаз; и
- 1 Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од термоелектроцентрала на биомаса.

Заклучно со 31 декември 2016 година вкупниот инсталиран капацитет на повластените производители изнесува 120,399 MW:

- вкупниот инсталиран капацитет на 64 повластени производители на електрична енергија од мали хидроелектроцентрали изнесува 60,887 MW, а 40 мали хидроелектроцентрали со моќност од 39,370 MW, за кои се издадени решенија за стекнување на привремен статус на повластен производител, се во фаза на изградба и се очекува истите да бидат пуштени во употреба во периодот од 2017-2018 година (во согласност со потпишаните договори за концесија за давање на вода

- кои инвеститорите ги имаат потпишано со Министерството за економија и согласно договорите за јавно приватно партнерство);
- вкупниот инсталиран капацитет на 102 повластени производители на електрична енергија од фотонапонски електроцентрали изнесува 16,713 MW;
 - инсталираниот капацитет на ветерната електроцентрала во првата фаза изнесува 36,8 MW, додека пак преостанатата моќност на централата од 13,2 MW (втора фаза) е во фаза на изградба и се очекува да биде пуштена во употреба во 2018 година;
 - вкупниот инсталиран капацитет на 3 повластени производители на електрична енергија од термоелектроцентрали на биогаз изнесува 5,999 MW, а преостанатата моќност на една термоелектроцентрала на биогаз од наведените три со моќност од 1 MW е во фаза на изградба (трета фаза) и се очекува да биде пуштена во употреба во 2017 година; и
 - 3 термоелектроцентрали на биомаса со моќност од 2,20 MW, за кои се издадени решенија за стекнување на привремен статус на повластен производител, се во фаза на изградба и се очекува да бидат пуштени во употреба во периодот од 2017-2018 година.

Заклучно со 31 декември 2016 година операторот на пазарот на електрична енергија (АД МЕПСО-Скопје) има склучено вкупно 170 договори за откуп на електричната енергија по повластени тарифи со повластените производители.

Производството на електрична енергија од изградените електроцентрали кои се стекнале со статусот на повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија изнесува 358.367.934 kWh во 2016 година.

Табела VI.2 Откуп на електрична енергија од повластени производители во 2016 година

Електроцентрали	Број на повластени производители	Инсталирана моќност (kW)	Откуп на електрична енергија од повластени производители (kWh)	Откуп на електрична енергија од повластени производители (денари без ДДВ)
Мали хидроелектроцентрали	64	60.887,40	189.152.983	899.881.564
Фотонапонски електроцентрали	102	16.713,28	23.699.114	294.829.383
Ветерна електроцентрала	1	36.800,00	109.482.530	600.053.787
Термоелектроцентрали на биогаз	3	5.999,00	36.033.307	399.442.019
Вкупно	170	120.399,68	358.367.934	2.194.206.753

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

**МОНИТОРИНГ НА
ЕНЕРГЕТСКИТЕ ПАЗАРИ**

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

VII. МОНИТОРИНГ НА ЕНЕРГЕТСКИТЕ ПАЗАРИ

Согласно член 22, став (1) од Законот за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија има надлежност да го следи функционирањето на енергетските пазари заради обезбедување на ефикасно, конкурентно и непречено функционирање на енергетските пазари и сигурно снабдување со енергија и енергенти. Регулаторната комисија за енергетика врши мониторинг на енергетските пазари во Република Македонија, односно на:

- пазарот на електрична енергија,
- пазарот на природен гас,
- пазарот на нафта и нафтени деривати, и
- пазарот на топлинска енергија.

Мониторингот на енергетските пазари е една од клучните функции на Регулаторната комисија за енергетика со цел зголемување на ефикасноста, конкурентноста и транспарентноста на енергетските пазари, откривање на неправилностите и нарушување на конкуренцијата и нелојалната конкуренција на пазарот, како и на други активности поврзани со функционирањето на енергетските пазари.

Истовремено, со мониторингот на енергетските пазари се врши проценката на влијанието од постоечката регулатива врз функционирањето на енергетските пазари, како и навремено информирање за потребата за донесување на нови или измена на постојните легислативни акти.

Носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности се обврзани да доставуваат до Регулаторната комисија за енергетика, информации и податоци соодветни за следење на функционирањето на енергетските пазари. Регулаторната комисија за енергетика, по прибирање на соодветните извештаи, податоци и информации од страна на носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности, истите ќе ги обработува и анализира, а потоа ќе изготвува и објавува извештаи. Преку објавување на повеќе информации и податоци за енергетските пазари ќе поттикнеме разбирање и доверба помеѓу учесниците на енергетските пазари и потрошувачите.

Овие публикации ќе бидат во насока јавноста подобро да се запознае со тоа како функционираат енергетските пазари, што треба да придонесе кон зголемување на конкурентноста, како и задоволување на потребите и подобрување на заштитата на потрошувачите.

VII.1 ПРОПИСИ

Регулаторната комисија за енергетика, врз основа на член 23, став (5) од Законот за енергетика, во ноември 2016 година донесе нов Правилник за следење на функционирањето на енергетските пазари (Службен весник на РМ бр. 207/16 и 215/16). Со овој Правилник престана да важи Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари, кој што беше донесен во 2015 година („Службен весник на Република Македонија“, бр. 83/15).

Со Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари се пропишува начинот и постапките за следење на функционирањето на енергетските пазари и одредени активности на операторите на преносниот и дистрибутивните системи поврзани со функционирањето на енергетските пазари на Република Македонија.

Целта на следењето на функционирањето на енергетските пазари е зголемување на ефикасноста, конкурентноста и транспарентноста на енергетските пазари, како и откривање на неправилностите и нарушување на конкуренцијата и нелојалната конкуренција на пазарот и други активности поврзани со функционирањето на енергетските пазари кои не се во согласност со законите, другите прописи и обврските утврдени во лиценците за вршење на енергетските дејности. Доколку при следењето на функционирањето на енергетските пазари се утврди неправилност, во согласност со Законот за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука со која се забранува определено однесување на вршител на енергетска дејност или се наложува преземање на соодветни мерки, со цел да се обезбеди сигурноста во снабдувањето, ефикасно, конкурентно и недискриминаторно функционирање на енергетските пазари, како и заштита на правата на потрошувачите и корисниците на енергетските системи.

Следењето на функционирањето на енергетските пазари претставува збир на активности кои што се однесуваат на собирање, обработка и анализа на податоци и информации, како и објавување на информации за:

- исполнувањето на законските обврски на носителите на лиценци за вршење на регулирани енергетски дејности и на сите учесници на пазарот, поврзани со обезбедување сигурно снабдување со електрична енергија, природен гас, нафта и нафтени деривати и топлинска енергија;
- функционирањето на енергетските пазари со цел нивно унапредување, како и обезбедување недискриминаторно, конкурентно, транспарентно и ефикасно функционирање на пазарите;
- примена на правилата за доделување на интерконективните капацитети и управување со загушувањата во електроенергетскиот преносен систем и во системот за пренос на природен гас врз основа

на обврските на Република Македонија преземени со ратификуваните меѓународни договори;

- употреба на приходите стекнати преку управување со задушувачката во електропреносниот систем и во системот за пренос на природен гас;
- времето што им е потребно на операторите на соодветните системи за приклучување и поправки;
- навремено објавување на соодветни информации од страна на операторите на системите за пренос на електрична енергија и природен гас до заинтересираните страни, а поврзани со користењето на интерконективните водови и преносните мрежи, како и распределбата на прекуграничните капацитети, имајќи во предвид дека одредени информации ќе се третираат како комерцијално доверливи;
- промените на сопственичката структура кај носителите на лиценци за вршење на енергетските дејности и предлагање мерки до надлежните државни институции заради заштита и унапредување на конкуренцијата на енергетските пазари;
- примена на тарифни системи и пропишани тарифи;
- примена на условите и трошоците за поврзување на новите капацитети за производство, земајќи ги предвид трошоците и придобивките од различни технологии за обновливи извори на енергија, дистрибуирано производство и комбинирано производство на топлинска и електрична енергија;
- работењето на носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности поврзани со нивните обврски утврдени во издадените лиценци;
- квалитетот на услугите кои што ги обезбедуваат носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности;
- ефективното раздвојување на сметководствената евиденција во согласност со закон заради избегнување на вкрстеното субвенционирање меѓу групите потрошувачи и прелевање на приходите и трошоците при вршењето на регулираните и/или нерегулираните енергетски дејности;
- спроведувањето на програмите за усогласување на операторите на соодветните системи со кои што се обезбедува нивна целосна правна, финансиска, управувачка и функционална независност во работењето на вертикално интегрираните енергетски претпријатија кон кои припаѓаат, како и од поврзаните енергетски претпријатија, со цел да се обезбеди недискриминаторност, транспарентност и конкурентност во функционирањето на енергетските пазари.

VII.2 АКТИВНОСТИ НА СЕКТОРОТ ЗА МОНИТОРИНГ НА ЕНЕРГЕТСКИТЕ ПАЗАРИ ВО 2016 ГОДИНА

Во јануари 2016 година Регулаторната комисија за енергетика го екипираше Секторот за мониторинг на енергетските пазари кој што веднаш отпочна со работа и во текот на целата година спроведе серија на активности за успешно воведување на системот за следење на функционирањето на енергетските пазари во Република Македонија.

Во текот на годината беа одржани повеќе од 50 работни состаноци со консултантите ангажирани во рамки на проектот „Поддршка на Регулаторната комисија за енергетика за имплементација на Третиот енергетски пакет на ЕУ“, поддржан од страна на Кралството Норвешка.

Овој проект се реализира во соработка со Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” од Скопје и консултантската куќа ТНEMA, при што клучните активности се однесуваа на изработка на нов Правилник за следење на функционирањето на енергетските пазари, како и подготовка на ново софтверско решение за прибирање и обработка на податоци за мониторинг на енергетските пазари.

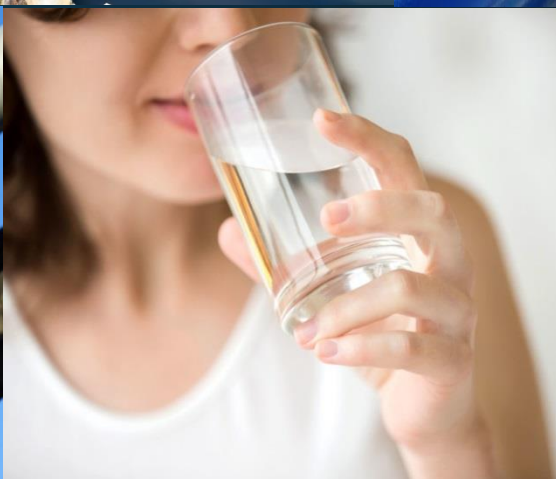
Во ноември 2016 година, после серија на консултации со засегнатите страни кое траеше во периодот од јули до ноември 2016 година, се донесе нов Правилник за следење на функционирањето на енергетските пазари и веднаш се отпочна со негова имплементација.

Во тие рамки, Секторот за мониторинг на енергетските пазари ги утврди и објави обрасците на кои што се доставуваат информациите и податоците пропишани со Правилникот, како и инструкциите за начинот на преземање на обрасците, начинот на пополнување на податоците и информациите во обрасците, како и доставување на обрасците.

Согласно Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари беше изработен образец на овластување и изјава за веродостојност на податоците, со цел носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности, за секоја лиценца што им е издадена, да овластат лице коешто ќе биде задолжено за доставување на податоците и информациите и комуникација со Регулаторната комисија за енергетика преку електронска пошта (monitoring@erc.org.mk).

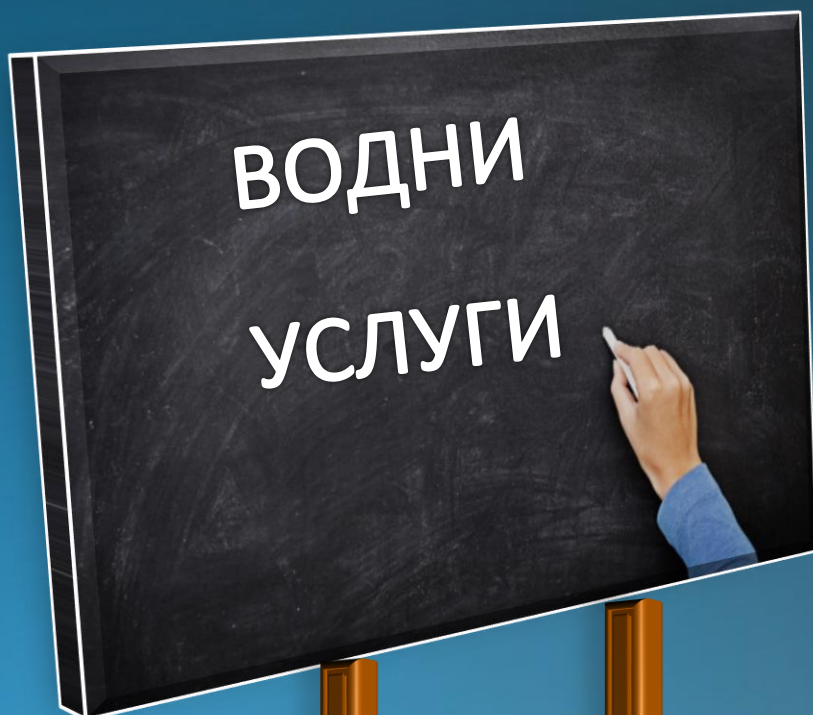
Во декември 2016 година носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности започнаа со доставувањето на обрасците во кои се содржани податоци и информации за функционирањето на енергетските пазари во 2016 година во електронска форма до Регулаторната комисија за енергетика, а воедно се отпочна и со процесот на тестирање на новиот софтвер за таа намена.

Новиот систем за маркет мониторинг продолжи да се развива во полн капацитет од самиот старт на 2017 година, а ќе продолжи да функционира во континуитет, при што клучните информации и податоци за движењата на пазарите кои Регулаторната комисија за енергетика ќе ги анализира и за кои ќе носи одлуки се очекува да произлезат од овој систем.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

VIII. РЕГУЛИРАЊЕ НА ЦЕНИ НА ВОДНИ УСЛУГИ

Со Законот за утврдување на цени на водните услуги и измените во Законот за енергетика на Регулаторната комисија за енергетика и беше определена уште една надлежност и тоа во доменот на регулирање на цените на водните услуги, односно утврдување на тарифите за снабдувањето со сурова вода и вода за пиење, собирање и одведување на отпадни води и пречистување на отпадни води.

Проширувањето на надлежностите на Регулаторната комисија за енергетика е со цел да се воспостави ефикасен систем на определување на цените на водните услуги.

Досега, тарифите односно цените на водните услуги се утврдувале од страна на Јавните комунални претпријатија и градоначалниците, а се одобрувале од страна на советите на општините. Искуството покажало дека овој процес не секогаш бил ефикасен, односно многу често се случувало предлогот за висината на цените да не биде одобрен во потребниот временски рок или пак предложената промена на цената воопшто да не биде прифатена и покрај тоа што постојните тарифи не ги покривале оправданите трошоци за вршење на водните услуги.

За да се добие квалитетна услуга, неопходно е да се формираат тарифи кои ќе ги одразуваат оправданите трошоци на работењето на водостопанствата и Јавните комунални претпријатија, со цел да се овозможи квалитетно одржливо користење на водната инфраструктура. При определувањето на цените на водните услуги, особено е важно да се има во предвид водните услуги да бидат финансиски достапни до населението, а при тоа да се обезбедат квалитетни услуги со најниски можни трошоци.

Сето ова ќе биде од корист за сите, Јавните комунални претпријатија, населението и останатите корисници и секако ќе придонесе за поголема заштитата на животната средина. Регулирањето на цените на водните услуги во иднина треба да овозможи развој на водната инфраструктура во Република Македонија.

VIII.1. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ВОДНИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Квалитетни водни услуги се неопходни не само од аспект на човековото здравје туку и за останатите домени од општеството, особено животната средина. Во однос на количините на водните ресурси, нашата земја спаѓа во области кои имаат доволно водни ресурси, меѓутоа, нивната распределеност е прилично нееднаква. Република Македонија располага со различни видови на водни ресурси, имено на нејзината територија постојат околу 35 реки, 53 природни и вештачки езера.

Водостопанствата и јавните комунални претпријатија кои се опфатени со Законот за утврдување на цени на водни услуги ги извршуваат следните дејности: снабдување со сурова вода наменета за водоснабдување на населението, снабдување со вода за пиење или водоснабдување, одведување на отпадни води и пречистување на отпадни води. Покрај претходно наведените водни услуги дел од јавните комунални претпријатија

нудат и услуги за зелените пазари, услуги за паркови и зеленило, погребални услуги и други јавни услуги.

Секторот на јавни комунални водоводни претпријатија во Република Македонија е разновиден. Некои јавни комунални претпријатија делуваат како претпријатија кои вршат еден тип на услуги, додека други нудат неколку различни комунални услуги, вклучувајќи водоснабдување и одведување на отпадни води, како и друг вид на комунални услуги (на пр. собирање и одложување на отпад). Комуналните услуги за водоснабдување, одведување на отпадни води, прочистување и одлагање на отпадни води се вршат од страна на 69 регистрирани јавни претпријатија кои ги покриваат 80-те општини во Република Македонија. Некои комунални претпријатија обезбедуваат вода само за една општина, додека други обезбедуваат вода за повеќе од една општина.

Република Македонија е поделена на 16 водостопански подрачја. Најголемо подрачје е Средна и Долна Брегалница кое опфаќа 12,48% од вкупната површина, а најмалото е Дојран кое опфаќа само 0,45% од површината.

Како вода за пиење се користи вода од извори, подземни води, површински води или некоја комбинација на овие ресурси. Поголеми градови кои се снабдуваат со изворска вода за пиење се: Скопје, Прилеп, Кичево, Македонски Брод, Крушево, Струга, Дебар, Гостивар, Тетово и Крива Паланка. Подземни води се користат за снабдување на градовите: Скопје, Штип (со претходна обработка), Велес, Кочани, Пробиштип, Гевгелија, Охрид, Демир Хисар, Делчево и Радовиш. Површински води по претходен третман на суровата вода користат градовите: Битола, Куманово, Струмица, Велес, Берово, Винаца, Свети Николе и Кратово. Комбинирано снабдување со изворска и површинска вода користат градовите Охрид, Кавадарци и Неготино, додека комбинација од површинска и подземна вода користат Делчево и Винаца. Системите за водоснабдување во руралните области главно се обезбедуваат со изворски и подземни води, често пати тие користат и површински води.

Согласно податоците од Државната стратегија за водоснабдување 2011-2014, 89% од населението во Република Македонија е поврзано на водоснабдителна мрежа. Според пописот од 2002 година, бројот на домаќинства кој е поврзан на јавни водоснабдителни системи изнесува 597 014, што претставува 86% од сите домаќинства, додека 7% од домаќинствата се поврзани на сопствен хидрофор или друг ресурс. Процентот на поврзаност на јавните системи за водоснабдување во општинските урбани области е многу повисок од просекот, се движи од 82% (Берово, Куманово) до 100% во Скопје - Општина Центар.

Комунални услуги на водоснабдување вршат 66 јавни комунални претпријатија. Постојната инфраструктура се состои од околу 2400 км мрежа од водоводни цевки, постројки за прочистување и складирање на вода и други доводни постројки кои се во сопственост на локалните власти. Околу 100% од населението кое живее во урбани агломерации е поврзано на постојните водоводни постројки, така што во тој поглед има ограничен простор за ширење. Повеќе од 85% од водоводните мрежи се постари од 25 години, а моменталните услови на постројките не се добри што наложува повеќе од 7 поправки по километар годишно.

Ефикасноста на водоводните системи се разликува кај различни јавни комунални претпријатија. Неприходуваната вода се движи помеѓу 32% и 78% и во најголема мера е поврзана со комерцијални загуби за чие намалување потребни се значителни подобрувања во работењето на водоснабдителните системи. Потрошувачката на вода исто така варира во зависност од јавното комунално претпријатие и се движи од 60 литри до 145 литри по жител на ден.

Кај руралните средини процентот на поврзаност на домаќинствата со јавните системи за водоснабдувања е доста различен, од 10% до 100%. Според расположливите податоци, просечниот процент е околу 70, додека вкупниот број на население поврзано на јавно водоснабдување е 250 000 жители.

Покривањето на комуналните услуги за собирање и одведување на отпадни води е нешто пониско од она за водоснабдување и е проценето дека опфаќа 75% од населението. Системите за отпадни води функционираат како комбиниран систем за отпадни води кој исто така ги одведува и атмосферските води. Честотата на пријавените годишни поправки е доста висока, што укажува на тоа дека условите во кои работат колекторите не се оптимални и имаат потреба од значително надградување и реновирање.

Во однос на канализационата мрежа, може да се заклучи дека оваа дејност не заостанува зад водоснабдувањето, односно најголем дел од домаќинствата се приклучени на канализационата мрежа, додека оние кои не се, овој проблем го решаваат со користење на септички јами.

Покриеноста со постројки за прочистување на отпадни води во Република Македонија е на ниско ниво: помалку од 12,5% од населението е поврзано со една од 7-те постојни пречистителни станици.

Иако степенот на покриеност на населението со водоснабдителна мрежа е на задоволително ниво, она што е предизвик и она кон што треба да се стреми овој сектор е одржлив развој на водната инфраструктура, реконструкција, комплетирање и оптимизација на постоечките системи за водоснабдување и изградба на нови водоснабдителни системи, како и подобрување на нивото на квалитет, со цел приближување на европските стандарди.

Инвестиционите активности во водниот сектор во идниот период се планира да бидат насочени кон реконструкција и доизградба на постојните канализациски мрежи како и изградба на нови мрежи и пречистителни станици за отпадни води. Овој чекор се презема со цел решавање на оштетената канализација и недостиг на истата во голем број на населени места.

VIII.2. ЗАКОН ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ВОДНИ УСЛУГИ И РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Законот за утврдување на цени на водни услуги, донесен на 15 јануари 2016 година го уредува регулирањето на цените на водните услуги, односно на утврдувањето на тарифите за снабдувањето со сурова вода и вода за пиење, собирање и одведување на отпадни води и пречистување на отпадни води.

Основна цел на овој закон е да се обезбеди воспоставување на финансиски самоодржлив систем на водни услуги, кој обезбедува висок стандард на дадените услуги со пристапна цена, во согласност со целите на Националната стратегија за води на Република Македонија и плановите за управување со подрачје на речен слив.

Согласно Законот за утврдување на цени на водни услуги, постапката за утврдување на тарифи на водни услуги ја врши Регулаторната комисија за енергетика и за таа цел ги има следните надлежности и одговорности:

- определува тарифи за водни услуги и ја следи нивната примена;
- пропишува и спроведува постапка за одобрување на тарифи за водни услуги;
- пропишува и спроведува постапка за утврдување на регулаторна тарифа и ја следи нејзината примена;
- го следи начинот на пресметување и примена на цените за водните услуги;
- ја следи усогласеноста на примената на тарифите за водни услуги;
- ја следи усогласеноста на примената на тарифите за водни услуги со спроведувањето на бизнис планот на давателот;
- обезбедува консултации со давателите на водни услуги и нивните здруженија, со здруженија на крајните корисници и со органите на државната управа кои имаат надлежности во управувањето со водите, комуналните работи и водостопанство;
- ги оценува Планот за прилагодување на тарифите и бизнис плановите во поглед на нивната усогласеност со одредбите на овој и на посебниот закон;
- утврдува клучни индикатори за успешност, цели кои треба да ги исполни давателот на водна услуга во врска со обезбедувањето на водната услуга, одредници за главните индикатори на успешноста на давателите на водни услуги;
- врши увид во работењето на давателот на водни услуги заради спроведување на овој закон;
- врши надзор и следење на примената на законските барања и актите што ги донела;
- дава насоки во спроведувањето на тарифите за водни услуги и регулаторната тарифа за водни услуги и соодветно на спроведувањето на бизнис планот на давателот;
- предлага активности за подобрување на ефикасноста во областа на водните услуги, градење на капацитетите во областа на обезбедувањето водни услуги, за финансиски менаџмент и бизнис планирање;
- дава препорака за прагот на достапност на цените на водните услуги и
- други надлежности и одговорности определени со овој закон.

Согласно Законот за утврдување на цени на водни услуги, Регулаторната комисија за енергетика има обврска да подготви Правилник за начинот и постапката за утврдување на тарифа за водна услуга и на регулаторна тарифа за водна услуга, Методологија за определување на тарифите за водна услуга, Упатство за подготовка на барањето за утврдување на тарифата на водна услуга и да даде препорака за прагот на достапност на цените на водните услуги. Со Правилникот за начинот и постапката за утврдување на тарифа за водна услуга и на регулаторна тарифа за водна услуга се уредуваат начинот на утврдување на тарифата за водна услуга, постапката за утврдување на тарифата за водна услуга, критериумите за проценка на барањето и поднесоците за утврдување на тарифата за водна услуга, роковите за постапување, постапката за преговарање, како и начинот, постапката, условите и потребната документација за донесување на регулаторна тарифа за водна услуга. Методологијата за определување на тарифите за водна услуга ги опфаќа видовите и структурата на тарифите, начинот на пресметка на тарифите на водни услуги и структурата на цената која ќе ја плаќа крајниот корисник и опишана е формата и содржината на документација која треба да се достави во прилог на барањето за утврдување на тарифи за водни услуги со предлог тарифи.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

**ПРЕТСТАВКИ, УПРАВНИ И
СУДСКИ ПОСТАПКИ**

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

IX. ПРЕТСТАВКИ, УПРАВНИ И СУДСКИ ПОСТАПКИ

Во поглавјето претставки, управни и судски постапки се дава преглед на претставките, постапките за одлучување по спорови, барањата за слободен пристап до информации од јавен карактер и судските постапки кои биле поведени и/или по кои Регулаторната комисија за енергетика постапувала во текот на 2016 година.

IX.1 ПРЕТСТАВКИ

Во текот на 2016 година до Регулаторната комисија за енергетика, согласно Законот за постапување по претставки и предлози („Службен весник на Република Македонија“, бр.82/08, 13/13 и 193/15) беа поднесени 54 претставки, од кои 38 се однесуваа за прашања од областа на електрична енергија и 16 за топлинска енергија.

Табела IX.1. Поднесени претставки до Регулаторната комисија за енергетика во 2016 година

Електрична енергија		Топлинска енергија		Природен гас		Нафта и нафтени деривати	
Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица
13	25	3	13	-	-	-	-
Постапено	Препратени на надлежност	Постапено	Препратени на надлежност	-	-	-	-
35	3	16	-	-	-	-	-
Вкупно		Вкупно					
38		16					
Вкупно							
54							

Табела IX.2. Споредба на поднесени претставки до Регулаторната комисија за енергетика во 2014, 2015 и 2016 година

	2014	2015	2016	2016/2014 (%)	2016/2015 (%)
Електрична енергија	53	46	38	-28,3	-17,4
Топлинска енергија	51	28	16	-68,63	-42,86
Природен гас	-	-	-	-	-
Нафта и нафтени деривати	-	-	-	-	-
Вкупно	104	74	54	-48,08	-27,03

IX.2 УПРАВНИ ПОСТАПКИ

IX.2.1 Постапки за одлучување по спорови поведени пред Регулаторна комисија за енергетика

Регулаторната комисија за енергетика на 17.02.2012 година донесе Правилник за начинот, условите и постапката за одлучување по споровите и висината на оправданите надоместоци за трошоците настанати во постапката („Службен весник на Република Македонија“, бр. 24/12).

Со Правилникот се уредуваат начинот, условите и постапката за одлучување по споровите покренати од корисниците на системите или учесниците на пазарите против соодветните носители на лиценци во врска со вршењето на регулираните енергетски дејности и споровите во врска со примената на пропишаните услови, методологии или тарифи за приклучување, пристап, урамнотежување и користење на соодветните системи или пазари и доделување на соодветните интерконективни капацитети, кога барањето за интерконективен капацитет е одбиено од оператор на преносен систем од Република Македонија, како и висината на оправданите надоместоци за трошоците настанати во постапката.

Овој Правилник не се однесува на спорови за кои со закон е пропишана исклучива надлежност на суд или друг орган во Република Македонија.

Постапката за одлучување по споровите ја води Комисија за водење на постапка за одлучување по спорови во рамките на Регулаторна комисија за енергетика.

Во текот на 2016 година до Регулаторната комисија за енергетика беа поведени вкупно 130 постапки за одлучување по спорови, за кои Комисијата за водење на постапка за одлучување по спорови одржа 17 седници.

Табела IX.3. Поведени постапки за одлучување по спорови до Регулаторната комисија за енергетика во 2016 година

Електрична енергија		Топлинска енергија		Природен гас		Нафта и нафтени деривати	
Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица	Правни лица	Физички лица
29	99	-	-	2	-	-	-
Вкупно		-	-	Вкупно		-	-
128		-	-	2		-	-

Табела IX.4. Споредба на поведени постапки за одлучување по спорови до Регулаторната комисија за енергетика во 2014, 2015 и 2016 година

	2014	2015	2016	2016/2014 %	2016/2015 %
Електрична енергија	125	128	128	2,37	-
Топлинска енергија	-	-	-	-	-
Природен гас	-	-	2	-	-
Нафта и Нафтени деривати	-	-	-	-	-
Вкупно	125	128	130	3,92	1,55

Донесените одлуки од Регулаторната комисија за енергетика по однос на поведените постапки за одлучување по спорови се прикажани во следната табела:

Табела IX.5. Донесени одлуки по однос на поведени постапки за одлучување по спорови до Регулаторната комисија за енергетика во 2016 година

Усвоени	Запрени	Одбиени	Отфрлени	Постапката продолжува во 2017 година
52	17	17	-	44

Табела IX.6. Споредба на донесени одлуки по однос на поведени постапки за одлучување по спорови до Регулаторната комисија за енергетика во 2014, 2015 и 2016 година

	2014	2015	2016	2016/2014 (%)	2016/2015 (%)
Усвоени	64	46	52	-18,75	13,04
Запрени	9	14	17	88,89	21,43
Одбиени	9	16	17	88,89	6,25
Отфрлени	2	1	-	-	-
Постапката продолжува во наредната година	41	51	44	7,32	-13,73
Вкупно	125	128	130	4	1,56

IX.2.2 Постапки по жалби поднесени до Комисија за решавање на жалби во областа на енергетиката

Согласно член 31 од Законот за енергетика по поднесени жалби против поединечните акти на Регулаторната комисија за енергетика одлучува Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката (како второстепен орган).

Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката одлучуваше по 4 жалби кои беа поднесени во 2015 година, но постапката по нив продолжи во 2016 година и истите беа одбиени.

Во текот на 2016 година до Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката беа поднесени вкупно 7 жалби од кои 1 е повлечена, 1 е отфрлена и 5 се одбиени.

Табела IX.7. Поднесени жалби до Комисија за решавање на жалби во областа на енергетиката во 2016 година

Електрична енергија	Топлинска енергија	Природен гас	Нафта и нафтени деривати	Обновливи извори на енергија	Вкупно
1	0	2	2	2	7

Табела IX.8. Споредба на поднесени жалби до Комисија за решавање на жалби во областа на енергетиката во 2014, 2015 и 2016 година

	2014	2015	2016
Електрична енергија	1	4	1
Топлинска енергија	1	3	0
Природен гас	1	1	2
Нафта и Нафтени деривати	-	1	2
Обновливи извори на енергија	47	2	2
Вкупно	50	11	7

IX.2.3 Барања за слободен пристап до информации од јавен карактер

Во текот на 2016 година пред Регулаторната комисија за енергетика се поднесени вкупно 14 барања за слободен пристап до информации од јавен карактер. На 10 од поднесените барања Регулаторната комисија за енергетика има позитивно одговорено, 4 барања се одбиени, бидејќи информацијата што беше побарана со истите претставуваше документ во постапка на подготвување.

Против одговорите на Регулаторната комисија за енергетика се вложени 2 жалби до Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер, кои беа усвоени и вратени на повторно постапување. По повторното постапување против еден од одговорите на Регулаторната комисија за енергетика повторно беше поднесена жалба до Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер, која беше одбиена како неоснована.

IX.3 СУДСКИ ПОСТАПКИ

IX.3.1 Постапки пред Управен суд

Од тужбите за поведување на управен спор пред Управен суд на Република Македонија, поднесени пред 2016 година, против одлуките на Регулаторната комисија за енергетика, за 12 тужби постапките продолжија во 2017 година.

Против одлуките донесени од Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2016 година, беа поднесени вкупно 58 тужби за поведување на управен спор пред Управен суд на Република Македонија, од кои 37 беа отфрлени или одбиени како неосновани а за 21 управен спор постапките продолжија во 2017 година.

IX.3.2 Постапки пред Основен суд

Регулаторната комисија за енергетика кон крајот на месец ноември 2014 година поведе 13 постапки по предлог за донесување на решение со кое се дозволува извршување врз основа на веродостојна исправа пред надлежни нотари во Република Македонија, за наплата на пристигнати парични побарувања од носители на лиценци за вршење на енергетска дејност. Нотарите до кои беа поднесени предлозите издадоа решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа, по кои постапките продолжија во 2015 година.

Од издадените решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа, 11 станаа правосилни и извршни во 2015 година во корист на Регулаторна комисија за енергетика. Против 2 решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа беа поднесени приговори од должниците и постапките по нив продолжија пред Основен суд Скопје 2 Скопје. Во текот на 2016 година една од овие постапки заврши со правосилна и извршна Пресуда во корист на Регулаторната комисија за енергетика а другата постапка е сеуште во тек пред Апелациониот суд Скопје, но се очекува да заврши во 2017 година.

Регулаторната комисија за енергетика кон крајот на месец април 2016 година поведе 7 постапки по предлог за донесување на решение со кое се дозволува извршување врз основа на веродостојна исправа пред надлежни нотари во Република Македонија, за наплата на пристигнати парични побарувања од носители на лиценци за вршење на енергетска дејност. Нотарите до кои беа поднесени предлозите издадоа решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа. За 2 од поднесените предлози постапките завршија во 2016 година, од кои за едната беше целосно исплатен долгот, а за другата беше отворена стечајна постапка врз должникот. За 3 предлози, до крајот на 2016 година не се создадоа услови за правосилност и извршност на издадените решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа, па од тие причини постапките продолжија во 2017 година. Против останатите 2 решенија за извршување врз основа на веродостојна исправа беа поднесени приговори од должниците и постапките по нив продолжуваат во 2017 година пред Основен суд Скопје 2 Скопје.

Табела IX.9. Преглед на постапки за наплата на надоместок

	Пренесени од 2014/2015	Поднесени во 2016	Решени во 2016	Поднесени приговори	Постапката продолжува во 2016
Предлог за донесување на решение	2	7	3	2	6

Во Октомври 2015 година Регулаторната комисија за енергетика до Основен суд Скопје 1 Скопје, оддел за прекршоци, поднесе 4 барања за поведување на прекршочна постапка, по кои постапките продолжија во 2016 година. До крајот на 2016 година едно од барањата за поведување на прекршочна постапка беше отфрлено со конечна одлука, а за останатите 3 постапките продолжуваат во 2017 година.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

X. МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ

X.1 УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА ОДБОРОТ НА РЕГУЛАТОРИ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЗАЕДНИЦА

Енергетската заедница е формирана со Договорот за основање на Енергетска заедница, кој е потпишан 25 октомври 2005 година од страна на Европската комисија и земјите на Југоисточна Европа (Албанија, Бугарија, Босна и Херцеговина, Романија, Србија, Хрватска, Црна Гора, Косово и Македонија). По потпишувањето на овој Договор, истиот беше ратификуван од страна на земјите-потписнички. Република Македонија го ратификуваше Договорот на 21 мај 2006 година. Договорот стапи на сила на 1 јули 2006 година и со тоа се формираше Енергетската заедница.

На 1 јануари 2007 година, Бугарија и Романија, а на 1 јули 2013 година и Хрватска, станаа земји-членки на ЕУ. Кон Енергетската заедница се приклучи Молдавија од 1 мај 2010 година и Украина од 1 февруари 2011 година.

Заклучно со 31 декември 2016 година во Енергетската заедница учествуваат:

- 8 земји-потписнички, како договорни страни (Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Македонија, Молдавија, Србија, Украина и Црна Гора),
- 1 земја како кандидат за договорна страна (Грузија),
- 20 земји-членки на ЕУ, како учесници (Австрија, Бугарија, Германија, Грција, Италија, Кипар, Латвија, Литванија, Обединето Кралство, Полска, Романија, Словенија, Словачка, Унгарија, Финска, Франција, Холандија, Хрватска, Чешка и Шведска), и
- 3 земји како набљудувачи (Ерменија, Норвешка и Турција).

Функционирањето на Енергетската заедница се остварува во рамките на следните институции:

- Министерски совет,
- Постојана група на високи претставници,
- Одбор на регулатори на Енергетската заедница,
- Форуми за електрична енергија, природен гас, нафта и социјални прашања и
- Секретаријат на Енергетската заедница.

Одборот на регулатори на Енергетската заедница (Energy Community Regulatory Board - ECRB) е координативна институција на националните регулатори на Енергетската заедница за развој на хармонизирани регулаторни правила, составена од претставници на регулаторните тела на земји-потписнички, како договорни страни. Регулаторната комисија за енергетика, како полноправен член, дава значаен придонес во организацијата и начинот на функционирање на регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас преку активно учество во работата на ECRB и работните групи на ECRB за електрична енергија (ECRB

EWG), природен гас (ECRB GWG) и потрошувачи и пазари на мало (ECRB CRM WG).

Во текот на 2016 година ECRB одржа три состаноци, а се одржаа и девет состаноци на работните групи на ECRB. Претставниците на Регулаторната комисија за енергетика учествуваа на три состаноци на ECRB и на шест состаноци на работните групи на ECRB.

Исто така, претставници на Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2016 година учествуваа и на Форумите за електрична енергија и природен гас, на состанокот на работните групи за електрична енергија и природен гас во рамки PEI (Projects of Energy Community Interest), на работилницата за Правните предизвици во имплементирање на Третиот Енергетски пакет, на Виенскиот правен форум, како и на заедничката работилница на работните групи на ECRB и CEER (Совет на европските регулатори за енергетика) за потрошувачи и пазари на мало.

Во **работната група за електрична енергија (ECRB EWG)** во 2016 година беа разгледувани следните прашања:

- Имплементација на Регулаторната 543/2013 во врска со транспарентноста на податоците за електрична енергија;
- Подготовка за изработка на заеднички балансни механизми во земјите членки на Енергетската Заедница;
- Анализа на имплементацијата на регионалниот акционен план за отворање на пазарот на електрична енергија на големо во југоисточна Европа;
- Регулаторна рамка за формирање на регионални механизми за управување со загушувањата и алокација на преносните капацитети: Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во дискусиите за воспоставување на заеднички механизам за алокација на прекуграничниот капацитет и вршење на мониторинг на Канцеларијата за координирани аукции во Југоисточна Европа;
- Аукциски правила за Заедничка аукциска канцеларија за доделување на прекугранични преносни капацитети во Југоисточна Европа;
- Студија за развој на симулатор за обединување на пазарите на електрична енергија на земјите од Југоисточна Европа;
- Мониторинг на пазарот на електрична енергија: Регулаторната комисија за енергетика активно учествуваше со дискусии и месечно доставување на податоци, во соработка со АД МЕРСО, за потребите на Проектот за мониторинг на пазарот на електрична енергија во Југоисточна Европа.

Во **работната група за природен гас (ECRB GWG)** во 2016 година беа разгледувани следните прашања:

- Регионална иницијатива Југ Југоисток, пилот проект - следни чекори, пилот проект во одредени држави, термини за имплементација во земјите членки, напредок на проектите 3 и 8, и имплементација на Мрежните правила

- Прашалник на тема Интероперабилност
- Прашалник на тема регулаторен третман на загубите
- Карактеристики и научените лекции во регулирањето на тарифата за пренос на природен гас од страна на E-Control, Австрија
- Оценка на трите платформи за тргување со капацитети кои што паралелно се развиваат во Европа, од страна на консултантската куќа Baringa од Велика Британија
- Следење на пазарите со природен гас, објаснување на индикаторите кои што ги користи ACER, и достапност на податоци.

На 11-тиот Гас форум кој исто така се одржа во Љубљана, главни теми за дискусија беа следните:

Развој на пазарот со природен гас во Европа:

- Состојби помеѓу побарувачката и сигурноста во снабдувањето со природен гас
- Состојби на пазарите со природен гас во повеќе земји на ЕУ и пошироко
- Сертификација на ОПС
- Степен на примена на Третиот енергетски пакет
- Состојби на Внатрешен пазар во Енергетската заедница
- CESEC иницијатива
- Сертификација во Енергетската заедница – примена
- Мрежни правила – цели, процедури, промени

Имплементација на Мрежни правила(NC) во Енергетската Заедница на југо-југо источна Европа во кои учество имаа и ACR i ENTSOG (три состаноци):

Обработени се теми од аспект на:

- воведување на МП во земјите членки (EnC CPs)
- Појаснувања на делот од МП од аспект на примена на правила за алокација на капацитетите од аспект на регулатива 984/2013 како и за надминување на условите за загушување регулатива 715/2009, правила за измена на податоци, интерконекциски договори, мониторинг, функционирање на пазарот со природен гас и др.
- Имплементација на МП на местата на интерконекција меѓу EU MS i EnC CP

Во **работната група за потрошувачи и пазари на мало** (ECRB CRM WG) во текот на 2016 година се работеше на следните клучни теми:

- Изработка на брошура во која ќе се дадат клучните информации на потенцијалните нови снабдувачи за условите за влез на пазарите на мало;

- Изработка на брошура која има за цел информирање на потрошувачите за можностите кои ги имаат за заштита на нивните права преку постапките за алтернативно разрешување на спорови;
- Изработка на истражување за применливост на релевантни/потенцијални индикатори за мониторинг на пазарите на мало во земјите членки на Енергетската заедница, кое што беше спроведено од претставникот на РКЕ во работната група за потрошувачи и пазари на мало ([Retail market functioning indicators - Status Review and Recommendations for the Energy Community Contracting Parties](#));
- Во рамки на заедничката работилница на работните групи за потрошувачи и пазари на мало на ECRB и CEER предмет на дискусија беа бариерите за влез на пазарите, со особен фокус на комерцијалните бариери и останатите бариери вклучувајќи ниско ниво на заинтересираност кај потрошувачите за промена на снабдувач, перцепција за енергетските пазари и сл.

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика даде значителен придонес со своите забелешки по документите кои се разгледуваа на состаноците на Министерскиот совет и Постојаната група на високи претставници на Енергетската заедница, на кои учествуваат претставници од Министерството за економија на Република Македонија.

X.2 УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКИТЕ РЕГУЛАТОРИ ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Регулаторната комисија за енергетика, како набљудувач, учествува во работата на Советот на европските регулатори за енергетика (Council of European Energy Regulators - CEER) со седиште во Брисел, Белгија.

Советот на европските регулатори за енергетика е основан во 2000 година со седиште во Брисел, Белгија, како асоцијација за соработка на независните регулатори за енергетика во Европа. Во овој Совет учествуваат 29 регулаторни тела како членови (27 од земјите членки на Европската унија, Исланд и Норвешка) и 6 регулаторни тела како набљудувачи (Босна и Херцеговина, Косово, Македонија, Молдавија, Црна Гора и Швајцарија). Советот на европските регулатори за енергетика се состои од Генерално собрание, Одбор на директори и 6 работни групи.

Со членувањето во Советот на европските регулатори за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика се стекнува со искуство за имплементација на Третиот пакет на законодавството и предизвиците со кои се сретнуваат земјите членки на Европската унија во создавањето на единствен, конкурентен, ефикасен и одржлив внатрешен пазар на енергија во Европската унија.

Во текот на 2016 година претставник на Регулаторната комисија за енергетика учествуваше на заедничката работилница на работните групи на ECRB и CEER за потрошувачи и пазари на мало што се одржа во Виена.

X.3 УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА РЕГИОНАЛНАТА АСОЦИЈАЦИЈА НА ЕНЕРГЕТСКИТЕ РЕГУЛАТОРИ

Регионалната асоцијација на енергетските регулатори (Energy Regulators Regional Association - ERRA) е стручна асоцијација на регулаторни тела, чија цел е унапредување на соработката, размена на искуства и зајакнување на капацитетите на регулаторните тела. Регулаторната комисија за енергетика е полноправен член на оваа асоцијација од 2004 година.

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во следните активности на ERRA:

- **Комитет за лиценци и конкуренција.** Регулаторната комисија за енергетика учествуваше на два состаноци на кои се дискутираше за:
 - Регулаторна поддршка за либерализација на пазарот со електрична енергија; пазарот на мало со електрична енергија – Ефикасно раздвојување на ДСО. Заеднички услуги меѓу раздвоените компании (информации и различни инфраструктури) – Регулирање, имплементирање и мониторирање;
 - Регулаторно мониторирање на компаниите за пренос и дистрибуција и снабдување со електрична енергија - Методологија, најдобри практики и препораки;
 - Презентирање на Position Paper, подготвен од страна на ERRA Intern: Системски ефекти од прекини кај обновливите генератори - балансирање; Преглед на можностите за складирање на енергија за поддршка на електроенергетскиот систем;
 - Регулаторна поддршка за либерализација на пазарот со електрична енергија; пазарот на мало со електрична енергија - Постапка за определување/назначување на снабдувач во краен случај;
 - Презентација на резултатите од базата на податоци на ERRA за оперирање на мрежата за следење на пазарот на големо;
 - Информации за проектот за експертска размена на Грузија и Литванија спроведен во рамките на ERRA проектот членка-на членка;
 - Предлог за поедноставена постапка за лиценцирање на трговците на големо во земјите членки на ERRA;
 - Презентација на извештајот за иновации на ERRA;
 - Информации за процесот на собирање на податоци меѓу членките на Комитетот;
 - Прашалник од EMRA во врска со легислативата за производство на енергија од ветер.
 - Регулаторна поддршка за развој на е-мобилноста (развој и примена на автомобили кои користат електрична енергија, начини на регулација на цената на електрична енергија за оваа намена);

- Усогласување, унифицирање и поедноставување на лиценците за трговија со електрична енергија, како и нивна примена во сите европски земји;
 - Хидроелектрични централи и нивна примена при балансирањето на електрична енергија.
- **Комитет за тарифи и цени.** Регулаторната комисија за енергетика учествуваше на два состаноци на кои се дискутираше за:
- Поттикнувачка ценовна регулација (пресметка на X фактор);
 - Прилагодување на количините во процесот на определување на тарифи;
 - Регулаторен аспект на воведувањето на Мрежните правила за гас на Европската унија, со посебен осврт на влијанието врз методите на определување на тарифи – споредбена анализа помеѓу земјите членки на ERRA;
 - Потенцијални тарифни елементи како пречка во меѓуграничната трговија;
 - Услови за објавување на тарифи и ценовни информации во процесот на промена на снабдувач;
 - Потенцијални измени на шемите за поддршка на обновливи извори;
 - Состојбата во енергетскиот сектор во Република Киргистан со посебен осврт на регулацијата на тарифите;
 - Примена на повластените тарифи во земјите членки на ERRA;
 - Улогата на регулаторите и праксата на утврдување на тарифи во услови на либерализирани пазари на енергија;
 - Тарифи за пренос на електрична енергија и природен гас;
 - Утврдување на целна висина на загуби во дистрибутивни системи;
 - Пондерирана просечна цена на капиталот (WACC);
 - Инвестициски трошоци во нови мрежи за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас;
 - Пазарна структура, искуства и процес на реформи во Оман и Саудиска Арабија и
 - Искуства во реформите за определување на тарифи за електрична енергија.

Во 2016 година, претставникот на Регулаторната комисија за енергетика во Комитетот за тарифи и цени на ERRA беше избран за претседавач на комитетот со мандат од две години.

- **Работна група за потрошувачи и пазари на мало.** Регулаторната комисија за енергетика учествуваше на два состаноци, при што на вториот состанок кој на 14 и 15 ноември 2016 година се одржа во Скопје, беше и домаќин. На овие состаноци во текот на 2016 година клучни теми за дискусија беа следните:

- Антимонополската и тарифна регулатива во Руската Федерација;
 - Извештајот за иновативност на ERRA;
 - Сличности и разлики на постапките за управување со претставки од потрошувачи во енергетскиот сектор и водните услуги;
 - Пресметка на надоместокот за приклучок на дистрибутивна мрежа на електрична енергија во Република Српска (БиХ);
 - Регулаторни практики за справување со нелегална потрошувачка во Пакистан, Бразил, Индија и Јужна Африка;
 - Идентификација на различни категории на снабдувачи со јавни обврски;
 - Алтернативно решавање на спорови, практични искуства од Словачка;
 - Механизми за приклучување на крајни корисници, случаи од Грузија и Пакистан;
 - Елементи, чекори и временска рамка за промена на снабдувач;
 - Справување со енергетска сиромаштија;
 - Грижа на корисници, случајот на ЕВН Македонија.
- Генерално собрание на ERRA;
 - Состаноци на Комитетот на претседатели;
 - Годишна конференција на ERRA за инвестиции и регулација;
 - Состанок на ERRA “Ден на регулаторни иновации“;
 - Тренинг курс, вовед во регулирање на водните услуги и
 - Работилница за регулирање на води.

X.4 УЧЕСТВО ВО ЕВРОПСКИТЕ ИНТЕГРАЦИИ

Регулаторната комисија за енергетика со својата работа значајно придонесува во исполнувањето на преземените обврски во процесот на пристапување на Република Македонија кон Европската унија.

Во 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика учествуваше со свое излагање и презентација на единаесеттиот состанок на Поткомитетот за транспорт, животна средина, енергија и регионален развој, кој се одржа во февруари во Брисел, Белгија.

Согласно Одлуката за образување на работни групи за подготовка на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија и подготовка на преговарачките позиции за преговори за членство во Европската унија (НПАА), Регулаторната комисија за енергетика учествува во работната група за Поглавје 3.15 Енергетика и го подготвува делот за подрачјата 3.15.2 Внатрешен пазар на енергија и 3.15.4 Обновливи извори на енергија.

Во рамки на оваа работна група редовно се одржуваат состаноци со Секретаријатот за европски прашања и Министерството за економија, се предвидуваат подзаконските акти кои се потребни да се донесат од областа на пазар на енергија и се ажурира исполнувањето на преземените обврски за интеграција во Европската унија.

Во 2016 година Регулаторната комисија за енергетика изработуваше квартални и полугодишни извештаи за преземените активности во внатрешниот пазар на енергија и обновливи извори на енергија, и истите ги доставуваше до Секретаријатот за европски прашања за потребите на редовно известување до Европската комисија, како и за потребите на Извештајот за напредокот за 2016 година постигнат од страна на Република Македонија во подготовките за членство во Европската унија.

X.5 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТИ И УЧЕСТВО НА ДРУГИ НАСТАНИ

Во текот на 2016 година Регулаторната комисија за енергетика продолжи со реализација на проектот „Градење на капацитети за Законот за енергетика“, поддржан од страна на Кралството Норвешка, а кој се реализира во соработка со Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” од Скопје и консултантската куќа ТЕМА (THEMA). Главниот фокус во текот на 2016 година во рамки на овој проект беше ревизија на Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари и изработка на софтвер за прибирање и обработка на податоци за маркет мониторинг. Во рамки на истиот проект, во 2016 година се организираше и студиска посета на група вработени во РКЕ на австрискиот регулатор Е-контрол и на Секретаријатот на Енергетската заедница во Виена, како и на Агенцијата за соработка на енергетските регулатори со седиште во Љубљана.

Во текот на 2016 година, Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во имплементација на проектот „Реформа на секторот води на централно ниво“ (Europe Aid/136828/IH/SER/MK). Корисник на овој проект е Министерството за животна средина и просторно планирање и се однесува на помош при воспоставување на ефикасен систем на утврдување на тарифи на водни услуги. Овој проект опфаќа три компоненти кои се однесуваат на поддршка на функционирањето на регулаторното тело одговорно за утврдување на тарифи за водни услуги, обезбедување на помош и насоки на општините и јавните комунални претпријатија за користење на новата Методологија за определување на тарифи за водни услуги и за нивно долгорочно работење и планирање на тарифите, како и поддршка на националните авторитети во воспоставувањето на соодветна инспекција и надзор во примената на новата Методологија за определување на тарифи за водни услуги.

Во 2016 година, покрај учеството на настаните во организација на ECRB, CEER и ERRA, претставници на Регулаторната комисија за енергетика учествуваа и на следните состаноци, конференции и настани:

- Конференција “Усогласување на регулаторната рамка на земјите од Југоисточна Европа“, која се одржа во април, во Софија, Бугарија.

- Семинар: Енергетските пазари во земјите во Југоисточна Европа, кој се одржа во април, во Тирана, Албанија.
- Состанок и потпишување на Меморандум на разбирање за формирање заеднички пазар на електрична енергија и регионално балансирање -“Western Balkans 6 process “, кој се одржа во април, во Виена, Австрија.
- Состанок на Steering Committee (Управен одбор) во врска со превземените обврски на Република Македонија од “Меморандумот на разбирање“ на WB6, кој се одржа во ноември, во Тирана, Албанија.
- Твининг проект помеѓу “EMRA” – Турција и РКЕ, кој се одржа во март во Скопје и мај во Анкара, Турција.
- Состанок “CESEC” техничката група, кој се одржа во мај, во Љубљана, Словенија.
- 2016 Конференција за води-Дунавски регион, која се одржа во мај, во Виена, Австрија.
- Две технички работилници во рамки на проектот Регулаторен мост во земјите на Југоисточна Европа, кои се одржаа во јуни во Сараево, БИХ и во октомври, во Тирана, Албанија.
- Регионална конференција, модернизација на општините во регионот на Југоисточна Европа, која се одржа во јули, во Сараево, БИХ.
- Прв состанок на Управниот Одбор на Проектот за интегрирање на пазари на електрична енергија за тргување ден однапред, кој се одржа во септември, во Белград, Србија.
- Самит 2016 - Глобална енергетска и кибернетска безбедност, кој се одржа во септември, во Берлин, Германија.
- Консултативна работилница на земјите од Југоисточна Европа, организирана од “IRENA” – Интернационална агенција за обновлива енергија, која се одржа во октомври, во Букурешт, Романија.
- Студиска посета во рамки на проектот Поддршка на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за имплементација на Третиот пакет за енергетика во Република Македонија, поддржан од страна на норвешкото Министерство за надворешни работи, која се одржа во октомври, во Виена, Австрија и во Љубљана, Словенија.
- Заедничка балканска конференција “Води и вработувања“, која се одржа во ноември, во Тирана, Албанија.
- Посета на јавни комунални претпријатија за водни услуги, која се одржа во ноември, во Братислава, Словачка и
- Семинар “Можност за интеграција на Бугарскиот и Македонскиот пазар на електрична енергија за тргување ден однапред“, кој се одржа во декември, во Софија, Бугарија.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016

ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

XI. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2016 ГОДИНА

XI.1 ФИНАНСИРАЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Согласно член 34, став 1 од Законот за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика се финансира од сопствени извори на средства преку наплата на годишен надоместок од вкупниот приход од носителите на лиценци за вршење на енергетска дејност и преку наплата на надоместок за издавање на лиценци.

Надоместокот од вкупниот приход од носителите на лиценци за вршење на енергетска дејност за 2016 година е утврден со Одлука на Собранието на Република Македонија и тој процент е 0,052% од вкупниот приход на носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности.

Регулаторната комисија за енергетика, исто така, остварува приходи и преку еднократна наплата на паричен надоместок за трошоците направени во постапката за издавање на лиценци за вршење енергетски дејности, а во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, кој надоместок изнесува 500 евра во денарска противвредност.

XI.2 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ ОД РАБОТЕЊЕТО НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Регулаторната комисија за енергетика сметководствената евиденција ја води согласно Законот за сметководството на непрофитните организации (“Службен весник на РМ” бр.24/03, 17/11 и 154/15), Правилникот за сметковен план и билансите на непрофитните организации, Правилникот за содржината на одделни сметки во сметковниот план на непрофитните организации и согласно Правилникот за финансиско и сметководствено работење на РКЕ.

Согласно Законот за сметководството на непрофитните организации при изготвувањето на финансиските извештаи, односно признавањето на приходите и расходите се применува критериумот на расположливост и мерливост. Финансиските извештаи се изготвуваат согласно начелото на модифицирано настанување на деловните промени, т.е. приходите и расходите се признаваат во пресметковниот период во кој настанале и во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период во кој настанале, а со цел за точно, вистинито, сигурно, сеопфатно, ажурно и поединечно искажување на билансните позиции – состојбата на средствата, обврските, изворите на средствата, приходите, расходите и резултатот од работењето.

1. Приходи (прилив на средства)

Вкупно наплатените приходи на Регулаторната комисија за енергетика за периодот 01.01 – 31.12. 2016 година се 74.739.571 денар, при што:

- 73.204.185 денари или 97,95% од вкупно наплатените приходи се од законски наплатениот надоместок на носителите на лиценци кои вршат енергетски дејности,
- 1.387.481 денар или 1,85% се наплатени приходи од издавање на лиценци за вршење на енергетски дејности, и
- 147.905 денари или 0,20% се наплатени приходи по други основи (по основ на камати и курсни разлики од работењето).

Табела XI.1. Преглед на остварени приходи од работењето на Регулаторната комисија за енергетика за 2016 година

Р. бр.	ПРИХОДИ	2016 година	
		наплатено (денари)	структурно учество во вкупен приход (%)
I.	Вкупни приходи од работењето (I.1. + I.2.)	74.739.571	100,00
I.1.	Приходи од наплатен надоместок на носителите на лиценци кои вршат енергетски дејности и надоместок за издавање лиценци (I.1.1 + I.1.2)	74.591.666	99,80
I.1.1.	Надоместок од вкупниот приход од носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности	73.204.185	97,95
I.1.2.	Надоместок за издавање на лиценци	1.387.481	1,85
I.2.	Други приходи (камати од редовно работење, по судски одлуки, курсни разлики и др.)	147.905	0,20
II.	Пренесен дел од вишокот на приходи од претходната година (акумулирани наменски одобрени средства од претходни години наменети за изградба на деловен простор)	97.668.901	
III.	ВКУПНО ПРИЛИВ НА СРЕДСТВА	172.408.472	

Средствата наменети за изградба на административниот објект - јавна администрација “Лазар Поп Трајков” не се искористени во целост бидејќи постојат обврски за плаќање на доспеани времени ситуации, до реализација на техничкиот прием. Овие средства се пренесуваат во наредната година и се евидентираат во финансиските извештаи како прилив на средства во билансот на приходи и расходи.

Вкупно остварените приливи на средства во 2016 година (приходи од редовно работење и дел од наменски одобрени средства од претходни години наменети за реализација на набавката на деловен простор) изнесуваат 172.408.472 денари.

2. Расходи

Потрошените финансиски средства за работење на Регулаторната комисија за енергетика во 2016 година изнесуваат 130.623.199 денари.

Истите се за 196,4 % поголеми од планираните финансиски средства за 2016 година поради одлеаните парични средства за деловниот простор по добиени времени ситуации од инвеститорот.

Табела XI.2. Преглед на планирани и остварени расходи од работењето на Регулаторната комисија за енергетика за 2016 година

	РАСХОДИ	2016 година		
		планирани (денари)	остварени (денари)	остварени/ планирани (%)
I.1	МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ, УСЛУГИ И АМОРТИЗАЦИЈА	15.072.960	14.840.223	98,45
1.	Потрошени материјали	1.945.000	434.566	29,06
2.	Трошоци за енергија	1.350.000	883.878	65,47
3.	Други услуги	1.552.080	979.661	63,12
4.	Превозни-транспортни услуги	3.949.040	3.742.588	94,77
5.	Трошоци за репрезентација	1.000.000	709.343	70,93
6.	Наемнини	3.861.540	7.395.114	191,50
7.	Други материјални расходи	1.865.300	695.073	37,26
8.	Амортизација и ревалоризација на амортизацијата	0,00	0,00	-
I.2	ДРУГИ РАСХОДИ	10.079.800	5.498.103	54,54
9.	Провизија за платен промет	100.000	75.307	75,30
10.	Трошоци за осигурување	99.000	68.032	68,72
11.	Дневници за службено патување во земјата и странство	3.460.000	3.053.786	88,26
12.	Надоместоци на трошоци на работници и граѓани	1.477.900	998.481	67,56
13.	Надомест за Комисијата за жалби од областа на енергетиката	493.400	363.332	73,64
14.	Членарини	1.329.500	480.823	36,16
15.	Интелектуални и други услуги	2.620.000	310.634	11,86
16.	Други расходи	500.000	147.708	29,54
I.3	КАПИТАЛНИ И ДРУГИ СРЕДСТВА	22.282.366	79.027.101	354,66
17.	Средства за градежни објекти	13.602.366	75.808.712	557,32
18.	Средства за АОП опрема	1.900.000	1.222.163	64,32
19.	Набавка на моторно возило	1.680.000	1.679.999	99,99
20.	Други капитални средства	5.100.000	316.227	6,20
I.4.	ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТИ	34.466.100	31.257.772	89,83
21.	Плати и надоместоци за плата	34.466.100	31.257.772	89,83
II.	Вкупни одливи на средства (расходи од работењето) (I.1. + I.2. + I.3. + I.4.)	81.901.226	130.623.199	159,49

Неискористените парични средства во износ од 41.785.273 денари се пренесуваат во 2017 година и ќе се искористат за довршување на изградбата на административниот објект - јавна администрација "Лазар Поп Трајков".

Во 2016 година сите трошоци од работењето се намалени во однос на планираните за 1,55%, како резултат на рационалното трошење на потребните средства и покрај зголемените надлежности на Регулаторната комисија за енергетика кои произлегуваат согласно Законот за енергетика и Законот за утврдување на цени на водните услуги.

Зголемување има кај трошоците за наемнини кои се повисоки за 91,50% од планираните. Ова произлегува од тоа што во планот за 2016 година истите беа планирани за период од шест месеци, а остварените се за цела 2016 година односно за 12 месеци, како резултат на доцнењето со градежните работи за деловниот простор. Регулаторната комисија за енергетика во новите деловни простории се всели дури во јануари 2017 година.

Зголемување од 254,66% има и кај капиталните и други средства поради одливот на парични средства согласно доставените времени ситуации за изградбата на новите деловни простории во соработка со други државни институции и регулаторни тела, при што вкупно искористени средства за оваа намена за периодот 2012-2016 се 152.199.084 денари.

Образложение за намената за која се искористени средствата по соодветни расходни категории:

- Категоријата потрошени материјали се однесува на потрошени канцелариски материјали, средства за чистење и одржување, останати потрошни материјали и потрошени средства за набавка на ситен инвентар и авто гуми.
- Категоријата трошоци за енергија се однесува на потрошените средства за електрична енергија, трошоци за гориво и трошоци за топлинска енергија.
- Категоријата други услуги се однесува на потрошените средства за инвестиционо одржување на основните и транспортните средства, средства за огласување, фотокопирање, печатење, комунална хигиена и сл.
- Категоријата превозни-транспортни услуги се однесува на потрошените средства за такси превоз, телефонски услуги, поштенски услуги, интернет услуги и претплата на Platts.
- Категоријата на трошоци за наемнини се однесува на направени трошоци по основ на закуп на деловни простории и закуп на стан за член на Комисијата.
- Категоријата трошоци за амортизација не претставува расход кај непрофитните организации и истата нема влијание во билансот на расходи туку влијае на намалување на вредноста на средствата и изворите на средства.
- Категоријата на трошоци други-материјални расходи се однесува на направени судски трошоци, трошоци за стручна литература, семинари, трошоци за регистрација на возилата и сл.
- Категоријата на трошоци за осигурување се однесува на трошоци направени за осигурување на основните, транспортните средства како и патничкото осигурување за вработените.

- Категоријата дневници за службено патување во земјата и странство се однесува на направени трошоци за дневници за службено патување во земјата и странство, трошоци за превоз, ноќевање, паркинг-патарини, трошоци за виза и сл.
- Категоријата на трошоци за вработени се однесува на трошоците направени за исплата на регрес за вработените, за одвоен живот, пензионирање, јубилејни награди и други надоместоци согласно Колективниот договор на Регулаторната комисија за енергетика.
- Категоријата на трошоци надомест на Комисијата за жалби од областа на енергетиката се однесува на направени трошоци за членовите и замениците на Комисијата за решавање на жалби од областа на енергетиката.
- Категоријата на трошоци за членарини се однесува на направени трошоци за членарини во ERRA, CEER и MAKO SIGRE.
- Категоријата на трошоци за интелектуални и други услуги се однесува на направени трошоци за превод, адвокатски, нотарски услуги, ИТ услуги, повремени и привремени услуги, како и други интелектуални услуги.
- Категоријата други расходи се однесува на трошоците направени по основ на курсни разлики, задолжителен систематски преглед и сл.
- Категоријата капитални и други средства се однесува на трошоците направени за набавка на опрема неопходна за редовното работење на Регулаторната Комисија за енергетика како и трошоци поврзани со изградбата на новите работни простории кои се во фаза на реализација.
- Категоријата на трошоци плати и надоместоци на плати се однесува на трошоци направени за плати и надоместоци на плати за 31 вработени во Регулаторната комисија за енергетика.

Во продолжение се дадени Биланс на приходите и расходите за периодот 01.01-31.12.2016 година и Биланс на состојба од 01.01 - 31.12.2016 година.

XI.3 БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РМ ЗА 2016 ГОДИНА

Биланс на приходи и расходи

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
201	-- Расходи I. МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ, УСЛУГИ И АМОРТИЗАЦИЈА (202 до 210)	14.047.519,00			14.840.223,00
202	-- Потрошени материјали	880.661,00			434.566,00
203	-- Потрошена енергија	666.182,00			883.878,00
204	-- Други услуги	518.554,00			979.661,00
205	-- Превозни и транспортни услуги	3.199.197,00			3.742.588,00
206	-- Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	783.786,00			709.343,00
209	-- Наемнини	7.391.197,00			7.395.114,00
210	-- Други материјални расходи	607.942,00			695.073,00
211	-- ДРУГИ РАСХОДИ (212 до 221)	6.166.985,00			5.367.342,00
212	-- Провизија за платен промет	82.433,00			75.307,00
214	-- Премии за осигурување	48.162,00			68.032,00
215	-- Дневници за службено патување	3.051.362,00			3.053.786,00
216	-- Надоместоци на трошките на работниците и граѓаните	1.636.382,00			1.361.813,00
217	-- Негативни курсни разлики	9.931,00			16.947,00
218	-- Членарини	528.526,00			480.823,00
219	-- Други расходи	810.189,00			310.634,00
222	-- КАПИТАЛНИ И ДРУГИ СРЕДСТВА (223+224+225)	34.067.729,00			79.027.101,00
223	-- Средства за градежни објекти	33.324.268,00			75.808.712,00
224	-- Средства за опрема	647.614,00			2.902.162,00
225	-- Други капитални средства	95.847,00			316.227,00
230	-- ПЛАТИ И НАДОМЕСТИ НА ПЛАТИ(231+232)	29.701.890,00			31.257.772,00
231	-- а) Вкалкулирани плати	19.759.692,00			20.798.028,00
232	-- б) Вкалкулирани надомести	9.942.198,00			10.459.744,00
233	-- Даноци и придонеси кои не зависат од резултатот				130.761,00
235	-- ВКУПНО РАСХОДИ (201+211+222+226+230+233+234)	83.984.123,00			130.623.199,00
236	-- Остварен вишок на приходи-добивка пред оданочување(250 минус 235) ако 250>235	97.668.901,00			41.785.273,00
238	-- Остварен нето вишок-добивка (236-237)	97.668.901,00			41.785.273,00
239	-- Вкупно (235+236) или (235+237) ако 237 е поголемо од 236=252	181.653.024,00			172.408.472,00
243	-- Приходи од камати и позитивни курсни разлики	43.063,00			141.337,00
246	-- Сопствени приходи	73.900.938,00			74.591.666,00
247	-- Други приходи	30.981,00			
248	-- Пренесен дел од вишокот на приходите од претходната година	107.678.042,00			97.668.901,00
249	-- Вонредни приходи				6.568,00
250	-- ВКУПНО ПРИХОДИ 240+243+244+245+246+247+ 248+249	181.653.024,00			172.408.472,00
252	-- ВКУПНО (250+251)=239	181.653.024,00			172.408.472,00
438	-- Број на работници	30,00			30,00

XI.4 БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РМ ЗА 2016 ГОДИНА

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА ПОСТОЈАНИ СРЕДСТВА (002+003+008+009)	87.869.210,00	165.603.249,00	9.066.506,00	156.536.743,00
2	-- НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	363.031,00	1.617.449,00	1.208.178,00	409.271,00
3	-- МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (004 до 007)	1.834.050,00	11.786.716,00	7.858.328,00	3.928.388,00
6	-- Опрема	1.025.894,00	5.325.436,00	3.505.311,00	1.820.125,00
7	-- Други материјални средства	808.156,00	6.461.280,00	4.353.017,00	2.108.263,00
8	-- МАТЕРИЈАЛНИ И НЕМАТЕРИЈАЛНИ ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДГОТОВКА	85.672.129,00	152.199.084,00		152.199.084,00
10	-- ПАРИЧНИ СРЕДСТВА, КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА И АКТИВНИ ПРЕСМЕТКОВНИ СМЕТКИ (011+018+019+020+021+022+023+024)	123.930.220,00	62.694.887,00		62.694.887,00
11	-- ПАРИЧНИ СРЕДСТВА (012 до 017)	98.299.872,00	46.296.869,00		46.296.869,00
12	-- Жиро сметка	98.063.460,00	46.143.079,00		46.143.079,00
13	-- Благајна	53.261,00	14.829,00		14.829,00
14	-- Девизна сметка	183.151,00	138.961,00		138.961,00
19	-- КУПУВАЧИ	16.137.374,00	15.970.988,00		15.970.988,00
22	-- ДРУГИ КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА	875,00	422,00		422,00
23	-- ПОБАРУВАЊА ЗА ПОВЕЌЕ ПЛАТЕНИ ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ	14.799,00	14.799,00		14.799,00
24	-- АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (025+026+027)	9.477.300,00	411.809,00		411.809,00
27	-- Други активни временски ограничувања	9.477.300,00	411.809,00		411.809,00
28	-- МАТЕРИЈАЛИ, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ, СИТЕН ИНВЕНТАР, ПРОИЗВОДСТВО, ПРОИЗВОДИ И СТОКИ (029 до 034)		479.674,00	479.674,00	
31	-- Ситен инвентар		479.674,00	479.674,00	
42	-- ВКУПНА АКТИВА (001+010+028+035+038+041)	211.799.430,00	228.777.810,00	9.546.180,00	219.231.630,00
44	-- ПАСИВА - ИЗВОРИ НА ДЕЛОВНИ СРЕДСТВА	87.869.210,00			156.536.743,00
45	-- Деловен фонд	87.869.210,00			156.536.743,00
51	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ И ПАСИВНИ ПРЕСМЕТКОВНИ СМЕТКИ (052 ДО 061)	10.236.565,00			5.046.951,00
53	-- б) Добавувачи	10.084.371,00			4.714.286,00
54	-- в) Обврски спрема државата за даноци и придонеси и други обврски	132.514,00			128.522,00
55	-- г) краткорочни финансиски обврски				110.676,00
56	-- Други краткорочни обврски	19.680,00			93.467,00
62	-- V. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (063 до 065)	113.693.655,00			57.647.936,00
64	-- Дел од вишокот на приходите пренесен во наредната година	97.668.901,00			41.785.273,00
65	-- Други пасивни временски разграничувања	16.024.754,00			15.862.663,00
69	-- ВКУПНА ПАСИВА (044+046+047+051+062+066+067+068)	211.799.430,00			219.231.630,00

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2016

АКТИВНОСТИ ВО 2017 ГОДИНА

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

XII. АКТИВНОСТИ ВО 2017 ГОДИНА

Со цел обезбедување на ефикасно, конкурентно и непречено функционирање на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2017 година ќе продолжи со извршување на своите надлежности утврдени со Законот за енергетика, односно:

- ќе го следи процесот на понатамошна либерализација на пазарот на електрична енергија,
- ќе го следи функционирањето на енергетските пазари заради обезбедување на сигурно снабдување со енергија и енергенти,
- ќе се грижи за заштита и унапредувања на правата на потрошувачите на енергија и енергенти и корисниците на енергетските системи,
- ќе предлага мерки за поттикнување на конкуренцијата во енергетските пазари,
- ќе донесува и изменува подзаконски акти, прописи и тарифни системи,
- ќе донесува одлуки за цени и тарифи врз основа на соодветните прописи, методологии и тарифни системи,
- ќе донесува одлуки за издавање, менување, пренесување, суспендирање, одземање и престанок на лиценци за вршење на одделни дејности од областа на енергетиката и го следи извршувањето на обврските утврдени со лиценците за вршење одделни дејности од областа на енергетиката,
- ќе донесува решенија за стекнување на статус на повластен производител и одлуки за користење на повластени тарифи и ќе го води регистарот на повластени производители,
- ќе ги одобрува мрежните правила кои што ги донесуваат операторите на енергетските системи,
- ќе решава спорови кои настанале меѓу вршителите на регулираните дејности и нивните корисници, вклучувајќи ги и прекуграничните спорови,
- ќе соработува со надлежните државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, вршителите на енергетски дејности, корисниците на енергија и други организации и институции,
- ќе доставува предлог до надлежните органи за преземање на мерки во согласност со нивната надлежност и во постапка пропишана со закон, кон субјектите кои дејноста ја вршат спротивно на Законот за енергетика,
- ќе учествува во соодветни регионални и меѓународни организации и соработува со други регулаторни тела со цел да придонесе кон развојот на регионалните пазари на енергија, во согласност обврските превземени со ратификуваните меѓународни договори, и
- ќе врши други работи во согласност со Законот за енергетика.

Во текот на 2017 година Регулаторната комисија за енергетика ќе продолжи со активностите за понатамошна либерализација на пазарот на електрична енергија согласно одредбите од Законот за енергетика, а воедно

и ќе го следи одвивањето на процесот на целосна либерализација на пазарот на природен гас кој отпочна на 1 јануари 2015 година.

Во 2017 година Регулаторната комисија за енергетика ќе работи на подготовка на подзаконски акти кои претставуваат обврска од Третиот енергетски пакет.

Во областа на електричната енергија, Регулаторната комисија за енергетика во 2017 година ќе работи на следните подзаконски акти:

- Измени и дополнувања на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје, со цел да се зголеми опфатот на нови приклучоци кои ќе имаат третман на стандардни приклучоци, како и појаснување на поделбата на мерно место, и
- Измени и дополнувања на Правилата за пазар на електрична енергија, кои ќе се однесуваат на поедноставување на процедурите за регистрација за учество на пазарот на електрична енергија, како и допрецизирање на Методологијата за пресметка на надоместокот за услугите за урамнотежување.

Имајќи во предвид дека од 1 јули 2017 година ќе продолжи либерализацијата на пазарот на електрична енергија, Регулаторната комисија за енергетика ќе формира работна група во која ќе учествуваат сите заинтересирани страни (оператори на соодветни системи, оператор на пазар на електрична енергија, снабдувачи со електрична енергија и потрошувачи кои го исполнуваат критериумот за учество на слободниот пазар на електрична енергија утврден со Законот за енергетика) и која што ќе спроведе активности за успешно продолжување на процесот на либерализацијата на пазарот на електрична енергија.

Во текот на 2017 година Регулаторната комисија за енергетика во областа на природниот гас, а во рамките на Акцискиот план поврзан со транспонирање на Третиот енергетски пакет, ќе изврши хармонизација на секундарната легислатива со механизмите за алокација на капацитетите за пренос на природен гас, како и со процедурите за менаџирање со загушувањето и со балансирањето, а поврзано со Регулативата на Европската комисија бр. 715/2009.

Исто така, за 2017 година планирано е изготвување на нов Тарифен систем за пренос на природен гас кој овозможува „entry – exit“ тарифи.

Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2017 година ќе учествува и во изборот на PEGI проектите (проекти од заеднички интерес на Енергетската заедница на Југоисточна Европа од областа на електрична енергија и природен гас).

Во текот на 2017 година во областа на топлинска енергија се планираат активности со кои што ќе се подобрат услугите кои што ги нудат снабдувачите кон потрошувачите, во однос на квалитет на греење, навремени интервенции и сервисирање на внатрешна грејна инсталација. Исто така по извршените анализи доколку има потреба ќе се направат соодветни измени во правилниците, се со цел подобрување на услугите кон потрошувачите со топлинска енергија.

Во текот на 2017 година ќе се продолжи со доставување на информации и податоци од страна на носителите на лиценци за вршење на

енергетски дејности, на начин и форма и според условите утврдени со Правилникот за следење на функционирањето на енергетските пазари, а се планира да биде воспоставена и посебна веб платформа за собирање на податоци. Регулаторната комисија за енергетика, по прибирање на соодветните извештаи, податоци и информации од страна на носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности, истите ќе ги обработува и анализира, а ќе се отпочне и со изготвување и објавување извештаи. Овие публикации ќе бидат во насока јавноста подобро да се запознае со тоа како функционираат енергетските пазари, што треба да придонесе кон зголемување на конкурентноста, како и задоволување на потребите и подобрување на заштитата на потрошувачите.

Во текот на 2016 година Регулаторната комисија за енергетика спроведе активности насочени кон подготовка на подзаконската регулатива за успешно отпочнување на спроведувањето на надлежноста во постапките за утврдување на цени на водните услуги. Овие активности ќе продолжат и во текот на 2017 година и по донесувањето на Правилникот за начинот и постапката за утврдување на тарифа за водна услуга и на регулаторна тарифа за водна услуга и Методологијата за определување на тарифите за водна услуга ќе започне процес на подготовка на давателите на водните услуги за поднесување на барање за утврдување на тарифи за водни услуги со предлог тарифи. За таа цел, Регулаторната комисија за енергетика во 2017 година ќе донесе и Упатство за подготовка на барањето за утврдување на тарифата на водната услуга.

Регулаторната комисија во 2017 година ќе донесе и временска рамка за поднесување на барањата за утврдување на тарифа за водна услуга согласно со големината на давателот на водните услуги, со цел исполнување на законските обврски според кои сите даватели на водни услуги кои обезбедуваат водна услуга на подрачја поголеми од 10.000 еквивалент жители, како и кои обезбедуваат сурова вода за водоснабдителни системи се должни да започнат со примена на тарифи за водни услуги, согласно Законот за утврдување на цените на водните услуги, најдоцна до 1 јануари 2018 година, додека пак сите останати даватели на водни услуги се должни да започнат со примена на тарифи за водни услуги согласно со овој закон најдоцна до 1 јануари 2019 година.

Во текот на 2017 година, Регулаторната комисија за енергетика ќе учествува во имплементација на проектот „Реформа на секторот води на централно ниво“ (Europe Aid/136828/IH/SER/MK), чиј корисник е Министерството за животна средина и просторно планирање и се однесува на помош при воспоставување на ефикасен систем на утврдување на тарифи на водни услуги.

Во текот на 2017 година Регулаторната комисија за енергетика ќе продолжи со реализација на проектот „Поддршка на Регулаторната комисија за енергетика за имплементација на Третиот енергетски пакет во РМ“, поддржан од страна на Кралството Норвешка, а кој се реализира во соработка со Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” од Скопје и консултантската куќа ТЕМА (THEMA).

Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2017 година ќе продолжи да учествува во работата на:

- Одборот на регулатори на Енергетската заедница (Energy Community Regulatory Board - ECRB) и работните групи за електрична енергија, природен гас и потрошувачи и пазари на мало, како полноправен член,
- Регионалната асоцијација на енергетските регулатори (Energy Regulators Regional Association - ERRA) и во Комитетот за лиценци и конкуренција, Комитетот за тарифи и цени и во Работната група за потрошувачи и пазари на мало, како полноправен член и
- Советот на европските енергетски регулатори (Council of European Energy Regulators - CEER) и работните групи, како набљудувач.